

39245, III M^h

ZBIRKA
SLOVENSKIH CITATOV
IN AFORIZMOV

NABRAL IN UREDIL
SLAVKO KLEPEC

V Ljubljani 1910
Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Seznamek pesnikov in pisateljev.

Aškerc Ant.: 2, 7, 8, 9, 20, 49, 64, 78, 90, 95, 107, 108,
113, 121, 198, 234, 261, 303, 337, 340, 341, 351, 356,
357, 435, 436, 508, 522, 590, 595, 649, 678, 679, 770,
781, 856, 870, 872, 876, 881, 896, 904, 930, 945, 953,
960, 984, 986, 998, 1016, 1030, 1066.

Cankar Iv.: 31, 32, 33, 39, 66, 68, 74, 91, 92, 93, 104,
124, 128, 130, 160, 162, 190, 259, 279, 280, 283, 285,
294, 312, 317, 327, 343, 344, 345, 395, 396, 430, 431,
442, 445, 448, 484, 505, 509, 520, 527, 578, 588, 608,
616, 673, 697, 717, 763, 769, 801, 822, 835, 863, 869,
880, 886, 899, 921, 964, 965, 966, 967, 971, 972, 1000,
1001.

Cegnar Fr.: 418, 439.

Celestina Fr., dr.: 591, 1040.

Cimperman Fr. S.: 15, 140, 208, 229, 330, 387, 389, 391,
392, 412, 473, 474, 514, 548, 562, 635, 660, 676, 698,
724, 757, 758, 780, 793, 804, 831, 873, 895, 1008,
1021.

Cimperman Jos.: 1, 13, 48, 71, 137, 172, 216, 233, 269,
281, 338, 417, 423, 449, 464, 468, 470, 513, 543, 558,
564, 607, 719, 750, 797, 802, 850, 908, 913, 991, 1044,
1079, 1086.

Detela Fr., dr.: 94, 135, 151, 152, 175, 290, 291, 321, 322,
326, 480, 481, 535, 696, 922, 948, 1042.

Drganc Fr., dr.: 765.

Erjavec Fr.: 27.

Finžgar Fr.: 100, 316, 716, 868, 925, 927, 1023.

Funtek Ant.: 26, 46, 54, 156, 227, 231, 260, 304, 329,
405, 597, 603, 636, 686, 811, 888, 905, 1010, 1063.

IV

- Gangl E.: 334, 477, 606, 784.
- Gestrin Fr.: 21, 79, 80, 171, 203, 309, 376, 437, 539, 601, 657, 735, 766, 786, 864, 867, 918.
- Govekar Fr.: 75, 183, 249, 554, 706, 755, 803, 934, 1014, 1056, 1058.
- Gregorčič Sim.: 5, 23, 38, 40, 43, 47, 56, 67, 70, 76, 77, 86, 88, 96, 111, 114, 147, 166, 173, 184, 186, 192, 194, 199, 201, 204, 213, 232, 238, 248, 252, 255, 273, 307, 335, 349, 355, 366, 367, 369, 370, 373, 381, 410, 411, 413, 414, 415, 422, 438, 447, 493, 498, 511, 515, 518, 521, 523, 530, 532, 544, 560, 563, 572, 575, 577, 580, 585, 587, 599, 604, 605, 609, 610, 613, 615, 618, 620, 621, 630, 643, 644, 646, 650, 655, 659, 662, 663, 670, 671, 687, 689, 690, 691, 709, 711, 728, 729, 733, 741, 747, 767, 783, 791, 800, 814, 825, 826, 830, 834, 845, 878, 879, 884, 885, 911, 914, 917, 938, 952, 969, 994, 1004, 1018, 1022, 1027, 1034, 1039, 1064, 1076, 1083.
- Jelovšek Zofka: 150, 409, 665, 684.
- Jenko Iv.: 19, 41, 57, 73, 187, 206, 222, 287, 358, 428, 444, 491, 634, 754, 778, 779, 799, 866, 919, 926, 931, 949, 1024, 1025.
- Jenko Sim.: 18, 51, 61, 83, 179, 210, 212, 246, 737, 773, 976, 1020, 1050.
- Jesenko Drag.: 62, 308, 385, 419, 654, 664, 792, 848, 871, 995.
- Jurčič Jos.: 101, 102, 123, 196, 224, 247, 265, 313, 319, 328, 382, 407, 424, 429, 441, 461, 502, 519, 526, 586, 612, 622, 695, 764, 788, 839, 842, 854, 858, 897, 924, 943, 959, 977, 996, 1017, 1033.
- Kette Drag.: 6, 250, 623, 843, 1035, 1069, 1074.
- Koder Ant.: 200, 263, 841.
- Kostanjevec Jos.: 257, 827.
- Krek Gr.: 239, 611.
- Kristan E.: 37, 165, 346, 350, 427, 661, 714, 847, 857, 874, 988, 1019.

Kersnik Janko: 14, 24, 148, 503, 538, 789, 970, 982, 1049, 1055.

Lah Iv.: 388, 479.

Levstik Fr.: 42, 58, 63, 65, 72, 115, 129, 155, 157, 168, 182, 188, 237, 245, 272, 284, 302, 342, 360, 393, 446, 456, 458, 459, 460, 482, 490, 494, 531, 550, 557, 579, 584, 627, 632, 685, 743, 748, 771, 787, 790, 798, 806, 882, 909, 935, 956, 958, 963, 979, 997, 1061, 1067.

Levstik Vlad.: 116, 215, 306, 425, 426, 559, 565, 581, 768, 978, 993, 1077, 1085.

Medved Ant.: 10, 11, 12, 25, 29, 87, 98, 122, 136, 161, 181, 185, 195, 205, 211, 217, 225, 240, 251, 274, 276, 288, 311, 314, 331, 332, 336, 347, 363, 364, 375, 379, 380, 386, 390, 398, 404, 434, 465, 476, 487, 488, 496, 500, 501, 524, 546, 561, 574, 576, 589, 602, 624, 637, 651, 656, 669, 694, 718, 720, 727, 740, 744, 745, 760, 761, 774, 775, 776, 809, 817, 824, 829, 844, 875, 890, 891, 901, 920, 923, 928, 929, 946, 951, 961, 973, 975, 980, 981, 1005, 1036, 1037, 1045, 1078, 1082.

Mencinger Jan.: 53, 59, 82, 103, 118, 133, 163, 221, 241, 242, 320, 466, 485, 566, 625, 707, 759, 907, 936, 941, 968, 1013, 1041, 1046.

Meško Fr. Ks.: 45, 55, 81, 112, 169, 230, 243, 264, 268, 275, 293, 374, 378, 451, 469, 478, 529, 547, 631, 675, 815, 816, 898, 902, 987.

Murn Jos.: 109, 402.

Naši zapiski: 235, 377, 555, 600, 860.

Ogrinec Jos.: 110.

Pagliaruzzi Jos.: 298.

Pajk Pavl.: 34, 117, 131, 142, 149, 177, 256, 258, 277, 278, 305, 323, 325, 341, 397, 401, 452, 453, 457, 540, 573, 614, 638, 640, 652, 722, 723, 725, 731, 738, 756, 795, 813, 818, 832, 833, 851, 910, 944, 1002, 1057, 1059, 1060.

Perušek R.: 552.

VI

Pesjak Lujiza: 510, 542, 703.

Poljanec Ljud.: 3, 4, 141, 178, 180, 207, 282, 462, 495,
680, 762, 782, 807, 840, 846, 1003, 1029, 1038, 1047,
1084.

Potočnik Blaž: 1072.

Prešeren Fr.: 69, 164, 191, 253, 310, 362, 399, 471, 486,
499, 504, 507, 545, 556, 642, 645, 736, 751, 772, 794,
821, 957, 1007, 1032, 1073.

Prijatelj Iv., dr.: 785, 865, 932, 992.

Pugelj M.: 28.

Regali Jos.: 158, 197, 292, 569, 859, 1012.

Rutar Sim.: 962.

Stritar Jos.: 16, 35, 50, 52, 60, 89, 97, 105, 106, 119, 120,
127, 134, 138, 139, 143, 144, 153, 154, 159, 167, 202,
209, 214, 218, 219, 220, 223, 226, 236, 266, 270, 295,
297, 299, 300, 301, 324, 333, 361, 368, 371, 372, 400,
406, 408, 416, 421, 432, 443, 463, 472, 506, 512, 516,
517, 528, 533, 551, 568, 570, 571, 582, 594, 598, 617,
626, 628, 629, 639, 641, 648, 653, 658, 668, 672, 674,
681, 704, 705, 708, 710, 712, 713, 726, 730, 734, 746,
753, 777, 796, 808, 819, 820, 823, 828, 836, 839, 849,
852, 853, 865, 889, 893, 900, 903, 906, 912, 916, 937,
939, 942, 950, 954, 985, 989, 990, 999, 1006, 1009,
1026, 1031, 1043, 1048, 1051, 1054, 1062, 1070, 1071,
1075, 1081.

Svetličič Fr.: 244, 892, 1080.

Svobodna Misel: 22, 132, 170, 353, 483, 497, 567, 593,
812, 933, 940, 974.

Šanda J.: 193, 354, 583, 742, 1015.

Šorli Ivo, dr.: 262, 394, 454, 682, 752, 861, 862, 894, 983,
1011.

Šuklje Fr.: 525.

Tavčar Iv., dr.: 30, 146, 176, 296, 318, 384, 440, 450, 536,
805, 955, 1053.

Trdina Jan.: 553.

- Toman L., dr.: 36, 84, 489, 699, 721.
Tominšek Jos., dr.: 383, 596, 693.
Trinko I.: 126, 455, 475, 537, 619, 1068.
Turkuš Jos.: 99, 467, 666, 677.
Umek Ant.: 145, 339, 420.
Valjavec Mat.: 44, 174, 228, 348, 359, 403, 433, 647, 700,
887, 1028.
Vesel Iv.: 365, 592.
Vilhar Mir.: 189, 1052.
Virk J.: 125.
Vošnjak Jos., dr.: 85, 267, 271, 289, 492, 534, 688, 701,
702, 715, 732, 837.
Zbašnik Fr., dr.: 254, 315.
Zupančič O.: 17, 541, 549, 633, 683, 692, 749, 810, 877,
915, 947, 1065.

Stvarni seznamek.

Absolutizem: 265.

Beseda dana: 50, 51.

beseda nagla: 428, 927.

bodočnost: 239, 603.

bogastvo: 58, 59, 114.

bojazljivost: 279.

bolečina: 60, 74, 160, 165, 231.

Civilizacija: 78.

Čas: 29, 80, 81, 83, 84, 85, 148, 229, 359, 683, 963.

čast: 82, 286.

čednost, krepost: 91, 546.

človek, človeštvo: 48, 52, 62, 103, 105, 120—122, 125—129,
132—134, 139, 140, 145—147, 149, 151, 181, 185, 226,
297, 301, 306, 312, 318, 413, 441, 476, 478, 479, 481,
482, 488, 491, 497, 509, 524, 559, 572, 578, 583, 591,
616, 625, 670, 678, 691, 720, 740, 787, 801, 815, 869,
870, 875, 964, 968, 995, 1000.

človekoljubje: 158, 272, 300, 371, 392, 436, 472, 522, 644,
646, 798.

čuvstvo: 156.

Dekleta: 8, 17, 88, 174, 262, 310, 623, 829.

delo: 111, 175, 268, 521, 577, 793, 871.

denar: 153, 176, 368.

dobrodelnost: 609, 1039.

dobrota: 594.

dom: 660, 766.

domišljija: 323.

X

domoljubje: 473, 474, ~~722~~, ~~783~~, ~~805~~, ~~853~~, ~~858~~, 943, 1008,
1017, 1018,

duša: 6, 150, 177, 759.

dvom: 225, 354, 652.

Fanatizem, fanatik: 200, 221, 320.

Genijalnost: 672.

glad: 426.

godba: 260.

grdost: 215.

greh: 343, 484, 527, 665.

grob: 227, 618, 949.

Hinavec: 137.

hrepenenje: 31, 259, 317, 588, 863, 929.

hudobnež: 47, 204, 232, 438, 882, 917, 994.

hvala: 44, 228, 1001.

hvaležnost: 89, 234.

Ideja: 235, 337, 500, 600, 812, 860, 906, 953.

ime: 237, 526.

izpremema: 965.

Javno mnenje: 271.

jezik, gcvor: 143, 394, 450, 689, 983.

jezik, zlobni: 72, 157, 411.

Kes: 532.

kmet: 382.

knjige: 383, 907.

kralj: 99.

kultura: 425.

Laž: 22, 162, 242, 430, 431, 570, 571, 905, 1012.

lepota: 1043.

ljubezen: 3, 21, 24, 26, 34, 195, 197, 206, 230, 243, 245,
257, 261, 263, 277, 278, 281, 282, 316, 325, 342, 350,
352, 397, 403, 405, 449, 451—471, 494, 510, 557,

611, 640, 659, 722, 723, 737, 755, 756, 818, 888, 934,
982, 991, 998.

ljubezen materinska: 258, 440, 944.

ljubezen rodbinska: 424, 796.

ljudstvo: 11.

ločitev: 46, 208, 533, 635, 657, 662.

Minljivost: 203, 244, 446, 495, 496, 558, 642, 650, 651,
918, 988, 990.

mir, pokoj: 447, 498, 499, 630, 707, 781, 1015.

misli: 135, 639.

mladost: 16, 101, 138, 148, 280, 332, 502—508, 634, 841,
957, 958, 1020.

moč: 217.

modrost: 511, 874.

mož, moštvo: 38, 57, 76, 100, 192, 273, 276, 351, 357, 369,
475, 512—518, 528, 530, 627, 643, 671, 738, 760, 803,
836, 879, 897, 969, 997, 1019, 1064.

mušica: 519.

Načela: 667.

narava: 110, 550, 562.

narod: 219, 421, 483, 552—554, 962.

nasilnost: 555.

navdušenje: 679, 939.

nedolžnost: 523, 952.

negotovost: 835.

nesloga: 641.

nesreča, nesrečnik: 130, 131, 154, 283, 309, 344, 374, 389,
399, 582, 584, 585, 731, 794, 832, 956, 985.

nevesta: 201.

nezaupanje: 540, 593.

Obraz: 547.

obup: 284, 848, 1025.

omika: 1046.

otrok: 33, 658, 684.

XII

Pamet: 39, 696, 764.

pes: 544, 697.

pesnik: 289, 941.

petje: 391, 698, 699, 779.

pisatelj: 948.

plemenitost: 172, 194, 902.

poezija: 220, 613, 701, 702.

pogum: 108, 109, 116, 490, 724, 802.

pohujšanje: 706.

poklic: 970.

ponos: 682.

pravica: 290, 291, 444, 727—729.

pravočutje: 734.

predrznost: 520.

prepričanje: 739.

prevara: 534, 744, 1030.

prijatelj, -stvo: 184, 322, 480, 628, 741, 746—749, 825.

prisega: 753.

Razmere: 955.

resnica: 163, 241, 767.

rože in trnje: 161, 376, 580.

Sam: 213, 355, 370, 654.

samoljubje: 501, 1049.

sebičnost: 123, 179, 788, 789.

sila: 979.

simpatija: 795.

siromak, -štvo: 64, 210, 216, 349, 590, 920.

sirota: 7, 797.

skrbi: 799, 1024.

slava: 82, 715, 786, 808.

slutnja: 718.

smrt: 10, 55, 70, 164, 246, 250, 251, 264, 292, 307, 539,
545, 556, 569, 645, 694, 736, 751, 782, 785, 804, 811,
1007.

solza: 54, 599, 778, 813, 814.

sovraštvo: 2, 214, 303, 423, 581, 995.

spomin: 87, 90, 92, 124, 218, 807, 819, 820, 821, 900.

spoznanje: 773, 822.

srce: 4, 15, 18, 19, 28, 42, 43, 67, 117, 141, 144, 152, 169,
182, 186, 187, 199, 211, 224, 254, 256, 410, 422, 493,
536, 573, 626, 675, 716, 745, 791, 800, 816, 826—828,
830, 831, 833, 834, 910, 925, 946, 975, 996.

sreča: 27, 41, 73, 173, 188, 189, 209, 223, 311, 330, 331,
372, 380, 488, 542, 563, 568, 598, 693, 709, 733,
838—840, 842, 887, 973, 1009, 1022, 1023, 1037.

strast: 1, 12, 40, 415, 427, 543, 607.

strah: 379.

suženj, -stvo: 9, 356, 360, 486, 743, 770, 893.

svečenik: 106.

svet: 30, 298, 302, 308, 631, 637, 757, 852, 854, 855.

svetinje: 336.

svoboda: 661, 856, 857.

Terziti: 1006.

tolažba: 891.

trpljenje: 267, 294, 529, 774, 775, 849, 903.

trud: 69, 418.

Učenost: 909.

umetnost, umetnik: 726, 912, 942.

upanje: 155, 274, 275, 288, 293, 387, 420, 537, 608, 673,
676, 806, 916, 1029, 1032.

upornik: 981.

usoda: 378, 381, 388, 601, 619, 890, 911, 919, 945.

uspeh: 922.

Veda: 933, 936.

vedoželjnost: 937.

vera: 264.

vest, čista: 112.

vest, črna: 947.

XIV

veselje: 269, 776.

vojak: 620.

volja: 95, 299, 606, 960.

vino: 385, 664, 843, 1038.

vzor: 414, 688, 876, 878, 894.

Zabavljanje: 717.

zakon: 1013.

zaljubljenec: 45, 612, 1014.

zaupanje v sé: 358, 417, 439, 790.

zavist: 574, 719.

zdihljaj: 287, 1035.

zemlja: 681.

zlato: 238, 704, 1028, 1040, 1041.

zloba: 1042.

zvestost: 1046.

Žalost: 168, 1036, 1052.

žalost in veselje: 61, 79.

želje: 576, 579, 587.

žena: 205, 681.

ženitev: 1053.

ženska: 14, 35, 75, 236, 247, 266, 285, 295, 296, 492, 614,
629, 725, 771, 850, 865, 932, 1002, 1054—1061.

življenje: 5, 49, 65, 66, 68, 93, 104, 106, 119, 159, 166,
170, 190, 191, 196, 202, 207, 212, 233, 313, 327, 328,
384, 402, 409, 448, 549, 561, 567, 615, 655, 669, 690,
713, 730, 762, 763, 862, 866, 877, 880, 896, 898, 899,
901, 926, 961, 987, 1003—1005, 1011, 1026, 1062,
1063, 1065, 1066—1077, 1079—1086.

ZBIRKA
SLOVENSKIH CITATOV
IN AFORIZMOV

A

- 1 A boj strasti se kače strupêne,
gorjé ti, ako se ti duše oklene —
kar dobrega, čistega v njej živi,
peklenski nje dih umori.
Proganja nje te viharna oblast,
dokler se ne vgrezneš v propast.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 2 A če črtijo te bečaki, no,
ponašaj se pa — hodi svojo pot!
A. Aškerc, Primož Trubar.
- 3 A če ljubezni zlata vez
raztrga se in pozgubi;
povej, kje srce sladki mir
in srečo naj nazaj dobi.
Ljud. Poljanec, Pesni.
- 4 A če zapade
sneg srce človeško,
več ne otaja ga,
solnce nebeško!
Ljud. Poljanec, Pesni.
- 5 A dragi, hčeš modro živeti,
ti dvojne oči mi imej,
in z enimi gledaj po sveti,
a z drugimi v srce si glej.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 6 A duša naša — ta nikdar ne laže.
In če se v govoru drugačna kaže,
pove ti vso resnico en zdihljaj!
Drag. Kette, Pesni.
- 7 A gorjé mu, kdor od doma môra,
kdor na domu nima več prostôra,
komur starše v hladni grob dejali,
kogar kruha služiti so poslali!
A. Aškerc, Balade in romance.
- 8 Ah, kaj je srce mladega dekleta!
Ko vreme ti vsak hip je spremenljivo,
nestalno, muhasto, nezanesljivo.
A. Aškerc, Zlatorog.
- 9 Ah, krik robóv
ne sega nikdar do bogóv — — —
Če pod bodalom rob umira,
nebo nad njim oči zapira.
A. Aškerc, Rapsodije bolgarskega goslarja.
- 10 Ah, le jesen je tožna v leti,
pozimski mir nikdar tako.
Grenko je mreti in umreti,
a mrtev biti je sladko.
A. Medved, Poezije II.
- 11 Ah, ljudski glas je kakor val,
zdaj temnozelen, zdaj svetel,
pokojen danes, v sen zaviti,
razpenjen jutri in srdit.
A. Medved, Poezije II.

- 12 Ah, tvoja strast je ko žerjavica,
hoteč upihati jo le budiš.
Skrivnostna si, srce, zastavica,
med nebom in med zemljo se loviš.
A. Medved, Poezije II.

- 13 A hujše nego telesno umreti
sam sebe dušno je preživeti.
Jos. Cimperman, Pesni.

- 14 Ah ženske! One odpuščajo vse, kar storimo iz
češčenja, iz ljubezni do njih, tudi ako prekoračimo
nam stavljene meje; pa nikdar ti ženska ne bo od-
pustila, ako nisi porabil priložnosti, katero je ona
napeljala.
I. Krsnik, Cyclamen.

- 15 A kaj, če zemlji pomlad sije,
v človeških srcih vseh le ni je!
Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 16 ... A kaj mladost ne zmore?
Zaupa v sebe in prestavlja gore,
ne straši je vročina, mraz, stradanje,
na trdi klopi ji sladko je spanje!
Jos. Stritar, Pesni.

- 17 A kaj so obljube in kaj so prisege deklet?
Kdo še veruje vanje?
Lej sapice pomladanje:
Tak ziblje se njih šepet od cveta na cvet.
O. Zupantič, Čez plan.

- 18   A kar je srce izgubilo,
saj vem, da ne bo se vrnilo,
saj vem, da zastonj mi vzdihuje.
Sim. Jenko, Pesni.
- 19   A kdo človeškega srca
skrivnosti, tajnosti pozna,
pozna občutkov temne sile?
Iv. Jenko, Stara pravda.
- 20   A kdor duha mi vklepa v jarem svoj,
sovražnik moj je, ne pa moj voditelj!
A. Aškerc, Primož Trubar.
- 21   A kjer ljubezen topla v srcu klije,
čeprav na cvetje solnce tam ne sije,
spreminja le se zemlja v raj povsod.
Fran Gestrin, Izza mladih let.
- 22   Ako je laž stara en dan, smatra se jo pač
za laž; ako je stara sto let, nastane iz nje pripoved;
če je pa stara tisoč let, spremeni se v sveto legendo
in služi kot osnovni temelj za kako veroizpovedanje.
Svobodna Misel I., 4.
- 23   A ko s cvetu na cvet hitiš —
li slutiš, kak spomin pustiš?
Za tabo solz potok lijoč,
oči gasneče, cvet venoč,
zgubljen pokoj, kesanja strup,
v potrti duši črn obup.
Sim. Gregorčič, Pesni.

24 Ako smo dali tudi slovo ljubezni in ako nam ni ničesar več do ženske, za katero se nam je bilo nekdanj srce vnelo — vse te nekdanje strasti se povrnejo z dvojno silo, ako vidimo, da ima drug posesti, kar je bilo nekdanj naše. Ljubosumnost traje dalje nego ljubezen.

I. Krsnik, Cyclamen.

25 Ako v sebi nimaš leka,
nikdar nima zemlja tiha
za trpečega človeka
ni odgovora, ni vzdih.

A. Medved, Poezije II.

26 Ako z dušo ljubiš in s telesom,
iz života mora liti ogenj,
da se v ognji tudi duša vname,
svet v objemu mora ti miniti,
srce mora se strniti s srcem!

A. Funtek, Godec.

27 Ako želiš učenosti, pojdi v mesta med učene ljudi; ako hlepiš po časti in visoki službi, pojdi kamor te srce pelje; ako pa želiš prave sreče, ostani v domovini.

Fr. Erjavec, Zamorjeni cvet.

28 Ali dokler je človek mlad, ne mara umirati srce. Opomore si naglo, vstane misel iz teme, plah plamenček se dvigne v skritem kotu mlade duše — novo hrepenenje, nove sanje. In naenkrat preleti duh veliko daljo, preživi celo vrsto dogodkov, ki jih razvrste pred njim drzni mladostni sni, preplava bližnjo bodočnost in pride do ciljev. Negotovi cilji so to, srce trepeče in je plašno, ali upa obenem. In tako ni prazno in živi zopet veliko in burno življenje, ki kipi in polje v nadah in hrepenenju.

M. Pugelj, Magda; Zvon 1907.

29   Ali je na zemlji žal katera,
da nikdar je ne ozdravi čas?

A. Medved, Poezije I.

30   Ali je ta svet čuden — kaj pravim čuden —
hudoben, prav zelo hudoben! Z najsladkejšim smeh-
ljajem nam vliva strup v srce, z rožami nam podaja
gade, skrite v njih, in ko dela ponižne poklone, išče
z ostrim očesom, kje bi bila naša najnevarnejša stran,
da bi potisnil v njo bodalo — do ročaja.

Dr. Iv. Tavčar, Bolna ljubezen.

31   Ali le malo jih je, ki imajo toliko krepke volje,
da brzdajo poželenje, da se igrajo s svojim hrepe-
nenjem, da čakajo in se umikajo, ko bi radi hiteli
naproti, da si s slastjo polno bolečine sami stavijo
plotove z desnico in jih z levico podirajo, dokler na-
posled ne omahnejo, dokler se ne zgrudijo, ne one-
svestijo veselo premagani.

Iv. Cankar, Uvod k „Erotiki“.

32   Ali mislite, da je res mogoče še dolgo živeti v
takem zraku — tako polnem laži in fraz, da se ne vidi
preko ceste? — Po takih dneh prihajajo viharji.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

33   Ali nikoli nisi občutil, da je greh zoper naturo,
če so otroške sanje goljufane? V srcu ostanejo zmerom,
do zadnjega dne, kakor žolč in pelin; ne premaga jih
nobeno zrelo veselje in tudi ne nobeno zrelo raz-
očaranje; pa da bi življenje odprlo sam paradiž —
nenadoma bi prikipelo izpod cvetja, grenak studenec...
Kaj naše razočaranje starcev, kaj naše spoznanje!
Beseda več na popisanem papirju!... Razočaranje

otroka pa je prvotno besedilo vsega življenja; morda se po dolgem romanju izpremeni ali zabriše posamezna beseda, morda se malo predrugači slog — ampak prvotno besedilo ostane in je vsem očito...

Iv. Cankar, Bobi; Zvon 1909.

34 Ali veste tudi, kaj ostane sčasoma od prave, globoke, neizmerne ljubezni, ako se ji jemlje domišljija, vera in up? Nič nego žgoča, obupna bolešt, koje duša, upehana od dolgotrajnih borb, ne more dolgo prenašati.

P. Pajkova, Planinska idila.

35 Ali vsaka ženska, tudi najboljša, je že ustvarjena tako, da kakor začne graditi nov dom, novo družino, dela in trudi se, koplje in grabi kakor koklja, samo za svojo hišo, za svoj novi rod; tu so njene misli, njeno srce, kar je zunaj tega kroga, to ji je tuje, sovražno!

Jos. Stritar, Svetinova Metka.

36 Al' ni ravnina sužna ječa,
na hribih živa le prostost?

Dr. L. Toman, Glasi domorodni.

37 A malo jih je, ki jih srčna želja povzdigne nad podedovane šege in njih vsakdanji, enolični svet, kjer je odkazan vsak korak življenju ter stopa vsaka noga le na pota začrtana, izhojena in znana.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

38 A mož pošten je — solnce zlato,
ki razsvetljuje, greje svet,
ki v pisan cvet ogrinja trato,
ki vrt in gaj odeva v cvet.

Sim. Gregorčič, Pesni.

39 Ampak stvar je taka, da pridejo pametni ljudje
zmerom prezgodaj; zakaj če bi prezgodaj ne prišli,
bi ne bili več tako pametni.

Iv. Cankar, Križ na gori.

40 A ne iz cenih besedi,
iz del se javlja žar strasti.

Sim. Gregorčič, Pesni.

41 A nekaljena sreča dana
ni sinu revnega zemljana;
spozabi časih morebiti
in srečno čuti se srcé,
a kmalu prošlo mu gorjé
veli, prihodnje zlo slutiti.

Iv. Jenko, Stara pravda.

42 A srcé človeško je brezdna,
mere svoje samo si ne vé;
meri oceanom se globina,
meje njemu niti mere né.

Fran Levstik, Ode in elegije.

43 A ti srcé, a ti srcé,
kje tvoji so cvetovi?
Gredice tvoje so mrtve?
Saj vsi cvetó — grobovi!

Sim. Gregorčič, Pesni.

44 A v hvali je zlorodna sila.

Mat. Valjavec, Poezije.

45 A zaljubljen človek nikdar ne misli. In saj tudi misliti ne more — trezno namreč in logično ne. Taki ljudje so vedno pijani. Dan na dan se bolj pogrezajo v opojno čuvstvo svoje neizkončne ljubezni — vsi si mislijo, da je njih ljubezen res „neizkončna“, „večna“, „brez mej in brez nehanja“. In v teh domnevanjih — to je namreč posebna vrsta dušne bolezni, neka vrsta fiksnih idej — so slepi za vse drugo razen svojega vzora. In to je ravno veliko zlo, ki tiči v ljubezni.

Fr. Ks. Meško, Sestanek.

46 A zdi se mi, da zrem trenutje,
ko ločijo se nama potje,
na desno ti, na levo jaz,
ljubezen pa zagrebe čas.

A. Funtek, Godec.

47 A zlobnežev oči gasnó; —
obrambe ti zastonj iščó:
rešitve up pred njimi gine,
njih nada so — le smrtne tmine.

Sim. Gregorčič, Job.

48 A žal! da človek skazuje bistrost,
ko prašek v očesu vidi brata,
pomisliti nehče na svojo slabost,
naj sam bi jedva dihal iz blata.

Jos. Cimperman, Pesni.

49 A življenje to samo ob sebi —
s čim plača ga vsaki zemljan?
Za življenje spet damo življenje
in s smrtjo je dolg poravnan!...

A. Aškerc, Lirske in epske poezije.

B

- 50 Beseda dana sveta naj ti bo;
ne oprosti ga več nobena moč,
kedor se je enkrat zavezal sam.
Jos. Stritar, Pesni.

- 51 Beseda dana vez velja;
ne moč zemlje, ne moč neba
in ne pekla ognjena sila
vezi ne bode razrušila.
Sim. Jenko, Pesni.

52 ... Bitje je gibanje. Isto velja o posameznem človeku, isto o vesoljnem človeštvu. Človeštvo se izpreminja, razvija telesno, izpreminja in razvija se tudi po duhu. Drugo lice dobiva človeško življenje od stoletja do stoletja. Kakor velo listje jeseni, odpadajo tu stare misli in ideje; umikajo se novim, katerim je čas omejen. Kakor nošo život, tako menjava duh svoje nazore. Čudno, nedoumno, dà, smešno se nam često zdi, kar je ponos in dika našim očakom.

Jos. Stritar, Poučni spisi.

53 Blaga nada, da dospemo do zlate dobe obče omike in da bode poštena značajnost celo nadkriljevala blestečo učenost, to zaupanje v zakrito bodočnost ostane zgolj lepa sanja, dokler Bog človeka ne preustvari.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

54 ... Blažje, lepše nikdar ni oko nedolžno, nego kadar se leskeče v solzi taki... (ljubezni).

A. Funtek, Godec.

55 Bližina smrti nekako posvečuje življenje, mu daje dotedaj neznan in nepoznan svit, ga ožarja z neko tajno mistično gloriolo. Bližina smrti nas spet spravi s svetom in človeštvom. Bližajoča se smrt nam izruje iz srca ves gnev, ki smo ga morebiti gojili proti svetu, proti življenju in človeštvu.

Fr. Ks. Meško, Bolnik.

56 Bodite mi na to pozorni:
nikdar ni od Boga prevar,
pri njem krivice ni nikdar;
po vrednosti človeku plača,
po delih mu povrača.
Ne, Bog krivice ne zvrši,
pravice ne skrivi.

Sim. Gregorčič, Job.

57 Bodočnosti se negotovi
nerada možka moč poda;
sedaj te žulijo okovi,
sedanjost najdi te moža!
Vetrovom upanje izroči
in lastni le zaupaj moči!

Iv. Jenko, Stara pravda.

58 Bogastvo je sama neumnost! Po mojih mislih
je Dijogen bil največji edini mož na svetu!

Fran Levstik, Zbrani spisi II.

59 Bogastvo samo na sebi ne daje užitka, pač pa
podjarmlja človeškega duha pod oblast minljivih
stvari.

I. Mencinger, Abadon.

- 60   Bolečina je resnica;
edine nje tajiti ni mogoče!
Če ni zadela njena te pušica
v trepetu čakaj ure ti bodoče!
Jos. Stritar, Pesni.
- 61   Bolj pa ko bol je radost redka,
več temnih je ko jasnih dni,
a ni nesreče brez presledka
in sreča večnostalna ni.
Sim. Jenko, Pesni.
- 62   Brani človek se ko spehana žival
dokler je mogoče,
a otrpne, ko je muk dovolj prestal,
naj godi krog njega se kar hoče.
Drag. Jesenko, Pesni.
- 63   Bratje opominam vas:
Kar je krivo, izravnite,
kar je dobro, dovršite,
predno pride noč i mrz!
- Fran Levstik, Poezije.
- 64   Brez bogastva vsakega, brez doma,
kako lahko se po svetu roma!
A. Aškerc, Balade in romance.
- 65   Brez boja se ne da živeti,
dokler ogreva žile kri,
vihar vsi dnevi so na sveti,
vihar nemirne so oči.
Bori s teboj srce se tvoje,

bori se človek — črna smet —
 pekel pa veselice poje,
 odpeva mu hudičev svet.

Fran Levstik, Pesni.

66 Brez koristi je, če se človek upira, življenje gre
 dalje svojo pot in se ne da izpremeniti.

Iv. Cankar, Na klancu.

67 Brezmejno ko Bog je svetišče srcá,
 skrivnostno ko on je, kdo pač proumé ga,
 vesoljno neskončnost zemlje in nebá
 z ljubeznijo sveto in živo obsega.

Sim. Gregorčič, Pesni.

68 Brez naočnikov živeti je grenko, prijatelj, toda
 pošteno je.

Iv. Cankar, Tujci.

69 Brez truda večno se ne da živeti.

Fr. Prešeren, Pesni.

70 Brezumni svet plakaje tóži,
 ko pade cvet duhteči róži,
 ko izmej dragih mu kater
 duha okóve v grob polóži.
 Češ, rodni brat mu je umrl!
 In — smrti ni!

Sim. Gregorčič, Pesni.

71 Brezumno se družijo največ ljudjé
 brez vse ljubezni in čuvstva dolžnosti,
 a skoro iz rožnega sna se vzbudé,
 na duri potrkajo skrb in bridkosti.
 Ugasne vsa vroča ljubezen
 in drug je na drugega jezen.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 72   Bridkejši nego strela
i lok i meč i strup,
dekletom od jezika
udarec je gorup.
Fran Levstik, Pesni.

- 73   ... Bridko je spoznanje,
da greh je sreče si želeti,
da mine up ko nočne sanje,
da nam usoda je — trpeti.
Iv. Jenko, Stara pravda.

- 74   Bridkost pa je podobna zrnu, ki rodi tisočeren
sad. Komaj vsejano v srcé, se razraste bohotno, tako
da tolažbi ni več prsti ne soka.
Iv. Cankar, Hlapec Jernej.

o o o

C

- 75   Carjeva roka ni tako dolga, da bi segla do neba,
ali zvijača ženska prodere večkrat do neba in pekla.
Fr. Govekar, Martin Krpan.

- 76   Cel človek in cel mož nas slednji bodi,
to duše moje, to srca je vzor;
potem lahko kljubuje vsak usodi,
naj se odzdol srdi mu, naj odzgor.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 77   Cesarju za vojsko srcé in roké,
oboje na veke dekletom.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 78 Civilizacija — plašč pisan, drag,
 ki ž njim ogrinja se človeška zver ...
 Ah, vse je laž na svetu, vse, vse laž!
 Resnica in pravica in morala —
 to pest je močna ...

A. Aškerc, Četrty zbornik poezij.

- 79 Cvetè življenje nam iz razvalin
 in iz otožnosti radost rodi se;
 ko nad izgubo nam oko solzi se,
 zaupaj! V dobro srečo spremeni se,
 kar sipa nate temo bolečin.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

o o o

č

- 80 Čas je cvetočim rožam slab vrtnar
 in malo se za zorno cvetje meni,
 v brzini preko gred hiti ognjeni,
 čas je cvetočim rožam slab vrtnar,
 če zamori jih sape dih strupeni,
 če krasno se vzcvetó — kaj njemu mar.

Fr. Gestrin, Pesni.

- 81 Čas mineva, dan za dnevom naglo v nemo več-
 nost gre,
 svet se stara, a ne staraj nikdar naše se srce,
 vedno mlado, vedno čilo v njem življenje naj kipi,
 v mislih krasnih, v delih blagih vedno nov naj sad rodi.

Fr. Ks. Meško, Zvon 1907.

82 Čast in slava je nekaj posebnega — v resnici nečimerna reč, vendar glavno živilo prirodnemu človeškemu svojstvu gizdavosti, oholosti in napuha. Saj celo tisti ni brez napuha, kdor se ponaša s ponižnostjo, z zaničevanjem ljudske hvale.

I. Mencinger, Abadon.

83 Čas vrti se neprestano;
seka rane in zdravi.

Sim. Jenko, ¶Pesni.

84 Čas vrti se v večnem tiru,
dan hiti po časnem viru,
dan blišči in dneva — ni.

Dr. L. Toman.

85 Čas zaceli vsako rano; namesto cvetic, katere je slana pomorila, poganjajo nove cvetice in se vesele solnca in zraka; novo življenje klije iz pepelišča.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

86 Če Bog ne plača slednji dan,
mu mar zato ni krivec znan?

Sim. Gregorčič, Job.

87 Če bolečini nas preda največji
ob dneh nesrečnih srečnih dni spomin,
v samoti mirni balzam je najmečji
spomin težko prestanih bolečin.

A. Medved, Bršljan in bodičje.

88 Če cesar rad ima junake lepe,
še rajše jih naše mladenke.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 89 Če češ skusiti koga,
zanj stori kaj...
Hvaležnost kaže ti moža,
a čednost ta je bela vrana.

Jos. Stritar, Drobiž.

- 90 Če človek izgubi na svetu vse,
če vse se izneveri mu, odtuji,
ostanejo mu zvesti še — spomini.

A. Aškerc, Četrty zbornik poezij.

- 91 Čednost je podobna ošpicam; vsak človek jih
ima enkrat in potem nikoli več.

Iv. Cankar, V mesečini.

- 92 Če gleda človek v davno trpljenje, gleda nanj
kakor na lepo podobo. Kar je bilo nekdaj megla v
megli, vse sivo in pusto, sama težka bridkost brez
oblike in boje, stoji jasno pred očmi, naslikano s krepko
roko umetnika. Lica so blede, roke koščene, pokrajina
pusta in žalostna, toda človek gleda z veselim, uživa-
jočim srcem in komaj se še zaveda, da je njegov tisti
bledi obraz, da so njegove tiste koščene, trudne roke
in da je on sam hodil po tisti pusti, žalostni po-
krajini...

Iv. Cankar, Nina.

- 93 Če hočeš, da te bodo spoštovali in da ne bo
očitne pege na tvoji morali, stopaj z drugimi natanko
v istem koraku, glej z njihovimi očmi, misli njih misli.
Kar je družba ustanovila, je moralno; kar se ne sklada
z njenimi zakoni, je nemoralno.

Iv. Cankar, Gospa Judit.

94 Če hočeš, da ti zaupajo drugi, pokaži zaupanje
sam vase in v svojo moč. Dr. F. Detela, Trojka.

95 Če hočeš, tudi moreš!
Največja moč na svetu, to je volja!
A. Aškerc, Primož Trubar.

96 Če hočete mi odvzeti gorjé,
prestvarite svet mi ali — srcé.
Sim. Gregorčič, V obrambo.

97 Če izgubiš, kar ti najljubše bilo,
o ne obupaj, bridkih solz ne toči;
tam združenje te bo razveselilo,
kjer ni krivice, solza lic ne moči:
Tam je resnica, sreča, mir doma,
tam duša se od duše več ne loči!
Jos. Stritar, Pesni.

98 Če kakov je na svetu greh,
to greh je velik, neodpusten:
Na ustnih trdosrčen smeh,
ko bratu sili jok iz usten.
A. Medved, Dom in Svet 1896.

99 Če kralj svoj rod i pravo narodno spoštuje,
med narodi ime njegovo večno sluje.
I. Turkuš, Vojska in mir.

100 Če ljubiš, ljubi krepko!
Ne jokaj kot v vetrcu breza!
In kadar trpiš, trpi srčno,
čeprav usode melje te jeza!
Fr. S. Finžgar, Dom in Svet 1900.

- 101 Če mladi rod ne bode ognjevit,
 razpaljen ves v borbi očevinski,
 kedo li biti more?
 Jos. Jurčič, Tugomer.

- 102 Če mogla je v njegovo dušo mehko
 sumnjiva misel vjesti se o meni,
 to kaj poreče mnogoglava četa,
 ki grohota vesela se, ko vlije
 skrivaj klevetnega otrôva v čašo
 moževi, ki ji hotel je medu ...
 Jos. Jurčič, Tugomer.

- 103 Čemu človeku podirati priljubljeno in povsem
 nekvarno zmoto, ako je v njej srečnejši nego bi bil z
 resnico, katero mu vsiljujemo.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

- 104 Čemu dvomi in žalost in resignacija? — Živ-
 ljenje leži pred veselimi očmi kakor zelena pokrajina
 polna srebrne rose in solnčnih žarkov. Nikjer sence,
 nikjer nerodovitega osata — vse samo svetlo solnce
 in samo sočno zelenje. Senc v resnici ni in ni osata.
 Samo kadar je človek bolan, vidi stvari, ki jih ni, vidi
 strahove. Treba je samo veselo pogledati in sence iz-
 ginejo in osat se izpremeni v cvetoče rože. Vse je
 odvisno od človeka samega. Svet je lep in je dovršen,
 ne pozna nesoglasja, ne pozna nesreče. Ali ljudje, ki
 imajo nezdravo kri, opazijo pege celo na solncu, opa-
 zijo trnje na roži. Treba se je samo otresti bolezní,
 melanholijo je treba pregnati — in solnce sije čisto
 kakor je sijalo.

Iv. Cankar, Pot. N. Nikiča.

- 105 Čemu li človek se na svet rodi,
da kakor rosna kaplja v solncu mine?
Kaj ga je treba bilo, kaj sveta?
Jos. Stritar, Pesni.
- 106 Čemu ves trud, vse solze? Kaj nam za nje
življenje daje?
Jos. Stritar, Pesni.
- 107 Če svečenik si, bodi ljudstvu svečenik
in sveti mu z izgledi dobrimi!
A. Aškerc, Primož Trubar.
- 108 Če svojih iščeš ti pravic,
po konci glavo nôsi!
Ponižnika ves svet tepta
in le za norca ga ima ...
Zahtevaj, nič ne prosi!
A. Aškerc, Lirske in epske poezije.
- 109 Če tepe te usoda, skloni tilnik više!
Ne beži ko deseti brat iz rojstne hiše,
obup, brezdelica in mrak s teboj —
a sam najhujši si sovražnik svoj.
(Trpi le, kdor se sam uslužno klanja,
volka od staje pa pastir si naj odganja:
(In brez moči je, kdor o prošlosti živi,
nikdar ne oni, ki kljubuje in stoji.
I. Murn, Pesni.
- 110 Če ti je veliko sreče, obilnega veselja srce
polno ali če te po tovaršiji glava boli in ti bridka
prevara gloje srce; ne išči si lajšanja in tolažila toli-

kanj pri ljudeh, ki hodevajo vsak le svojo pot, ampak pojdi, zateci se marveč v krilo mili naravi. Ona te tako prijazno pozdravi, prisrčno objame v svoje materinsko naročje in polna gorečega, pa najčistejšega sočutja se ali raduje ali toži s teboj, da si vesel tolikanj bolj ali žalosten tolikanj manj.

I. Ogrinec, Obrazi iz narave.

111 Če tukaj želiš ubežati nesreči
in srečo srčno zaželeno doseči,
glej, delati treba in se potiti,
v nedolžnost, priprostost se prejšnjo vrniti.

Sim. Gregorčič, V obrambo.

112 Če vest je čista, kaj zavist nam more
in kaj ves trop „Na križ! Na križ!“ vpijoč!
Fr. Ks. Meško, Sim. Gregorčiču; Zvon 1907.

113 Če vrabec sme iskati si družice,
kdo to človeku braniti bi kanil?

A. Aškerc, Balade in romance.

114 Če v roki zli zakladi so bogati
le zlo iz njih se porodi na dan,
a v roki plemeniti zlata ruda,
nebeška dobrodejstva vstvarja čuda.

Sim. Gregorčič, Pesni.

115 Če za nami so nam vzeti,
imamo pred sabo dni!

Fr. Levstik, Poezije.

- 116 Če žar je v očeh in v krvi je strast
in volja ponosna je misli kraljica,
svobodna je duša kot jadrna ptica,
kot gora šumeča, kot morja propast...
Pogum drug! In vedra naj bodo ti lica:
vsa sreča na zemlji je silnega last!

VI. Levstik, Slovan 1905/1906.

- 117 Čim bolj bridkost navdaja srce tvoje,
tem stanovitnejši v kreposti stoj!

P. Pajkova, Pesni.

118 Čim lepše je cvetje, tem prej se ospè. Pridejo skrbi in težave zakonskega življenja, prevare in strasti in naglo izpodjedó cvetje ženskega lica. Kolikokrat se nam je pripetilo, da smo v spominu ohranili podobo lepega ženskega obraza iz davnih let; toda žalostno smo bili presenečeni, ko smo v poznih letih zopet srečali znanko mladih dni in na njej zapazili ne ostankov nego razvaline nekdanj oboževane lepote. O takih prilikah modrujemo potlej izkušeni starci, da je prave vrednosti edino le duševna lepota.

I. Mencinger, Abadon.

- 119 Čim širji razgled ima človek po življenju,
tem bolj vidi, koliko je na svetu trpljenja, nesreče,
gorja!

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

- 120 Človeka, tica, se mi boj!
Ne veseli se tuje sreče,
podira rad, mori povsod,
ne gane ga oko proseče
za mlado kri, nedolžni rod.

Jos. Stritar, Pesni.

- 121 Človeka ti ne kaže le beseda,
temveč pogledov tudi tajna moč.
A. Medved, Viljem Ostrovhar.

- 122 Človek, bodi človek v polni meri,
zemlje ne pretvoriš v raj.
Gledaj, da ne boš podoben zveri,
angelu boš težko kdaj.
A. Medved, Šibre.

123 Človek brez srca malokdaj pozna svojega bližnjega in notranjo njegovo vrednost. Vajen je soditi po sebi, in blažjih čutov nesebične ljubezni, prizanesljive potrpežljivosti, dobrotnosti itd., ki so njemu samemu tuji, tudi pri družih ne išče in ne nahaja, ali če se mu jasno pokažejo, ne priznava.

Jos. Jurčič, Cvet in sad.

124 Človek časih zadremlje in hipoma se mu zadi, da prihajajo od nekod, Bog vedi odkod, pesmi velikonočnih zvonov, pesmi njegove mladosti. Čudovito mehko mu je pri srcu in takrat začuti jasno kakor nikoli, da mu je nekaj izginilo, da je živel nekoč lepo, vse lepše življenje in da tistega življenja ne bo več nazaj. Mlad je bil in neumen in sentimentalni, — ali solze mu tekó po mladosti, neumnosti in sentimentalnosti. In začuti, da to resno in grenko življenje ni življenje, da je samo velika in usodepolna zmota. Zadel si je bil breme na rame — čemu? Rame so mu vse ožuljene in srce polno grenkobe in nezadovoljnosti. Čemu resnoba in pehanje? Pogleda v ogledalo — gube čez in čez in temne oči. To je sad in drugega nič...

Iv. Cankar, Uvod k „Erotiki“.

125 Človek do groba sreče želi,
pa si le prazne pene lovi. I. Virk.

126 ... Človek je kot list v jeseni,
ki veter ga ledeni
zanese koderkoli.
Nekter rodeč se, v trnje koj zagazi
in, boli al' ne boli,
po njem vse dneve krvaveč se plazi.
I. Trinko-Zamejski, Poezije.

127 Človek je ljubljeneč stvarnikov, njegova po-
doba, vsi smo sinovi enega očeta, bratovska ljubezen
nas veže v veselju in trpljenju. A kaj nam kaže živ-
ljenje? Vsak živi zase, svoje solze otira, svoje rane
zdravi, za svojo srečo hrepeneč hiti; tujec, sovražnik
mu je, kogar zadene na poti do nje. Človeštvo, pri-
jateljstvo, zvestoba — prazne besede, ki zbirajo po-
milovalni posmeh zrelemu, modremu možu. Kakor
divja zver bori se v krvavem boju brat z bratom,
ljudstvo z ljudstvom, za kos zemlje, za puhlo slavo,
za kratek čas! Pa kaj pravim kakor divja zver? Zver
plane srdita na zver, raztrga jo v trenutju s krvavimi
zobmi; kratek je bil boj, kratko trpljenje premagane
živali. A človek? On zbere vse moči svojega uma —
in te niso majhne — da izmisli in iznajde svojemu
bližnjemu bolečine, ki ga bodo najhujše skelele, ki bodo
najdalje trpele. Pri Bogu je milost, pri človeku je ni!
Vae victis! Gorje premaganim! Ta strašni, vnebo-
vpijoči krik doni po človeški zgodovini!

Jos. Stritar, Zorin.

128 Človek je nesrečen samo, če se ukvarja s svojo
nesrečo. Iv. Cankar, Potovanje N. Nikiča.

129 Človek je podoba loze vinske,
ktero mož odreže, da jo presadi
v goro zemlje svoje domovinske,
kder jo greje solnce, blagi dež poji.
Prime se, ko nekaj časa mine,
ter zasaja nove korenine,
v zemlji tuji zopet zeleni.

Fr. Levstik, Pesni.

130 Človek, ki čuti, da je pomilovanja vreden, ne
občuje rad z ljudmi, ki so pomilovanja vredni kakor
on; hodi po cestah z visokimi, ponosnimi ljudmi, da
pade žarek imenitnosti tudi na njegovo zakrpano
suknjo.

Iv. Cankar, Ob zori.

131 Človek, ki je v življenju mnogo pretrpel, ne
more prav sreči več zaupati. Vedno se boji, da ne bi
njegova nepričakovana sreča bila podobna luči, ki za
trenotek visoko vzbaklja, predno ugasne.

P. Pajkova, Dora.

132 Človek, ki ne veruje v življenje po smrti, tem
bolj ljubi življenje na zemlji in hoče tu ustvariti
nebesa, ne samo zase, ampak tudi za druge, kajti le
v tem more ležati njegova sreča.

Svobodna Misel II., 2.

133 Človek nikdar ne premaga svojih človeških
slabosti in nepopolnosti in vedno napredujoč pride v
časa teku do vrhunca, a ker naprej ne neha stopati,
je nadaljnja hoja od vrhunca nizdol samo nazado-
vanje. To je usoda vsega človeškega delovanja.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

134 Človek nikoli ne more biti tako srečen, kakor je lahko nesrečen; veselje nikoli ni tako živo, krepko, kakor je žalost. Noben vžitek, nobena slast — rekel bi skoraj vsi vžitki, vse slasti skupaj ne premagajo ene same prave, globoke, ostre, neskončne telesne ali dušne bolečine.

Jos. Stritar, Poučni spisi.

135 Človek pač nikdar ni sam, misli ga spremljajo vedno kot zveste tovarišice, neprijetne so mu večkrat, nezveste nikdar; če jih hočeš odgnati, v družčino pojdi med hrumeči svet, iznebiš se jih za nekaj časa; a kadar bodeš sam, boste pa zopet vkup, obstopile te bodo zopet. Če hočeš ubežati spominom, ki te preganjajo, ne hodi v samoto. Na samoti si najmanj sam.

Dr. F. Detela, Malo življenje.

136 Človek si domišlja,
ko pred sabo zre nalogo,
prvič dano od življenja.
Vneto vse natanko, strogo
z notranjim veseljem dela.
Vedno temnejšo preprogo
svet poteza mu pred vzore,
dokler ne uvidi s togo,
da je človek z vsem hotenjem
vendar bitje le ubogo.

A. Medved, Pesni.

137 Človeku hlinavskemu ti naj dal
zloglasni priimek bi rokavnika,
primernega nisi naslova izbral,
nevredniku čast je to prevelika.
Ogiblji se ga kakor modrasa,
čegaver strup umori brez spasa.

Jos. Cimperman, Kres 1882.

- 138 Človeku, ko je izbežala nada
mladosti zlate, več se ne prismeje.
Jos. Stritar, Pesni.
- 139 Človeku rado blešči se od zlata,
da več trpečega ne vidi brata.
Jos. Stritar, Pesni.
- 140 ... človeku vrže v razvaline
veselja tempelj časi jezna sreča,
ko moč se v bran ji staviti ga mine.
Ostane up mu stena še stoječa,
pri kateri v solzah revež plaka, gine,
misleč še doba pride mu cveteča.
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 141 Človeškemu so srcu dane zveze,
v ljubezni hoče k bogu, hoče v raj!
Ah, da kerubove ni straže... jeze!
Ljud. Poljanec, Pesni.
- 142 Človeške nade umirajo na več načinov kakor
človeško telo. Včasih minejo polagoma in mi jih go-
jimo, božamo, čuvamo do zadnjega kakor delamo z
dragim bolnikom. Včasih pa izginejo nagloma, ne-
pričakovano, kakor podere huda bolezen človeka v
najboljših letih in ga nenadejano odtrga temu svetu.
P. Pajkova, Dora.
- 143 Človeški jezik ima besedi, da razodeva in po-
pisuje najskrivnejše stvari, a nem je, ko bi mu bilo
treba naznanjevati najvišje veselje, najglobokejšo
žalost.
Jos. Stritar, Zorin.

144 Človeško srce je kakor razvajeno, svojeglavo dete; zvezdo ti hoče sneti z neba; vpije in joka ter bije z nogami, ker mu ne izpolniš želje. Zastonj ga tešiš in prepričuješ, da je nemogoče; ne posluša te, čuti se nezrečeno nesrečnega, samemu sebi se smili. — Pa pusti ga, naj vpije; ko se utruji, položi glavo, kamor je, zamiži in zaspi. Ko se zbudi, vedelo bo komaj še, česa je malo prej tako silno želelo! Boj je krajši ali daljši, nazadnje pa vendar le pamet pomaga.

Jos. Stritar, Zorin.

145 Človeštvo je enako oceanu,
katerega moč skrivna v brezna stiska,
ki danes peni v jeznem se orkanu,
luč svitla jutri se v zrcalu bliska;
v celoti svoji nikdar ne miruje,
kraljestvo brezna vedno se vojskuje.

Ant. Umek.

146 Človeštvo po hrani hlepeč — divja v besnosti prvotnega živalstva.

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

147 Črv je človeštva gospodar,
mi šibka, nična stvar!

Sim. Gregorčič, Pesni.

148 Čudna je naša mladina! — Preobračati hoče, kakor je to vselej bilo in bode — preobračati pa moči nima — in vedite, kaj je njeno znamenje? Površnost, grozna površnost!

J. Krsnik, Rošlin in Vrjanko.

149 Čudna prikazen človek! On moli, tarna, vzdihuje, trepeta, da nekaj doseže, a ko se mu prilika prikaže, da se mu hrepeneča želja izpolni, od prevelikega veselja izgubi zavest, sladka nenadejanost mu duha tako omami, da pozabi prejšnje skrbi in trude, da ne ve ceniti trenutka, koji baš tako brz v begu svoje minljivosti kakor kasen v svojem prikazanju je že izginil, predno se ga je človek dobro zavedel. A kaj se potem človeku zgodi? Z mokrim očesom in potrtem srcem gleda tja v neizmernost za bežečim trenutkom, jezi se na svojo omahljivost, upa, da se mu zopet povrne mila prilika sreče, obetuje si v prihodnje, ako se mu bode zopet prikazala, znati jo ceniti in pekel in nebesa vladata mu v prsih, a on je še nesrečnejši nego je bil preje.

P. Pajkova, Odlomki.

150 Čudne moči so v človeških dušah, čudne in strašne. Velike so in divje in ne poznajo mej in ne mere, kadar privro na dan. — Kjer ne vlada razum, ampak le prirojeni in vzgojeni instinkti, tam so te moči še jačje in strašnejše, uničujoče. Če ugonobijo samo človeka, iz katerega so vzplamtele, če se ne vržejo pohlepno tudi na druge, je še sreča. Kakor lačni plameni segajo okrog sebe in gorjé, kogar omamijo in zvabijo.

Z. Jelovšek, V hribih; Zvon 1903.

151 Čudni smo ljudje; kader nas zadene nesreča, iščemo krivca, da se imamo jeziti na koga; hudi pa smo tudi na onega, ki nam jo je napovedal, češ, da hoče biti modrejši od nas, in boječ se, da nam bode še oponesel lehkomiselnost.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

152 Čudno je časi srce človeško: spoznanje in zavest, da druge kaj zanima, da se drugi potegujejo za to, kar je nam le malo v čislih, razneti tudi hladen čut, in za kar se prej nismo dosti menili, to cenimo zdaj visoko, zato, ker je drugim všeč.

Dr. F. Detela, Malo življenje.

153 Čudno moč ima denar, vse nase vleče, vse gre na kup; in skoraj bo na svetu peščica bogatinov, vse drugo — beraštvo! Denar je neusmiljen!

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

154 Čudno moč ima v sebi nesreča, hitro človeka postara in sezori, zbistri mu oko, da v prvem pogledu spozna nesrečnega brata!

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

155 Čuj, upanje hodi pred nami
od rojstva, da gremo s sveta;
ko tare nas breme na rami,
nam palico v roko poda.

Fr. Levstik, Poezije.

156 Čut premagan ne umrje,
ker ni dano mu umreti,
on jedino hipa čaka,
ki ga spet na dan pokliče,
in trenotja tega nima,
nihče nima v lasti svoji.

A. Funtek, Godec.

D

157 Da bila tvoja moč bi nad vse velika,
ne vbraniš se muh i zlobnega jezika.

Fr. Levstik, Poezije.

158 Dà, brez egoističnih primesi, brez relativnosti, absolutna vsa je ljubezen do človeštva, to je ideja ljubezni sama. Edino ljubezen do občestva more prevzeti vso dušo, obsega vse in sprejema vse vase. V njej edino se razvije človek do popolnosti, v neomejeni svobodi, v neomejenem zmagoslavju. V ljubezni moškega do ženske treba je bitja, ki bi bilo zmožno drugo bitje čisto pojmovati ter se popolnoma žrtvovati zanj, če naj se zlijo duše v nerazdružljivo celoto — ljubezni do občestva tega ni treba, ker je ta ideja sama, ni ji treba opor, ker stoji sama zase in ima sama v sebi popolnost. Neminljiva je, ker ni vezana na posameznika, ki je minljiv, nego na splošnost, ki je neminljiva.

Jos. Regali, Tilen Rekar.

159 Da je življenje žalostno, polno bede in trpljenja, ne vredno, da se človek preveč poteza zanje in srce svoje navezuje nanje, to je bilo že tolikokrat izrečeno z jokom in smehom, popisano s krvjo in solzami, narisano s humorjem in hudičevim oljem, da se sme pač imenovati rešeno vprašanje, dognana resnica.

Jos. Stritar, Poučni spisi.

160 Daleč sega senca bolečine in ugleda jo človek, ko še komaj sluti bolečino samo.

Iv. Cankar, Nina.

- 161 Da mu lepše precvita,
roži vrtnar zaliva,
hkrati zaliva pa trnju,
ki se pod cvetjem skriva.

A. Medved, Resje in bilje.

- 162 Dandanašnji je laž tako v časteh, da se niti najpredržnejši ne sme drgniti ob njo. Resnico je treba spoštovati v teoriji, za prakso nima nobene vrednosti. Prvo je, da človek živi, — če živi s pomočjo laži ali resnice, je naposled vseeno. Sredstvo je sredstvo.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

- 163 Dandanes nam resnica sploh ne ugaja, ako ni oglašena in nališpana. Celo naši obični izrazi vljudnosti so zgolj laži, katere rabi brez pomisleka tudi najpoštenejši človek, in oduren in surov nam je, kdor jih ne rabi.

I. Mencinger, Abadon.

- 164 Dan jasni, dan oblačni v noči mine,
srce veselo in bolno, trpeče,
vpokoj'le bodo groba bolečine.

Fr. Prešeren, Sonetje.

- 165 Da poživiš stotisoč dolgih let,
ne najdeš kraja, kjer bi amulet
bil skrit, ki bolečine vse ozdravi
in hudih ur nevarnost vso odpravi.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

- 166 Daritev bodi ti življenje celo
oltár najlepši je — srcá oltár,
ljubezen sveta v njem — nebešk je žar,
Gospodu žrtva — vsako dobro delo.

Sim. Gregorčič, Pesni.

167. Da smo rojeni, to nesreča,
to greh, pokora je največa.

Jos. Stritar, Pesni.

168 Da s trnjem ali zlatim zidom bi srce obsadil,
a žalosti vendar ceste do njega ne bi zgradil.

Fr. Levstik, Poezije.

169 Dà, to je zagonetka, velika zagonetka človeškega srca, da danes plamti v njem mogočen, visok, paleč žar; jutri pa je temno v njem, vse ugaslo, vse zamrlo... le pepel, perinje, pusto pogorišče...

Fr. Ks. Meško, Sestanek.

170 Dà, to je življenja pot: cesta poltemna, obdana na obeh straneh z vprašanji — sfingami in mi gremo po njej. Nikjer ni odgovora na vprašanja. Mirnoresni so obrazi sfing, cela dolga vrsta strmi s ponosnimi pogledi v neskončnost in krog ust jim igra nekak nasmeh, kakor bi govorile: „premišljaj, ugiblji, oj človek, ne uganeš, ne premisliš nikdar. Svet je tu, neskončno velik, neskončno lep, živiš v njem, vidiš ga, a če vprašuješ od kod, zakaj, od kedaj, kako, ne dobiš odgovora na vprašanje. Nikdar torej ne bomo odgovorile.“ Zato so tako resno ponosni obrazi sfing. Odkar pozna zgodovina človeštvo, se je človek ubijal s temi vprašanji. Vsak je to rešil po svoje, a ko je rešil, je zapazil smehljaj na ustnah sfing... in je videl, da ni rešil prav.

Svobodna Misel I., 4.

171 Da tudi drugi še trpé,
nam je v bolešt hladilna kaplja.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

- 172 Dejanje vsekdar nam plemenito
in vsemu svetu bodi očito,
ogibljimo se ovinkov povsodi,
poštenost po cesti plani hodi.
Jos. Cimperman, Kres 1881.
- 173 Dej, zgrabi, drži zlate žarke solnčne
in vedrno, ki hči jim je blesteča!
Kot teh ne moreš sreče udržati.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 174 Dekleta stvar so jako vetrovita,
živé, držeč se tistega pravila,
ki pravi: Variatio delectat ...
Mat. Valjavec, Poezije.
- 175 Delo je še vse premalo v časti. Seveda nam
ga je Bog naložil za kazen; a na tem svetu je blago-
slovljeno vse, kar pride iz božje roke, tudi kazen. Delo
nam gladi pot k sreči, daje nam zaupanje v Boga
in v sebe, odvrča nas od mnogih nespametnosti in
nas obda s čistim, zdravim zrakom, katerega hitro
okuži lenoba.
Dr. Fr. Detela, Trojka.
- 176 Denar je čast, in če ga nimamo, nam je od-
vzeta čast in slava!
Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.
- 177 Deviška duša je podobna razcveli roži: utrgaj
ji eno peresce, vsa druga se koj za njim ospó!
P. Pajkova, Odlomki.

178   Dih božji stvarjajoč živi v naravi
 naj vidi mračno ga oko al' ne...
 Ljud. Poljanec, Pesni.

179   Dobička le si išče svet;
 ne cvet, le plod
 mu prvi je vselej, povsod!
 Sim. Jenko, Pesni.

180   Do grobov je kratka pot...
 a še krajše marsikje
 svojo pot ljubezen gre...
 Do grobov je bridka pot —
 še bridkejše marsikje
 svojo pot ljubezen gre...
 Ljud. Poljanec, Pesni.

181   Dokler človeška kri ni voda,
 zaman otresamo se spon
 in vsa namišljena svoboda
 vesti je le — oksimoron.
 Ant. Medved, Poezije II.

182   Dokler duša v plašču smrtnem roma,
 srce je igrača grenkim zmam.
 Fr. Levstik, Pesni.

183   Dokler je človek še nerazumen in nerazvit
 otrok, pregleda, pozabi marsikaj, kar bi mu sicer
 škodilo. Ko pa se jame presnavljati kri po njegovem
 organizmu z dvojno hitrostjo, ko se jamejo gibati
 v njem vse življenske moči in življenski sokovi, ko
 postaja deček mladenič, dekletce devica, tedaj je člo-

veška duša nalik bohotna, neorana ledina. S hrepenjem in plodovitostjo jemlje vase nove misli, nazore, vtiske ter jih s čudovito hitrostjo presnavlja v svojo last, v svojo kri.

Fr. Govékar, O te ženske.

184 Dokler kraljuje v cvetji zemlja mlada,
dokler jo greje jasni solnčni soj,
in zelen gozd je, njiva in livada —
prijazno nam popeva tičev roj;
ko pa hladna jesen pri nas zavlada,
ko zemlji pestri rujavi zavoj —
na južne tički vsi zbeže poljane,
tu v grmih golih redek le ostane.
S prijatelji enako je na sveti!

Sim. Gregorčič, Pesni.

185 Dokler ni človek v črno zemljo legel,
po sreči hrepeni,
le česar duh nemirni ni dosegel,
v tem sluti srečo in za njo hiti.

A. Medved, Pesni.

186 Dokler se prsi dvigajo,
srce še hrepeni;
dokler želje se vžigajo,
pokoja, sreče ni.

Sim. Gregorčič, Pesni.

187 Dokler so srcu dvombe tuje,
dokler ljubezen ti ne zvene,
ni srcu vera v druge vzeta,
ti sredi zime se ledene
pomlad in večni raj razcveta.

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 194 Duh plemeniti sam bo nosil bóli,
a sreče vžival sam ne bo nikoli.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 195 Dušica draga, kaj je ljubezen?
Ali je čednost, ali je strast?
Ali je zdravje, ali bolezen?
Ali je pelin, ali je slast?
S solncem se smeje, plaka ob luni,
vedno valuje kot ocean.
Ne preudarja, nič ne računi,
zanjo vsa doba en velik je dan.
Zlobnih nastav in bridkosti ne sluti,
kakor otrok ne vpraša, kaj sme.
Vsako srce jo enkrat občuti,
s sanjami pride, s sanjami gre.

A. Medved, Poezije II.

o o o

E

- 196 Ednako poslovanje, ednaka usoda nas uči,
da smo vsi človeki, da so vnanje srečne ali menj
srečne razmere samo slučajne ter da se mora človek
ceniti sam po sebi.

Jos. Jurčič, Sosedov sin.

- 197 Egoizem je vsaka ljubezen in kot taka je min-
ljiva, ničeva. Pa vendar je v človeku nagon, ki ga sili
kvišku, ki ga hoče povzdigniti nad minljivost in strniti
dušo z vesoljstvom. Odsev večnih svetov posije včasih
v dušo ter jo dvigne nad zemeljsko materijalnost, kot
bi jo osvobodil vseh vezi in spon. Odsev večnosti je
to, ko so žrtve radost, trpljenje sladkost.

I. Regali, Tilen Rekar.

- 198 Ej, neprestano se vrtil naprej
jekleno časovo kolo mogočno —
in vi ga ne ustavite nikoli!...
A kdor poskuša drzno to storiti,
kolo ga časovo ubije, stare!...

A. Aškerc, Primož Trubar.

- 199 En gorek rék — srcé odprè,
en ljub pogléd — srcé se vžgè;
en hud pogléd — srcé mrjè,
en trd izrék — srcé se strè.

Sim. Gregorčič, Pesni.

o o o

F

- 200 Fanatizem v preprostem ljudstvu pa je erinija,
ki za svoj namen uniči najlepše vezi prijateljstva in
sorodstva ter živi le strasti in obljubljenemu plačilu,
brez kterega, najsi bo duševen ali materijalen, ni
fanatizma.

A. Koder, Luteranci; Kres 1883.

o o o

G

- 201 Ga ni potoka brez vodá,
in ni neveste brez solzá.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 202 Glej, koderkoli se oko ozira,
razsaja maščevanje, srd, krivica;
mogočni brata slabjega zatira,
trpi človeštva večja polovica.

Sovraštva svet je poln in poln prepira,
v temo zavita sveta je resnica:
Kdo v bran se bode stavil sili jezni,
kdo luč prinesel bratovske ljubezni?

Jos. Stritar, Pesni.

203

Glej, leta v enomer tekó,
rodé — pokapajo spomine . . .
Ljubezni cvet, cvetoč žarno
čez noč ospè se in premine.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

204

Glej, to je zlobnežev „radost“!
Pravice vniči jih ostrost
in drug zavzame njih prostore.

Sim. Gregorčič, Job.

205

Glej, zimzelenu je podobna žena,
ki tesno se objema v lozi debela,
da mu viharja moč ne zlomi stebela.
Takisto mora si izbrati žena,
ko leta dozoré jo za življenje,
soproga druga, da se ga drži,
da v zvezi ž njim vrši visoko zvanje
v človeški družbi kot njen zdravi ud.

A. Medved, Viljem Ostrovihar.

206

Globoko v prsih se nam skriva
ljubezni mlade nežni cvet;
a kakor roža zacvete,
če svetlih žarkov, jo objet,
ji pošlje solnce iz nebá;
in roža solncu se odprè,
z vonjavo sladko vse navdá;

tako ljubezen nam uzklije,
če kakor solnce nam zasije,
kar prej le sluti nam srcé!

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 207   Globoko zajmi tudi tam,
              kjer vir ti je veselja —
              in pomni, da življenje ni
              pobožna tiha želja . . .

Ljud. Poljanec, Pesni.

- 208   Gorjá ni večjega na sveti
              ko src ločitev pretrpeti.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 209   Gorjé, gorjé ti, ki si srečen! Sivi že se
              oblaki zbirajo, temné, gosté se,
              ti hude ure boj se, trepetaj!

Jos. Stritar, Pesni.

- 210   Gorjé, kdor nima doma,
              kdor ni nikjer sam svoj gospod.

Sim. Jenko, Pesni.

- 211   Gorjé, kdor srcu mehjemu je rob!
              Srcé v prepad jadu ga samo meče.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 212   Gorjé, kdor zatajiti
              prisiljen voljo in srcé,
              bedakom posoditi
              čas mora, glavo in roké.

Sim. Jenko, Pesni.

213 Gorjé mu, ki v nesreči biva sam;
a srečen ni, kdor srečo vživa sam.
Sim. Gregorčič, Pesni.

214 Gorjé, ko lev so oprosti
iz tesnega zapora!
Po maščevanju hrepení,
kri gorko piti mora.
Jos. Stritar, Pesni.

215 Gorjé mu, kdor je udarjen z *grдостjo!* In
vendar si grd le napol, dokler ne veš, da nisi lep;
čisto grdega te stori trenotek, ko priznaš — z mislimi
sebi, z očmi svojim bližnjim — da si v resnici grd.
Takrat si še le ostuden in si nesrečnejši od Kajna, ki
beži pred bratovo krvjo.
Vl. Levstik, Obsojenci.

216 Gorjé mu, kdor o dobroti živeč
po tujih domih ostanke pojedá,
vsak pogled ga rani ko oster meč,
bogata ne gane prosjakova beda.
Kadar se plesnjiva skorja mu dá,
neslanega kropa se žlica mu nudi,
klečé naj zahvali iz srca
in brzo potem naprej se potrudi.
Jos. Cimperman, Pesni.

217 Gorjé mu, kdor vse hoče, kar premore,
kadar obup in srd srce mu jesta.
A. Medved, Kacijanar.

218 Gorjé nam, da je srcu dan spomin,
da v tesni zvezi ž njim je, neprestani!
Jos. Stritar, Pesni.

219 Gorjé narodu, ako neomajni
zakoni večni ne stojé mu več,
igrača so nesmrtné mu resnice,
ako beseda več, jeklena vez,
možem, narodom dana, ne velja!
Jos. Stritar, Pesni.

220 Gorjé narodu, ako slep zameta
nebeške poezije blagi dar,
za svetnim blagom vedno spehan leta,
dejanje vodita mu prid in kvar;
iz srca globočine pesem peta
srca ne dviga, blaži mu nikdar!
Jos. Stritar, Pesni.

221 Gorjé narodu, kadar imajo fanatiki prvo be-
sedo, za seboj pa nimajo nikogar, ki bi imel drugo
besedo. Onda mora narod drago plačevati mučeniški
venec svojih fanatikov; njih neuspehi, njih pretira-
vanja se pišejo v narodovo dolgovno knjigo; fanatiki
sami pa se obsojajo po Napoleonovem reku: „Du
sublime au ridicule il n'y a qu'un pas“.
I. Mencinger, Abadon.

222 Gorjé ti, človek, in gorjé,
če zjeda zel spomin srcé!
Iv. Jenko, Stara pravda.

223 Gorjé ti, srečni! V sreči trepetaj!
Kedor ima, on more izgubiti,
kako se moreš sreče veseliti?
Jos. Stritar, Pesni.

- 224 Govôri, kar ti srce da na jezik,
in s tem ne moreš govoriti krivo!
Jos. Jurčič, Tugomer.
- 225 Grenka je življenja kupa,
ki jo mrzel dvom kali.
Kjer ni vere, kjer ni upa,
tam ljubezen ne žari.
A. Medved, Poezije II.
- 226 Grešiti ni mu dano brez pokore,
brez greha kazen rada ga doteka.
Jos. Stritar, Pesni.
- 227 ...grob je čudna stvar na svetu,
smrti dom in tudi dom življenja,
presnavljanje nepokojno v grobu.
A. Funtek, Godec.
- 228 Grom trešči v hvalo zapeljivo!
To zel, obljubim, vrag je vstvaril,
in z žigom jo koprivnim sparil.
Marsikedo je že opekel
se ob njo in srcé oparil
in trpko s tem gorje si stekel,
za vek se mirnih ur odrekel.
Gorjé, ki grom ta vanj je vdaril!
Mat. Valjavec, Poezije.

H

- 229 Hitro poteka čas, zato ga je treba rabiti,
polno, modro, skrbno, slednji trenotek je drag.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

230 Hodil je po svetu modrijan in je opazoval
svet in življenje in je iskal velikih čudes in je za-
pisoval največje v večni spomin. In glej med naj-
večjimi in najlepšimi so bili oni, ki izvirajo iz duše
ženske, ljubeče s prvo, veliko in istinito ljubeznijo,
z ljubavjo, ki podira vse ovire, ki trpi vse, vse žrtvuje
za svojo ljubezen, za izvoljenega svojega srca. Ker
najsilnejša vseh sil je moč take ljubezni.

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

- 231 Huda smrt, če mrje kdo od boli.
A. Funtek, Godec.

232 Hudobnež je podoben slani,
ki padla v mrzli noči je;
kar ta je vrtu in poljani,
kreposti on cvetoči je.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 233 Hudo je, kakor živi ogenj peče,
zatirati si voljo in želje,
a v večnost potok nam življenja teče,
naj struge so široke, naj tesne.
Jos. Cimperman, Kres 1881.

234 Hvaležnost...
poznajo dobri le ljudje
a nikdar ne trinogi.
A. Aškerc, Pesni.

I

235 Ideje ni treba zagovarjati. Zagovarja in brani se sama. Naša dolžnost je samo, da jo pokažemo v pravi luči, ali bolje, da obsvetimo intenzivneje posamezne njene strani, opozarjamo na to in ono, potem pa da jo prepustimo občinstvu. Nekateri se seznanijo z njo, da dobijo snov za razgovor, drugi jo umoré z ironijo, tretji pa ji odpró vrata in ona jih dvigne v svoje višine.

Naši zapiski II., 2.

236 Igrača, kratek čas je žena možu
lepó teló je vse — nič ni srcé!

Jos. Stritar, Pesni.

237 Ime né kakor suknja al' plašč,
temveč se kože človeku drži,
ne moreš ga sleči na vso lašč.

Fr. Levstik, Poezije.

238 In blagoslov in kletev spava v zlati,
zli duh in dobri v njem ima svoj stan!
Zdaj ta, zdaj oni zna iz njega vstati,
ko se človeška ga dotakne dlan.

Sim. Gregorčič, Pesni.

239 In čemu razkriti to želeti,
kar nam stvarnik modro je prikriľ,
kdo bi hotel zdaj že vse imeti,
kar od njega nekđaj bo dobil.

Gr. Krek, Na sveti večer.

240 In kadar zopet brez tolažbe
sedimo v tihem svojem hrami

in peremo storjene krivde
 potrti z vročimi solzami —:
 tedaj ga ni na širnem svetu,
 da nas tešech k veselju vzdrami ...

A. Medved, Pesni.

241 In kaj je resnica — naša človeška resnica? Pravijo, da je nekoč malce zadremala. Tedaj sta ji podtaknili tekmovalki, slabost in zlobnost, svoji hčeri: zmoto in laž. Ko se je resnica predramila, se je razveselila hčeric, njej tako podobnih, a skoro, toda prepozno, je spoznala, da to nista pristni nje hčeri. Od tedaj se bije neprestano vojska med resnico in med zmoto in lažjo in tega boja ne bo nikoli konec, ker zmota in laž se veljavita za resnico ter sta resnici tako podobni, da človeški rod, ki plačuje stroške te vojske, često ne ve, ali nam narekuje gola resnica ali razgaljena laž, kaj verjemimo!

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

242 In kaj je to, laž ali resnica? Laž je navadno blago, ki je vedno na trgu, resnica pa je redko zlato. Zatorej oprezno ravnaj z resnico in ne nosi je vedno na koncu jezika! Laž in resnica sta sestri; ednako opravljeni vedno hodita druga tik druge in z ednakimi očmi gledata v svet.

I. Mencinger, Abadon.

243 In kaj so pač darila brez ljubezni, tople in velike, lijoče v mogočnih valovih iz srca v srce. Mer-nike zlata siplji v naročje komu, a ne daj mu ljubezni, glej, kakor nič so, brez cene, brez bleska, brez koristi ...

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

- 244 In kar rod za rodom dela,
čas natihoma podira,
mest posutih vrsta cela
ti resnico to podpira.
Fr. Svetličič.
- 245 In ko bi ljubezen tu ne cvetela,
kdo pač bi na revni zemlji prebil,
ko trtica nam bi srca ne grela,
kako bi se človek kedaj veselil?
Fr. Levstik, Pesni.
- 246 In ko ura nam odbije,
črna zemlja nas pokrije,
kdo bo še po nas poprašal?
Kdo se z nami bo ponašal?
Sim. Jenko, Pesni.
- 247 In ljubezni beseda in skrivno razodetje je
ženska.
Jos. Jurčič, Cvet in sad.
- 248 In ni li mogoče človeku to,
da združeno v njem bi oboje bilo:
Značaj neupognen — srce mehko?
Pač m o r e se to združiti in m o r a!
Sim. Gregorčič, V obrambo.
- 249 In prokleti, trikrat prokleti naj bodo tisti vo-
ditelji, ki tišče svojemu narodu usta, da ne more kri-
čati, ki mu vežejo roke, da se ne more braniti in biti,
biti onih, ki bijejo, moré narodovo čast in njegovo
svobodo.
Fr. Govékar, Martin Krpan.

- 250 In smrti ni!... Jaz vidim le življenje,
ljubezen večno vidim krog in krog;
saj, če te, duh, neskončno hrepenenje,
ah, če te je v nebo poklical Bog;
Glej, vzkliko je telo v lepo zelenje,
ko rožica krasi dehteči log.
Drag. Kette, Pesni.
- 251 In smrt, v vsej svoji krutosti nemila,
telesa je, duha prememba ne.
A. Medved, Poezije II.
- 252 In svojih dolžnosti zvesto spolnovanje
zasluži pametnih mož spoštovanje,
ne sreča in radost in veselost!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 253 In šel je boj boj'vat brez upa zmage.
Fr. Prešeren, Krst pri Savici.
- 254 In to je vir nam vse nesreče,
da bolj in bolj nam hrepenече
po nedosežnem zrè srcé!
Če srečo imaš, češ še večje,
tako množi se ti gorjé!
Dr. Fr. Zbašnik, Zvon 1900.
- 255 In to srce je brez meja,
ljubav ta dvojna v njem prostora
imeti more in pa mora:
ljubav do doma, do Boga!
Sim. Gregorčič, Pesni.

256 In vendar človek ni popolni gospodar svojega srca in svojih čuvstev. Nekoliko uže, s hudim in po krepkem prizadevanju; ali nikdar naj ne misli popolnoma razrušiti tega, kar je združila, vzbudila in kar vodi nevidna moč prirode.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

257 In vendar je ljubezen — prava, čista, sveta ljubezen — največji dar nebes, je najblažje, najplemenitejše, najvišje čustvo človeškega srca. Često in za marsikoga je edina vez, ki ga veže s svetom in z življenjem. In marsikdo bi moral sovražiti človeštvo, ki mu je na ta ali na oni način prizadelo dokaj zla in gorja, marsikdo bi se z gnjevom in ogorčenostjo obrnil od človeškega društva, ko ga je spoznal v vsi svoji nagoti, praznoti, lažnivosti in perfidnosti, ko ga ne bi vezalo na to društvo vsaj eno bitje, katero spoštuje radi plemenitega srca in kristalnočiste, nedotaknjene duše, katero ljubi z vsem ognjem vročega srca.

Jos. Kostanjevec, Moj prijatelj.

258 In vkljub otročji nehvaležnosti je materina ljubezen najstanovitnejša ljubezen na svetu. Vse zemске ljubavi izginejo, izpuhtijo sčasoma; samo materina ljubezen je neupogljiva, nepremeljiva!

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu.

259 In vse je hrepenenje. Hrepenenje ne vidi, ne dela, ne hodi; nima oči, ne rok, ne nog. Hrepenenje je umetnik; ne živi, toda vsega sveta življenje je v njem. Hrepenenje je stvarnik; sam neustvarjen, stvari življenje — iz grobega kamna, iz mrtvega ila; prazni besedi vdahne dušo, mrzli barvi luč.

Iv. Cankar, Nina.

260 In že zapoje prvi glas iz goslij,
ne glas, ki laska se ljubeč ušesa,
no glas, ki dušo ti napaja z grozo!
Tak vzklik izvije bitju se iz prsij,
ki zamorila mu bridkost je srečo
in izročila ga močem zlovoljnim.

A. Funtek, Godec.

261 In življenje naše čudno?
Kaj je tisto, kar ga goni?
To ljubezen je k življenju,
to tanhá je večnostrastna,
večnožejna, nepokojna ...

A. Aškerc, Nove poezije.

262 Ista usoda jim je prisojena našim dekletom
zunaj po deželi kakor cveticam: da zažaré in zadehté
za hip in da padejo potem pod koso in ... ah, ne-
poetična je dalje primera, a kaj pomaga ... padejo
pod koso in cvetice so postale seno, vsakdanja hrana
za našo ljubo živinico ... Kakor nikjer se kaže na njih
vsa strašna železna doslednost zakona narave: da je
vstvarjeno vse v določen namen in da je le postranska
stvar, če je ustvarjeno sladko in lepo. Zato je cvet,
da prinese korist in le kaj tako na sebi ničevega, kakor
je dekliška lepota, se ukvarja z zalivanjem ničevih
rdečih vrtnic. Ista ženska, ki ga je bila tam zasadila,
je izpulila v tretjem mesecu z lastno roko krasen grm
velikih rož in je vsadila grm komilic za bodočega
malička, ko ga je začutila pod srcem. Zakon namreč,
to jim je kosa, to jim je smrt.

Dr. I. Šorli, Nevesta; Zvon 1908.

263 Isti še ne ljubi, ki razklada kakor žid pre-
kupovalno blago, pri vsaki priložnosti svoja čutila,
temveč oni, ki tudi svoji ljubezni donaša darove po
svoji moči.

A. Koder, Zvezdana; Kres 1882.

264 Iz egoizma se boji človek smrti. Vé namreč,
da neha biti — neha za svet, neha za ljudi. Saj nas
vendar ljudje, ko nas nimajo več pred očmi, takoj po-
zabijo ... Človek misli le na samega sebe, ker je člo-
vek velik le v svojem egoizmu. In ta egoizem nas
spremlja v življenju in še v smrti in on je vzrok, da
nas misel, da se povsem izgubimo, navdaja z bo-
jaznijo, z neko mrzlo, notranjo grozo ...

Fr. Ks. Meško, Bolnik.

265 Izkušnja uči, da absolutizem zatrè vsako ve-
selo, ponosno ljubezen do domovine, to korenino vsake
značajne čednosti, vsake velikosti, vsake moči in kre-
posti narodove.

Jos. Jurčič, Dva prijatelja.

266 Izmerile so se globočine morja, izmerile viso-
čine gora; kedo pride kedaj do dna skrivnostim žen-
skega srca.

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

267 Izprazniti je slehernemu človeku usojeno mu
kupo trpljenja.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

268 Izvor in začetek življenja je delo in v delu
je dopolnjenje življenja. In življenje brez dela je po-
lovično življenje, je smrt in pogin.

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

269 Izvôri so veselja vsi izcrpni,
samo studenec sleharne bridkosti
nikdar nam v žilah svojih ne presiha.
Jos. Cimperman, Pesni.

270 Iz želje vera nam rodi se rada;
tako je svet zadobil čut najblaži.
Jos. Stritar, Pesni.

o o o

J

271 Javno mnenje?! Oni strupeni modras, kateri
ugrizne za hrbtom človeka skrivaj in izgine kakor
megla pred solncem, kadar ga hočeš zgrabiti. Javno
mnenje! Koga, in bodi najpoštenejši mož, ni že oskru-
njalo s svojim gnusnimstrupom? S peklenskim ve-
seljem razmesari naše dobro ime in ga vlačí po mlaki.
Gorjé mu, kdor se je zameril tej zmiji!

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

272 Jedno je potrebno le:
Skrbi za se, ljubi brata,
dvigni ga, odpri mu vrata,
bodi ti vodnik srcé!
Fr. Levstik, Poezije.

273 Jeklen značaj, dolžnosti spolnovanje
najvišja, prava dika je moža.
Sim. Gregorčič, Pesni.

274 Je li življenje, je li sanja,
kar hip nam dá in hip nam vzame?
Mar slajši je spomin kot up?

Ah, up, ki srečo brez nehanja
 lovi in kadar jo ujame,
 dobi od nje — en sam poljub.

A. Medved, Poezije II.

275 Je pač interesanten pojav v človeškem življenju, da upamo tedaj najtrdneje, ko ima naše upanje najmanj istinite podlage.

Fr. Ks. Meško, Bolnik.

276 Junak ukloni, kadar trešči vanj
 sovražne sreče grom, le svoje lice,
 nikdar duha, ki ni mu znan razpad.

A. Medved, Poezije II.

o o o

K

277 Kadar človek hrepeni po sočuvstvu, tedaj ljubi prvi prijetni prikaz, katerega slučajno ugleda, ne vprašuje, ali je predmet njega ljubezni vreden sočuvstva ali ne. Srcé ima svojega čarovnika, vzor, kateri mu kaže ljubljeno osebo, ne kakršna je res, temveč pre-stvarja jo po svojem ukusu, diči jo z lepoto, obseva jo z lučjo vseh popolnosti. Zato se naposled celó dogaja, da ljubi človek samo stvar svojega domišljanja, nikar da bi ljubil živo osebo.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

278 Kadar dospè človek v ono dobo, ko se za-
 klepajo brezskrbna otroška leta in se odpirajo duri
 ognjenih mladostnih let, tedaj ga vabi nekova tajna
 moč k oni svetlôbi, katera sije na človeško žitje, od-
 kar je Evo Adam ljubil v jasnem rajju. Hitra, usodna

je ona dôba, ko zahrepeni srcé po sočuvstvu, kakor hrepené pljuča po čistem zraku, kakor iščejo oči svetlôbe. Takrat ljubi človek, samo da ljubi: brez premisleka, brez preračunjanja in čestokrat tudi brez — upa.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

279 Kadar je človek bojzljivec, zmerom lahko dokaže, kako potrebna, naravna in pametna je bojzljivost in da nazadnje niti bojzljivost ni! Samo da razkaže vse po vrsti in natanko, našteva na prstih in govori s poudarkom!

Iv. Cankar, Martin Kačur.

280 Kadar je človek mlad, misli, da se vrti ves svet okoli njega! Velike dolžnosti ima, silen poklic, slovesno nalogo — in če je ne izvrši, joj narodom! Resnica pa je samo, da ima preveč krvi!

Iv. Cankar, Martin Kačur.

281

Kadar je ljubezen
 umrla srca,
 pozvati se znova
 v življenje ne da.
 Neplodni so vzdih
 in bridke solzé,
 zaman se trpeče
 užalja srcé.

Jos. Cimperman, Pesni.

282

Kadar ljubezni kdo srce zaklene,
 kdo dá mu vero in upe nazaj?

Ljud. Poljanec, Zvon 1903.

283 Kadar spozna človek, da je zaznamovan, tedaj si išče tovarišev v svojo tolažbo. Ne, da bi občeval ž njimi; ne občujejo med sabo, sramujejo se drug drugega.

Iv. Cankar, Ob zori.

284 Kadar zadnja iskra duši ugasuje,
angelj joka in pekel prepeva;
kes, gorjé zastonj ti srce opasuje,
ne dočakaš več pred grobom dneva!

Fr. Levstik, Pesni.

285 Kadar ženska ljubi, je modrijan, prorok in vedež.

Iv. Cankar, Žena kanc. Jareba.

286 Kaj čast? Plačuje li znoj, s katerim obliva, predno se iz ohole visokosti poniža do človeka? Skrb, zavist, vedna bojazen, da bi ta draga ljubica ne pobegnila od nas, pa sto in sto drugih peklenskih sester jo spremlja. Čast je nečimerna ženska v širocih obročih; vsa drugačna je videti nego je v resnici.

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

287 Kaj hoče ti izdih? Vihar
raznese križem ga sveta,
srca ne ohladi nikdar,
nikjer se sled mu ne pozna.

Iv. Jenko, Stara pravda.

288 Kaj je brez upanja življenje,
in upanje brez vere — kaj?

A. Medved, Poezije II.

289 Kaj je ljubezen pesnikova? Plamen, z velikansko silo predirajoč iz njega prsi, kateri sežge in upepeli nesrečno bitje, ki se mu bliža v ljubezni. Kar mu je danes idejal, leži jutri poteptano na tleh. Po zdobljeni človeški sreči, po strtih srcih se vzpnè pesnik do prave poezije. Mirno, tiho življenje mu ni dano, ne sme ga uživati. Samo, kadar mu srce krvavi od bolesti, kadar ga strasti razljučeni vihar drevi semtertja, takrat zapoje njega struna najmileje.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

290 Kaj je pravica, kaj krivica, o tem si dva človeka nista istih misli. Kar se komu ne dopada, to se mu zdi krivično in s pravico je baš narobe. Sodba je jako težavna, kader se tiče nas samih.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

291 Kaj je pravica? Kaj krivica? V zasebnih zadevah pove nam to sodnik. Kdo pa sodi države? Nikdo. Tukaj velja: *salus rei publicae suprema lex*; korist in pravica sta tu dve besedi za eden pojem. Državnik, kateri največ koristi, ta je najpravičnejši; najkoristnejši pa je oni, ki je najrazumnejši. Zatorej se ne govori o pravičnih ali krivičnih državnih naredbah, ampak o pametnih in nespametnih... Moč in uspeh, to je pravica; nemoč, neuspeh — krivica.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

292 Kaj je res strašen konec življenja, kaj je smrt človeška grozna in stvar, pred katero mora trepetati človeška duša? Ali res uniči smrt lepoto življenja in mu jemlje vrednost zato, ker ga konča za vedno in

hodi vedno pred njim? Nikdar — kajti smrt je potrebna in brez nje ni življenja; smrt spada bistveno k življenju ter mu daje šele pravi pomen, daje mu tisto dragocenost, katere bi sicer ne imelo, ker bi je ne moglo imeti. Če bi življenje trajalo večno in bi ne bilo konca nikdar našega bitja, bilo bi nam blago, katerega ne ljubimo in ki ga ne čuvamo, ker ga nihče ne more vzeti, pa se zaradi tega ne brigamo zanj. Življenje bi postalo brez vrednosti kakor kamenje na cesti, za katero se ne zmeni nihče; bilo bi nadležno, vzbujalo bi stud, naj bi bilo še tako sladko in mamljivo, kajti bilo bi brez konca. Brez impulza bi teklo življenje in človeške sile bi se ne razvijale in ne stopnjevale do popolnosti. Spomlad polna cvetja in himen prerojenja bi vzbujala gnus, če bi ostala večno na svetu in solnce bi rodilo obup, če bi ne zahajalo zvečer za gore.

Jos. Regali, Reliefi.

293 Kaj je težjega na svetu nego dati slovo lepim sanjam, ki jih je sanjalo srce leta in leta v mameči sladkosti? Kaj je težjega v življenju nego odpovedati se upanju na lepo in jasno, morda celo na blestečo prihodnjost? Odpirajo sreče se že vrata, zre že od daleč začudeno oko prve žarke čudovite lepote, kraljujoče za skrivnostnimi onimi vrati kakor na prestolu nebeškem; a nenadoma, glej, zapre sovražna roka pot in vrata, hipoma umre vsa prelestna sanjska lepota, umre vse sladko upanje v vzradoščenem srcu. Kje je srcé, ki bi ne vzdrhtelo od boli v takem hipu?

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

294 Kaj je trpljenje? — Ranjena ljubezen, oskrunjena zaupnost, to je trpljenje, drugega ni.

Iv. Cankar, V mesečini.

295 Kaj je ženska brez ženstva? Kaj je cvetica brez dišečega cveta? Zelišče, trava, hrana govedi! Dà, ženske same ne vedó, kaj je njihova prava vrednost, njihova prava moč, da jo le prerade iščejo v stvarih, katere so pravemu možu vredne posmeha ali še celo zaničevanja.

Jos. Stritar, Zorin.

296 Kaj je ženska? Če je stara, ima vsaj to dobro, da bo zmerom stara ostala! Če je pa mlada, se pa postara in kaj ti hasne to potem? Konec je takšen, da je vse eno in tisto.

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

297 Kaj loči človeka od živali? Kaj je ideja človeštva? Žival vržena v življenje kakor mi, hrani in brani se kakor se mora in more, vsaka zase; dobro je njej, kar njej koristi, kar je zunaj nje, to ji je tuje, sovražno; narava in žival, v večni vojski živi z vsem, kar se giblje, kar ji prostor in hrano krati. Pravico ima, kdor ima moč, sme se, kar se more. Žival ne misli, kako se godi drugi živali, mirna, zadovoljna, srečna je samo, če je zadostila svojim potrebam. Tako žival. — Kaj pa človek? V čem se loči od živali, če misli in dela kakor ona? Človek ne vidi samo sebe na svetu; brat mu je, kdor nosi njegovo podobo. Vesel ne more biti sam, če vidi brata trpeti. Ve, da če njemu pomaga, sebi pomaga. Posameznik je ud velike družine, zvezane v sreči in nesreči. Zanja živeti, zanja trpeti, njej, ako treba, svojo srečo žrtvovati, to si šteje v dolžnost! Kdor ne misli tako, ta ni vreden človeškega imena.

Jos. Stritar, Zorin.

- 298 Kaj mêni svet se za gorjé,
ki srce bratu napolnjuje?
Kaj njega brigajo solzé?
Hudobni svet jih zasmehuje.

I. Pagliaruzzi, Pesni.

299 Kaj pa je prosta volja človeška? Neznane moči se igrajo z nami. Njim pride človek v oblast, ko stopi v življenje, in sama smrt ga reši te oblasti. Kdor hoče živeti, treba, da spozna to resnico, žalostno resnico ali vendar resnico; treba, da se voljno vda skrivnostni oblasti, kateri ubežati ni mogoče.

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

300 Kaj pa je samarijan vsemu omikanemu svetu? Kaj ga loči od brezsrčnega „duhovna“ in „levita“? On je imel srcé, srcé tudi za nesrečnega brata, ki je bil drugega rodu, druge vere.

Jos. Stritar, Razni spisi.

301 Kaj pa je tebe treba bilo? Tako bi človek žalosten dejal vsemu človeškemu rodu. Kaj pa ni res podoben ubogi, zapuščeni siroti? V bolečinah pride na svet, v bolečinah gre iz sveta; prvi glas njegov je jok — izdihljaj zadnji! Od zibeli pa do groba koliko truda in skrbi, koliko nemira in hrepenenja, koliko neuslišanih želja!... koliko solza...

Jos. Stritar, Zorin.

302 Kaj pa je vendar ta spačeni malopridni svet? Ali je vreden, da mu služi pameten mož bistre glave in svobodnega srca? Vračuje li trude, prečute bridke noči, težavne, grenke dneve, sovraštvo in zaničevanje, ki na človeka preže kakor pajek na muho? Nikdar ne!

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

- 303 Kaj pomeni, če imaš sovrage?
 To pomeni, da si jim na poti!
 In če si na poti jim, si nekaj!
 In čem bolj se večja broj sovragov,
 večji si in si močnejši, kajpak!
 Tolik si, da jeden sam sovražnik
 ni ti kos, pa se še več jih zbira,
 ki bi radi te na tla podrli...
 Kjer ni nič, tam tudi ni nasprotstva.
 Kdor ni nič, na poti ni nikomur.

A. Aškerc, Akropolis in piramide.

- 304 Kaj pozveduješ po življenju mojem?
 Kdo pravi, da šele iz vrste let
 rodi se krasni hip ljubezni tvoje?
 Nič nisem jaz, moj dom nikjer, moj pot,
 kjer hočem sam — dovolj! Kaj poprašuješ
 po stvarcah teh, ki nimajo pomena?

A. Funtek, Godec.

- 305 Kajti človeška ošabnost, odkod prihaja? —
 Od ničesar drugega nego od uboštva duha. Človek,
 ki se rad bavi z visokimi mislimi, ne bo nikdar pal
 tako nizko, da bi se udal tej usmiljenja vredni člo-
 veški slabosti.

P. Pajkova, Odlomki.

- 306 Kajti včasih se človeku samo od sebe omeči
 duša in išče druge, da bi se spojili skrb in skrb ali
 da bi sočutje orosilo bolečino. To so hipi, ko pozab-
 ljamo, kako tuji in oddaljeni so si ljudje med seboj.
 Pride siromak, zapuščen in sam med zemljo in nebom,
 kdovekod, kdoveodkod je zablodil žarek beraške nade

v njegovo srče, a srce se je razveselilo, vzljubilo je vse ljudi ter skoraj sleherni kamen na cesti; in da bi napravilo iz lažnivega hrepenenja resnico, trga zdaj zastore s svojih ran, pa meni, da je našlo pomočnika in zdravnika. Izpove se siromak nevrednemu; vesel je in olajšan tisti in morda še drugi dan, zakaj pogostoma je treba dolgo časa — tem več, čim hujše je bilo gorje — da zaslišimo izza tolažbe grohot posmeha.

Vl. Levstik, Obsojenci.

- 307   Kaj torej plašil bi se smrti?
Saj ta nam svet odprè ves nov;
skoz grob odprti, spet zaprti
se v carstvu združimo duhov.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 308   Kaj tožiš? Ti pač ne umeješ sveta,
med nami ljudmi je razlika:
Za grešnika človek odkriti velja,
hinavec pri nas za svetnika.

Drag. Jesenko, Pesni.

- 309   Kaj upati še more, za čim še koprneti,
kdor je z gorečim mečem iz raja bil izgnan?

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

- 310   Kak je čisto morje!
Kaj njemu upat' smemo,
mornarji dobro vemo,
dekletom kaj — Bog ve?

Fr. Prešeren, Pesni.

- 311 Kako je pičel slaj v omami,
ki v svetu iščemo jo sami!
Zastonj se trudimo za srečo
z besedami, zastonj z rokami.

A. Medved, Pesni.

312 Kako je to, da človek občuti rahel udarec, pa da ne čuti bolečine, ki grize iz noči v noč, od dne do dne in ki je v vsakem trenutku hujša od biča in škorpionja? Kako sme biti in kje je zapisano, da zardi človek do srca ob slučajnem in bedastem ponižanju, pa da ne vidi, kako polagoma trohni in gnije in odpada kos za kosom njegove kraljevske halje, tako da stoji nag pred ljudmi in ga nič ni sram? ...

Iv. Cankar, Novo življenje.

313 Kako malo je treba marsikomu, da se mu utolaži bridka žalost ali da se mu izpreobrne v veselje: temu prijazna beseda, onemu nekaj kapljic vina, temu malo puhlega počesčevanja, onemu malo od cunj narejenega popirja, ki se mu pravi denar. In vendar toliko je žalosti in toge po tem svetu!

Jos. Jurčič, Cvet in sad.

- 314 Kako naj vstreže vsem jeden samó,
ko časih jednemu vsi ne mogó.

A. Medved, Resje in bilje.

- 315 Kako pa češ, da srečen boš,
ko želj srca ne znaš krotiti,
ne znaš se zoper strast boriti!

Dr. Fr. Zbašnik, Zvon 1900.

- 316 Kako prekrasna si ljubezen taka,
ki tiho skrivaš se v srca globini!
Neznana ustam je beseda vsaka,
ki skrito tajnost srčno razodeva.
Le duši dobro čutita jedini,
da isti ogenj dvoje src ogreva
in grel do zadnjega jih bode dneva.

Fr. S. Finžgar, Triglav; Dom in Svet 1896.

- 317 Kakor hudodelec blodi, komur je vsegavedni
Bog dodelil strašno milost hrepenenja.

Iv. Cankar, Nina.

- 318 Kakor listje letimo iz naročja večne stvarnice
in piš usode nas raznese po širni zemlji; tu pa ob-
visimo ali med bodečim trnjem ali v mehkem mahu
ali pa pademo na trdi kamen.

Dr. Iv. Tavčar, Bolna ljubezen.

- 319 Kakor se človeku na starost vrne neka otroč-
jost, tako mu pride nekaj idealne razglednosti iz
mladih let nazaj, sosebno, če ga domišljija popušča,
in mu ginejo čuvstva burnih let in spomin posvetnega
spoznanja in uživanja, če se je navadil daleč od hrupa
živeč le v sebi iskati sveta in gledati v skrivnostno
visočino nad seboj. Kakor mladenič v svojem opti-
mizmu misli, da je vse dobro, vse lepo, kar vidi in
ga čaka, tako časih starec ne umeje, zakaj drugi ljudje
ne mislijo takisto kakor on.

Jos. Jurčič, Cvet in sad.

- 320 Kakor se porajajo iz neukročenih želja strasti,
tako iz neukrotnih bojevnikov fanatiki. Fanatiki so

sploh nenavadni ljudje. Moraš se jim čuditi in hkrati se jih ogibati; čuditi, ker so nesebični, neustrašeni mučenci za svoj smoter, ogibati se jih, ker so v brezozirni strasti gluhi za opomine svojcev, neustrašni za pretnje nasprotnikov in neizbirčni za način svojega bojevanja, v katerem vse podirajo, vse naskakujejo, kar jih ovira v premem tiru do njih ideala in smotra — do smotra največ nedosežnega. Vendar so tedaj koristni, kadar pripomorejo s čudovito hrabrostjo in navdušenim hlepenjem po idealnem namenu, da stranka, oprezno stopajoča za njimi, laže doseže, kar se dejanski doseči more in bi se morda ne doseglo, ako bi vneti in vnemajoči fanatiki ne zahtevali tolikanj več.

I. Mencinger, Abadon.

321 Kakor upihne sapa iskro brez goriva, a razpiše žerjavico v velik ogenj, tako potlači beda slabotneža, okrepi pa krepkega duha.

Dr. F. Detela, Gospod Lisec.

322 Kakor zapusti dobra knjiga ali lep igrokaz lepe misli, ki doné še dolgo v srcu in se sprijemajo v prijetno soglasje z davnimi spomini; tako čutimo še dolgo po ločitvi tajnosladke vezi blage prijateljske družbe.

Dr. F. Detela, Trojka.

323 Kako si, domišljija, goljufiva
in vse, ki ti jih v srcu vzbujaš, nade,
kedor zaupa v te, gotovo pade,
ker tvoja govorica je lažniva.

P. Pajkova, Pesni.

324 Kako si lep, oj ti večer božični,
svet duši grešni ti si in pravični!
Skrivnostna noč, ko se nebo odpira,
na stvar se stvarnik milostno ozira
in mir rosi v človeška srca trudna,
oj sveta noč, božična noč prečudna!
Jos. Stritar, Pesni.

325 Kako svetló
življenje temu se dozdeva,
ki svest si je, da ga obseva
ljubezni žar. P. Pajkova, Pesni.

326 Kak revež je, kdor stoji na visokem mestu!
Njega gleda in vidi vse. Naj poskusi enkrat ustreči
svojim željam in ne le vedno zahtevam zavistnih
gledalcev, konec je njegove slave. Kar je storil do-
brega, to se pozabi; slabosti se mu ne odpusté nikdar.
Sluga je gledalcem in poslušalcem kakor glumač, ki
igra za denar. Kaj bodo ti rekli, to ga skrbi vedno.
A miru mu ne daje njih hvala, priganja ga le k
večjemu trudu, graja pa ga peče tem bolj, čim menj
jo je zaslužil. Tako se drvi brez pokoja za senco slave,
ki beži vedno pred njim, dokler ne omaga. Potlej ga
slave; živel je zanje, zase ne.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

327 Kakšno bi bilo življenje, da bi ne imel vsakdo
nekaj najljubšega, kar mu daje moč in tolažbo, četudi
mu iztrgajo vsa druga bogastva? Mnogo jih je, ki se
zavedo svojega najdražjega zaklada šele v nesreči,
kadar jim ne ostane ničesar drugega več — in solzne
oči se zasvetijo od sreče in ponosa. A drugi so ga od-
krili že zgodaj v razkošnem trenutku in čuvajo ga
kakor svoje življenje. Iv. Cankar, Vinjete.

- 328 Kamor se človek enkrat upreže, tam mora voziti po suhi in po blatni cesti.
Jos. Jurčič, Deseti brat.
- 329 Kar kedaj se vzbuja v duši,
temu dano je življenje,
sicer ne bi se rodilo.
A. Funtek, Godec.
- 330 Karkoli je na svetu nas,
za svojo srečo vsakdo hodi!
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 331 Kar ni nam dano, to samo je sreča.
A. Medved, Viljem Ostrovrhar.
- 332 Kar novo je, ugaja mladim srcem,
njih lahkoživi duh na to ne misli,
da tisoč src je žilo zadovoljnih
v nekdanjem redu, vernem svojim dedom.
A. Medved, Kacijanar.
- 333 Kar podlo je, ne misli in ne stori;
nesreči usmiljenje, krivici strah!
Jos. Stritar, Pesni.
- 334 Kar srcu je bilo lepo in sladko,
nikoli ne more umreti to. —
Zaspi in spet se zgane
in z novo silo vstane.
E. Gangl, Zvon 1907.
- 335 Kar stôriš zase, to že s tabo izgine.
Kar stôriš za narod, ostane vselej.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 336 Kar svetega je tvoji duši,
ne daj iztrgati nikdar,
naj tudi drugo vse razruši
usode trde ti vihar!
Naj svet prezira, v stran te suva,
vsih klikov ti ne bodi mar,
dokler srce ti verno čuva
svetinj netaknjenih oltar.
A. Medved, Poezije II.
- 337 Kar svet stoji, tako je bilo zmerom:
Kdaj priborila si ideja kaka
veliko zmago svojo je brez borbe,
brez žrtev in brez svojih mučenicov?
A. Aškerc, Primož Trubar.
- 338 Kar v luži kalni se plodi, vali,
naj žaba je ali ostudna krastača,
najrajše v svoji brozgi živi,
najdrznejše v nji kozolce prevrača.
Zatorej čemu perutnice žabi?
V veselje krakov ji dvojica rabi.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 339 Kar živi človeštvo na zemlji,
pičlo časa mero spoznava;
stavi pa si v delih nesmrtnost
z dlanjo in umom.
A. Umek.
- 340 Kdo je velik? Kdor z glavoj se jasnoj
dviĝa nad površje svojih dni;
kdor obzorje premotri široko
z bistrimi sokoljimi očmi.

Kdo je velik? Kdor rojakom svojim
 kaže pot iz sužnjega mraku
 v solnca in svobode domovine
 z bakloj plamenečoj brez strahu.
 Kdo je velik? Kdor svoj čas izpolni,
 kdor življenja vso žrtvuje moč
 idealom in najvišjim ciljem,
 dokler smrt ga ne zagrne v noč...

A. Aškerc, Primož Trubar.

341 Kdor brata mi ščuje na brata,
 ta bodi — ta bodi proklet!

A. Aškerc, Pesni.

342 ... Kdor brezup ljubezni nase vzame,
 ne ga, da strup bi njemu zagovoril.
 Po božjih potih v Rim in delj naj hodi,
 gorjé, tovariš v kopnem in na vodi,
 iz tujega se ž njim domov obrne.
 Plamenu, ki ga v žarnih prsih nosi,
 hladila noč i dan želi i prosi:
 V srce se zaželeni hlad ne vrne.

Fr. Levstik, Poezije.

343 Kdor greši z nedolžno in lepoteželjno dušo,
 opravlja delo, Bogu prijetno, in z vsakim grehom se
 bliža popolnosti, se bliža večni lepoti, ki je večen greh.

Iv. Cankar, Uvod k „Erotiki“.

344 Kdor je dandanes nesrečen, je zaničevanja
 vreden. Treba je samo pripogniti koleno, samo sladko
 smehljati se je treba... nič drugega. In ničesar ne
 sme človek videti in ničesar si ne sme želeči...

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

345 Kdor je nosil pol svojega življenja breme na
ramenih, ne bo hodil nikoli več z lahkimi koraki in
ravnim telesom.

Iv. Cankar, Tujci.

346 Kdor je slaboten v silnem koprnenju,
pogine kakor cvet brez solčne luči.
Kdor pa sprejel od Sojenic je moč,
izgazi pot, kjer ni steze ne ceste,
preskoči meje in poruši stene,
obleko tesne splošne šege sleče,
prezre pomisleke in malodušnost
pa se napoti tja, kjer cilj se sveti.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

347 Kdor je s svojo hvalo skop,
višji je od drugih glav
ali pa na umu top —
ali grozno domišljav.

A. Medved, Šibre; Dom in Svet 1906.

348 Kdor je vesel, on pošten je gotovo;
čemernežu ne upaj pa nikoli,
srce hudo v njegovih prsih tolče
in svetujem, ogiblji se ga zdaleč.

Mat. Valjavec, Poezije.

Kdor kruha vbranega ne jé,
ni skusil sirotinja,
kaj je trpljenje, on ne ve,
on ne pozna življenja.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 350 Kdor ljubi res, on ni svoboden,
ljubezni suženj on je zvest.
Cvetoče morda so verige,
dišeče sponse, ki jih nosi,
mej svoje volje ne opazi,
ker mu ljubezen jemlje vid
in z vidom strogo, bistro pamet.
E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.
- 351 Kdor mož je, bolečine
najhujše nosi nem;
ne kaže jih po svetu,
ne kaže jih ljudem.
A. Aškerc, Lirske in epske poezije.
- 352 Kdor ne veruje v blaženost ljubezni, ta tudi
nikdar ne bode ljubil.
P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.
- 353 Kdor ne zna uporabiti svojih duševnih moči
niti v toliko, da bi svobodno mislil, ta ne sme biti
užaljen, če se mu reče suženj.
Svobodna Misel I., 4.
- 354 Kdor ni občutil dvomov tlečih
in žgočih v duše skritem dnu,
spoznal demonov ni morečih,
ni v tminah taval brez miru!
I. Šanda, Pesni.
- 355 Kdor sam do večera potuje skoz svet,
izgine sè zarjo večerno.
Sim. Gregorčič, Pesni.

356 Kdor sam hoče, je rob, a kdor noče, ta ni!
A. Aškerc, Rapsodije bolgarskega goslarja.

357 Kdor samo tarna in vzdihuje, cvili,
otrokom se in starim babam smili.
A kdor je mož od pete do temena,
iz jekla vlit, izsekan iz kremenca,
pogumno hodi vselej svojo pot,
nobeden ga ne straši trnjev plot;
pregraj on ne pozna in ne ovir
in skozi goščave sam si krči tir.
Zanaša se na svojo močno pest,
poslušna samo svojo dobro vest.
Če kdo korake drzno mu zastavi,
podere ga na tla in ga zadavi
in preko njega dalje spet koraka.
Glej, to ti vzor je mojega junaka!

A. Aškerc, Zlatorog.

358 Kdor sebi samemu veruje,
ne straši se varljive sreče!
Iv. Jenko, Stara pravda.

359 Kdor se meni za čas, tudi čas se meni za njega.
Mat. Valjavec, Poezije.

360 Kdor se privadil je služabne teže,
srcé mu dni svobodnih več né vredno,
več jarem udov trdih mu ne veže.
Ugasne moč za vse dejanje vedno
ko ptič, ki se navadil je zapora,
tako i on umreti suženj mora.

Fr. Levstik, Ode in elegije.

- 361 Kdor um bistri, človeku srce blaži,
trpljenje on vesoljno polajšuje,
kdor blago rabi moč, kar mu je dane,
brez ploda mu življenje ne ostane.
Jos. Stritar, Pesni.
- 362 Kdor urne roke, sol v glavi imá,
v nesreči si vsaki pomagat' zna.
Fr. Prešeren, Pesni.
- 363 Kdor več stori, on more več,
on nosi v sebi več moči.
Kdor manj stori, pokore več
na rame se mu naloži.
A. Medved, Poezije II.
- 364 Kdor vedno le smrt preišljuje,
kako mu življenje preseda.
Kdor misli samo na življenje,
kako ga prestraši — smrt bleđa.
A. Medved, Poezije II.
- 365 Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.
I. Vesel-Koseski.
- 366 Kdor z brati v stiski usmiljen ni,
on strah Gospodov zapusti!
Sim. Gregorčič, Job.
- 367 Kedo prešteje milijone,
kar jih na žitja morju utone
morda na vek?
Sim. Gregorčič, V obrambo.

368 Kedor ima denar, on je gospod, njegova je oblast in pravica, vse je njegovo; za denar vse dobi, česar mu želi srcé, in gorjé njemu, ki mu pride pod noge!

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

369 Kedor je možak,
strupene se kupe ne brani,
sladke se nikdar ne upijani.

Sim. Gregorčič, Pesni.

370 Kedor je sam, lahko ga vsak zatira,
če sam je, pasti mora še junak;
a kogar broj tovarišev podpira,
pogum mu rase, dasi je šibak;
stoterna moč tako se v slednjem zbira,
iz čete vse za vse močan je vsak.

Sim. Gregorčič, Pesni.

371 Kedor zamore zares ljubiti, ne samo z jezikom,
vse človeštvo: blagor mu! dosegel je vrhunec človeške
omike; čudimo se mu, slavimo ga ter iz meglene nižave
dvigajmo strmeče oko v solnčno višavo, kjer mirno
kraljuje — svetnik.

Jos. Stritar, Popotna pisma.

372 Kje pa ima človek pravico do sreče? Kdo mu
jo je obljubil, kdo zagotovil, ko je prišel na svet? Da
ima sape v dihanje in hrane v življenje, zadovoljen
mora biti in vesel; zahtevati več, to je predrznost.

Jos. Stritar, Zorin.

373 Kjer cvetja ni in kjer ni speva,
življenja ondi srcu ni.

Sim. Gregorčič, Pesni.

374 Kjer kosi nesreča, kosi na široko. Nenadoma podre dostikrat tudi one, ki so se čutili najvarnejše in so stali ponosno in bahato v zavesti svoje moči.

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

375 Kjer ni spominov, ni kesanja,
kjer ni spoznanja, ni prevar.

A. Medved, Pesni.

376 Kjer ostro trnje klije, tam cvetke ne cvetó.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

377 Kjer se pokaže premoč kake osebnosti, bodisi v zasebnem, bodisi v javnem življenju, povsod vidimo, kako se je skušajo drugi otresti in jo zmanjšati. Isto velja tudi za socialno in državno politično življenje. Z vsaktero premočjo se utesnjujejo interesi in moči drugih. Človeški naravi pa je že tako prirojeno, da se skuša osvoboditi vsakterih spon, bodisi v družabnem, bodisi v državnem življenju.

Naši zapiski VI, I.

378 Kjer stopa usoda v svoji jezi, zapusti globoke sledove. In navadno ni le posameznik, ki ga prime s trdo roko in ga vrže z navadnega tira, većinoma se zadene ta še ob druge in jih potisne tudi na novo pot.

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

379 Kjer vlada strah, tam ni ljubezni.
Kadar mu strah preide, videl bodeš,
sovražnik bode tvoj od drugih hujši.

A. Medved, Viljem Ostrovihar.

380 Kje se nebes pnè brez oblaka?
 Komu sijejo dnevi brez mraka?
 Oh, nikjer in nikomur!
 Dokler se kri nam v žilah pretaka,
 legajo megle na čelo,
 žalosti rosa oči nam namaka.

A. Medved, Gazele.

381 Kljubuj usodi,
 mož sam svoj bodi!
 Karkoli naj se ti zgodi
 usode gospodar si — ti.
 Si ti! Če res, če cel si mož,
 i svoj i nje gospod ti boš.
 Usode ni,
 usoda svoja — to si ti!

Sim. Gregorčič, Pesni.

382 Kmet je po moji misli tudi šola mislečemu
 človeku.

Jos. Jurčič, Deseti brat.

383 „Knjiga življenja“, to nam je priljubljena fraza; res: življenje je knjiga, a tudi knjige so življenje! Knjige dajejo življenju največjo vrednost; večnost, kolikor more človek sam, končno bitje, in plod njegovega dela doseči večnost in kolikor pojem življenja ne izključuje večnosti.

Dr. J. Tomišek, Zvon 1905. Četrto stoletje itd.

384 Ko bi le človek vedel, kdaj je njegovega življenja pomlad! Kdaj? Ali tedaj, ko ti temni lasje senčijo čelo, ali tedaj, ko ti beli sneg venča glavo? Časih to ni sneg, časih je to cvet češnje v zelenem logu. Kdaj je človeškega življenja pomlad?

Dr. Iv. Tavčar, Spomen-cviete.

385 Ko bi vinca ne bilo,
ej to bilo bi hudo!
Kdo bi lajšal nam srcé,
ko bi trlo nas gorjé?
Drag. Jesenko, Pesni.

386 Ko brata alkohol potaplja v bedo,
solidnež zanj ima le to besedo:
Jaz zdravega počutim se pri vini,
a ti, če nimaš pameti, pogini!
Razloček med obema ni tako neznan:
Od vina prvi, drugi kruha je pijan!
A. Medved, Šibre.

387 Ko časi se človeku kaže sreča,
že misli, da dobil bo hribe zlata,
naenkrat ga ogoljufá bežeča:
Bodočnost pa ima zaprta vrata.
Zato gori naprej mu upa sveča,
dokler ga ne zasuje v grob lopata.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

388 Ko človek izprevidi, da mu je tako usojeno,
nemo in hladno gre in se ne obotavlja ter ne misli ni-
česar. Čemu bi mislil, ko mora biti tako?
Iv. Lah, Iz časov romantike; Slovan 1905/1906.

389 Ko človek pil iz žalosti je kupe,
nočem enaki so njegovi dnevi;
izgubil je nekdanje zlate upe.
A ko mu po prestani bridki revi
veselje novo zbriše dni gorjupe,
zasije nov up v lepšem mu odsevi.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 390 Ko človek se po lestvi slave vzpenja,
 zamaknjen gleda le naprej, le kvišku.
 A kadar lestvi se podstav zmaje,
 kadar ozreti mora se nazaj,
 nasproti zazija mu prepad širi,
 stemni se mu pred strmo globočino
 in kes mu z vročim ostnom v dušo črta
 besede suhe: „Gledal bi nazaj!“
 O kes, spoznanje — mračna gosta duše,
 ki vedno, vedno prideta prepozno!

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 391 Koder razlega se petje,
 sreča obseva ves kraj;
 radosti klije tam cvetje,
 zemlja prestvari se v raj.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 392 Ko druge videl boš trpeti,
 pomagaj v moči, sin jim moj!
 Nikomur zla ne smeš želeti,
 ker človek slednji brat je tvoj!

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 393 Ko dviguje duša se vriskaje,
 nad glavo na lasu visi meč;
 ko najslajša kupa nam se daje,
 sodbo piše prst nam plameneč.

Fr. Levstik, Ode in elegije.

- 394 Kolikokrat čujemo: „Človeška beseda je mrtva,
 ne more izraziti onega, kar se godi v duši!“ — O dà,
 mrtva je, nema je človeška beseda, ako hočete razložiti

od rojstva slepemu nesrečniku, kaj je to — barva. — Ne, beseda ni mrtva, če pride iz globin čuteče duše. Vsemogočna, silna pa je, če se je v njo zavila velika ideja, spočeta v veliki duši . . . Ves svet je premagala, prenovila beseda iz duše boga — človeka. Kakor orjaški orel je plaval njegov nauk čez svet in njegove silne peruti so pihljale miru in tolažbe v človeška srca od stoletja do stoletja.

Dr. I. Šorli, Spomen-cviece.

395 Kolikor lepše in predrznejše so sanje, tem bolj umazana je resnica.

Iv. Cankar, Potovanje N. Nikiča.

396 Kolikor manj človek vidi, tem bolj je srečen. Prva stopinja je ljubezen, druga pijanost, tretja smrt. Smrt je superlativ zemeljske sreče. Zato naj vsakdo gleda, da pride kolikor mogoče hitro na to poslednjo stopnjo.

Iv. Cankar, Jakob Ruda.

397 Ko morilni čut ljubezni
vzame dragi mir srca,
grob jedini je ozdravi
neprenosnega gorjá.

P. Pajkova, Pesni.

398 Komur je „karijera“ vse nebo,
krog tvoje glave išče on le nimba
za svoj namen — in če ga ne dobo,
ljubezen mu spočne in hči je — hlimba.

A. Medved, Pesni.

- 399 Komur je sreče dar bila klofuta...
 kjer hodi, mu je s trnjem pot posuta.
 Kjer si poišče dom, nadlog jezero
 nabere se okrog in v eno mero
 s togotnimi valmi na steno buta.

Fr. Prešeren, Pesni.

400 Komur je živeti samo hoditi „s trebuhom za kruhom“, bode seveda srečnega se čutil, če si je le dobro napolnil poglavitni ta del svojega telesa in če ga poleg tega zob ne boli ali mu kaj družega ne dela nadleže. Kdor pa je zares človek, vreden tega imena, človek v tistem pomenu, kateri nas stavi v nasprotje z živaljo, njemu ni moči, ako bi prav hotel, misliti samo nase; on se čuti, da je ud velike družine, velikega telesa ud, in kar zadeva to družino, to telo, čuti, bodi žalostno ali veselo, tudi on.

Jos. Stritar, Poučni spisi.

401 Ko nam prva doba življenja izgine brez radosti, brez zaklada ugodnih spominov, tudi ostalo življenje ostane potem pusto, brezplodno kakor oni kos zemlje, kojemu je odrekla narava življev rodovitnosti.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

402 Ko pred nadlogami že več ne trepetaš
 in ti enako že, kaj ta, kaj oni mēni,
 takrat šele do dobrega spoznaš,
 kako življenje vendar je po ceni.

Iv. Murn, Pesni.

- 403 Ko prvokrat se opoji
 iz kupe Amorja mladezen,
 le steška preboli bolezen.
 Opoj, ki zove se ljubezen,
 edino s časom izhlapi.

Mat. Valjavec, Poezije.

- 404 Ko prvokrat vidiš človeka, ne sodi!
 Kaj lice njegovo izreka, ne sodi.
 Srce je globoko zakrito,
 ne čuješ njegovega jeka.
 Prenagljena glasna beseda
 globoko mu rano zaseka.
 In ko izrečena je sodba,
 za rano ne najdeš več leka.
 Poznaš li ti samega sebe?

A. Medved, Pesni.

- 405 Ko rodi se cvet ljubezni,
 pa skrbno ga vselej vzgajaj;
 in če klije čisto v duši,
 Bog ga bode blagoslovil,
 Bog ljubezni — njega moli!

A. Funtek, Godec.

- 406 Ko se je človeku nabralo preobilo čuta, čuti
 potrebo, rekel bi, izprazniti si srce, izgovoriti se, iz-
 jokati se ali izsmijati, kakor mu je pri srcu.

Jos. Stritar, Dodatni spisi.

- 407 Ko sem imel največ apetita, tačas nisem imel
 kruha! Hahaha! Sedaj je kruh, ali je šel apetit z
 vragom. Vidiš, to je življenje!

Jos. Jurčič, Doktor Zober.

- 408 Ko si za narod pel in pil,
opravi svoje si dolžnosti;
kako bi srečen narod bil,
ko to bi bilo mu zadosti.

Jos. Stritar, Drobiž.

- 409 Kos kruha! Človek je lačen, rad spi nekje pod
streho, ne nosi rad čevljev brez podplatov, ne umazane
srajce, raztrgane suknje. Zato zviješ hrbet, prodaš kos
značaja, malo pameti, nekoliko prepričanja. Svojo dušo
našemiš in jim jo pokažeš, vzameš srce v roke in delaš
eksperimente: „Prosim, gospoda, le bliže! Izvrstna za-
bava in ceno! Moj želodec je prazen in palci mi silijo
skozi čevlje. Vrzite mi par krajcarjev. Prosim ponižno!“

Zofka Jelovšek, Zvon 1902.

- 410 Ko srca vstvarja Bog višin,
iz raznih dela jih tvarin;
iz iste vsakokrat snovi
po dvoje src pa naredi
ter vrže jih med širni svet,
da našla bi se v teku let.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 411 Ko ti jezikov zlobnih strup,
ko strup sovraštva in zvijače
natoči grozne ti pijače,
naj se ne loti te obup —
izpij jo vso, čeprav ta kupa
gorjupa je in polna strupa.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 412 Kot raste dolg, tako plačilo;
zlo kazen v sebi porodi.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 413   Kot skozi zrak hiteč oblak
 iznikne za gorami,
 tako ne vrne se zemljak,
 ki spava v grobni jami;
 ne vrne se nikdar domov,
 ne ugleda več ga kraj njegov.
- Sim. Gregorčič, Job.
-
- 414   Kot solnčni žarki so vzori,
 ki grejejo nam mrzli svet,
 budé, rodé, pri cvetu cvet.
- Sim. Gregorčič, Pesni.
-
- 415   Kot voda na jezi kipi nam kri,
 tako nam srca valovje hrumi,
 ko tisoč sovražnih ovir
 zastavlja življenja težavni nam tir,
 ko divja nam strast
 srcá občutke dobi v oblast
 ter vreči nas hoče v brezdanjo propast.
 Oh, strè se tedaj
 nam solnce bleščeče
 pokoja in sreče!
- Sim. Gregorčič, Pesni.
-
- 416   Ko um bistriš, srce si blaži — v čisli
 srcé ti bodi vedno in povsod;
 ko ljubiš domovino svojo, misli:
 Človeku brat je človek, rodu rod;
 preganjanja se varuj in razpora,
 sovraštvu v srcu ne dajaj prostora!

Jos. Stritar, Pesni.

- 417 Ko upanje v srečnejše dneve ti upada
 in dušo razjeda strup gorja,
 ponosno, junaško trpi in molči,
 o težkih udarcih usode ne golči,
 da trd je, ne dolži grešno Boga,
 ki v svoji brezkončni modrosti nam vlada.
 Sam dvigni se in rad ti pomaga,
 ne upaj v svet, ne pozivlji vraga!

Jos. Cimperman, Kres¹ 1881.

- 418 Ko vroči trud bi ne potil človeka,
 kako bi v prsih misel se rodila
 in srce v blago djanje mu budila?
 Kje najel bi za bridke ure leka?
 Kako njegova duša bi vesela
 v višave jasne z dola solz kipela?

Fr. Cegnar.

- 419 Ko uživati začneš sadove truda,
 zagrne zemeljska te gruda.

Drag. Jesenko, Pesni.

- 420 Ko žugajo požreti te valovi,
 ko peče plamen srčnih bolečin
 z oblaki tmino delajo vetrovi
 in žarke jasnih skrivajo višin:
 Gori ti vendar zmirom zvezda krasna,
 naj še tako buči nadlog vihar,
 v obzorju jedna stran ostane jasna,
 nebeškega je upa svetli žar!

A. Umek.

- 421 Kraljem se očita, da ne čujejo radi resnice;
 ali jo ljubijo, če jim ni prijetna, narodi? Nekdaj so
 kamnali svoje preroke, ki so jih neustrašeno svarili ter

v lice jim pravili resnice, katere jim niso bile po volji. Ali sedaj narodi delajo drugače? Samo da kamenje, s katerim pobijajo nepovoljne jim svaritelje, ni pravo kamenje, kakršno se pobira po cesti!

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

422 Kreposti razmakni srce na stežaj,
a skrbno ga strasti zakleni!

Sim. Gregorčič, Pesni.

423 Krvi naloče kdaj se žejna tigra,
hijeno gladno plen krvavi pase,
sovraštvu mōči ni napasti glada.

Jos. Cimperman, Pesni.

424 Krvna vez je vendar še vedno najtrdnejša na svetu za človeka, ki ima srcé. Prva ljubezen, ki blaži človeka, gotovo je ljubezen do mile matere, do skrbečega očeta in do tistih, ki so z nami vred iz enega vira dobili življenje. Naj tudi občudujemo ostro zakonoljublje in natanki patrijotizem slovečega Rimljana, ki je z roko svojo umoril sina, kateri se je pregrešil zoper domovino, z naravnega stališča ga nihče ne bode opravičeval. Vse ideje, bodisi še tako vcepljene v srcé, umakneje se včasih čuvstvom, ki jih je stvarnikova roka modro vsadila v človeško srce, da vežejo očeta s sinom, brata s sestro.

Jos. Jurčič, Jurij Kobila.

425 Kultura je vrednost naroda. Harmoniska popolnost in svobodna vzvišenost te kulture pa je posamezniku, v kolikor ga more prisiliti, da s češčenjem stremi do nje, edino merilo njegove narodne dolžnosti.

Vl. Levstik, Zvon 1908.

L

426 Lačen človek, ako ima le količkaj upornosti
proti usodi, se ne strelja iz nesrečne ljubezni in ne pije
ciankalija na zdravje Dulcineje.

Vl. Levstik, Historija o kugi; Zvon 1907.

427 Lahko pa strast pripelje v past
in sreča, ki jo sanjajoč
uživaš, se lahko gredoč
izpremeni in le gorjé
ostane, ki ne raztopé
ga v svojem morju vse solzé
in vzdihni vsi ne prepodé.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

428 Lahko se marsikaj izreče,
a dostikrat do tihe jame
prenagla nas beseda peče.

Iv. Jenko, Stara pravda.

429 ... laže oponašati neuspehe
in slabo delo drugim, nego sam
kaj boljšega stvoriti.

Jos. Jurčič, Tugomer.

430 Laž je greh samo takrat, kadar nič ne koristi.
Če vam je izbirati med lažjo in resnico in vas nobena
nič ne stane, odločite se za resnico, zakaj toliko lažje
se boste ob potrebi zlagali.

Iv. Cankar, Martin Kačur.

431 Laž ne ubija s kolom, ali plazi se po žilah
kakor strup, počasi in oprezno, ne opazi se, kako deluje.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

432   Lehké noge, lahko srcé,
 iz prsi mladih pesem glasna!
 Tako k dekletu v vas se gré,
 tako mladost se uživa jasna.
 Jos. Stritar, Pesni.

433   Lehko verjameš, tak nemir,
 da je neizrečeno hud;
 lahko verjameš, tak prepir
 notranji, da je grozno ljut,
 ko um pogublja ti nebesa,
 predsodkov se tesnih otresa.
 Mat. Valjavec, Poezije.

434   Le kadar zdela veden trud
 telesom našim slehern ud,
 tedaj šele spoznamo,
 kako je pot življenja hud.
 A. Medved, Gazele.

435   Leka rad bi, ki nesmrtnost daje,
 pil zdravilo, ki ti večnost daje? ...
 Sam imaš jo čašo čarodejno,
 sam naredi pitje si nesmrtno!
 Čaša tvoja je — življenje tvoje
 sam napolni z večnosti jo lekomi!
 A. Aškerc, Balade in romance.

436   Le kdor občutil sam je kdaj gorjé,
 trpin mu, brat njegov, v srce se smili;
 in v kočah, ne v palačah, še vsekdar
 človekoljubi so se porodili.
 A. Aškerc, Lirske in epske poezije.

437 Le kdor trenutka dar krepko uživa,
on pravi človek je, cvetno deklè!
Fr. Gestrin, Izza mladih let.

438 Le kratka je zločincev sreča
in njih radost le hip trpeča.
Sim. Gregorčič, Job.

439 Le nase sme zanašati se človek.
Fr. Cegnar.

440 Lepa cvetica si, materina ljubezen! Kadar je
srce prazno in pusto, je duša potrta in od blagih čutov
zapuščena, tedaj se zateče vselej k tebi, vzorna lju-
bezen! In ti jo napolniš z nebeškimi darovi in kakor
mavrica zlata se razpneš čez njo. Ali kdor te ne pozna,
temu je hotel Bog hudo že pri zibeli in peklenkim
erinijam je prišel v žrtev.

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

441 Lepa je priroda, lepša in višja pak je nje
krona, človek. In ako ji ostane zvest, ako se more ohra-
niti v soglasju ž njo, ima vse, ker ima mir.

Jos. Jurčič, Cvet in sad.

442 Lepo je biti brezskrben popotnik, — vse se je
v prsih raztrgalo, izkrvavelo je že vse, nobene bolečine
več, nič upanja, in hrepenenja, v nobeni gubi ni več
ostala kaplja, ki bi časih zaskelala, da bi se zdrznil ter
zajokal. Vse mirno in tiho, človek hodi po svetu kakor
po pokopališču in se smehlja z nasmehom, polnim mrt-
vaške modrosti. Življenje seka rane, trudi se neprene-

homa v krvoločni zlobi, toda moti se jako: meso je neobčutljivo, nobene kapljice ni več iz njega, in človek se smeje, da je bil tako prešerno opeharil življenje.

Iv. Cankar, Tujci.

443   Lepo je, da se govori
navdušeno za dom in pojè,
še lepše pa se meni zdi,
če zanj gre vsak na delo svoje.

Jos. Stritar, Drobiž.

444   Le pravda svetu je postava
in večno trdna ji veljava,
a krut in silen ji korak;
zakonov večnih samo pazi,
njej car je in berač enak;
kaj ona praša, če pogazi,
če stro zakoni ji jekleni,
kar tek ustaviti ji meni!

Iv. Jenko, Stara pravda.

445   Le redki so, ki so bili rojeni ob božji uri. In njihove oči so zmerom odprte in odprte so njihove duše in njih strune pojo neprestano. Vsakdanjost jih sovraži in brutalno življenje jih preganja. Ali oni hodijo svojo pot z lahko nogo in veselim srcem. Pripovedujejo o svoji sreči in o resnici, ki jo gledajo v svoji sreči in o sreči svojega spoznanja. Življenje posluša besede, ki jih jeclja samo komaj v sanjah, ki jih govori samo časih o polnoči in samo polzavestno, in življenje se užaljeno upira ter ubija ljudi, ki so bili rojeni v božji uri in dela njihova, rojena v božji uri.

Iv. Cankar, Ob zori.

- 446 Letom se naglo umikajo leta,
dan porodi se iz prejšnjega dne,
venec nevesto nocoj še opleta,
prazne si jutri počese lasé.

Fr. Levstik, Pesni.

- 447 Le v jasnem valovju pokojnega srca
prekrasno nebo vesoljno se zrca
in zrca se v njem nešteti cvet,
ki ž njim življenja breg je odet.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 448 Le verjemi: življenje že ve, kam sune klado;
kakor stori, je najbolje — in norec, kdor se sam pre-
vali, zakaj ne prevali se nikamor drugam nego v globel,
da tam strohni in segnije.

Iv. Cankar, Novo življenje.

- 449 Ljubezen — bolezen; slabo se rima,
a zmisel med seboj dober ima;
Zaljubljenec vselej malo bolan je,
naj že kristjan, naj mohamedan je.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 450 Ljubezen do materinega jezika! Kdor je ne
pozna, stoji v življenju s prozo v srcu in svetišče naj-
višjih vzorov mu je za večno zaprto. Spoznanja grenke
pijače mora piti, ne da bi ga tolažila poezija, ki veje
iz materinih sladkih glasov. Življenje mu je temna noč,
po kateri razsaja vihar in v kateri so se vesoljnega ob-
nebja svetle zvezde zavile v goste megle. Življenje mu
je kakor starodaven gozd, v katerem so okamenela dre-
vesa in okamenele veje na njih.

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

451 Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaceli vse rane, ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina.

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

452 Ljubezen in bol sta prava srčna dvojčka. Oba ga enako pretresa, oba ga enako razburjata, oba ga enako omamljata, kadar se ga lotita. In vendar kako različni sta si tudi oni! Prava ljubezen se namreč samo enkrat z vso močjo srcu prikazuje, med tem ko se mu bol stokrat in stokrat približuje in to vselej huje, vselej obupneje.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

453 Ljubezen je možu nekaj izbornega, ženski pa pomeni ves obstanek; ona je nje ponos, nje življenje.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

454 Ljubezen je najlepša kal, ki jo more pognati človeško srce, a zato tudi najnežnejša in najbolj potrebna opore — trdega kola egoizma. In vsajena mora biti zato v ograjen svet, ki je njega lastnina vpisana v knjigi življenja na ime dveh bitij, za vsakega ena nerazdelna polovica, kakor bi rekli juristi...

Dr. I. Šorli, Romantiki življenja.

455 Ljubezen je vir vse bolečine.

I. Trinko-Zamejski, Poezije.

456 Ljubezen, ki se tudi modremu v srce ukrade, kakor pravi Homer, ki pametne ljudi in čestite sivo-bradce zapeljuje v take smešnosti, da se vedo kakor slepa kura, ni vredna bolečin, katere zadaja; njena radost je svetla pa otla pena; vzdigne se v zrak in počí!

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

457 Ljubezen, ki se vzbudi, da ne vemo, kdaj in kako, ljubezen, katero vzgoji spoštovanje in češčenje, ljubezen, ki ne pozna sebičnosti, ki vse žrtvuje, vse odpušča, vse daruje; ljubezen, iskrena in čista, katera kar najvišje vznaša mišljenje in čuvstvovanje naše, katera zaradi popolnega zatajevanja ne uživa samo nebeških sladkostij, temveč tudi zemeljske bolečine, ker se nobeden zemljan ne more docéla iznebiti svoje nravi — takšna ljubezen je prava in samo takšna more biti tudi večna.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

458 Ljubezen, ki z junaštvom prsi neti,
morje i reka, vihra ne ostraši,
brezup i žalost, smrt je ne oplašči,
a i peklenski biči neprešteti.
Jedino vero sebi hče imeti,
ne vé, kaj govoré sosedí naši,
redi želje po srčni sladki paši:
Mrtvo ji drugo vse na tem je sveti.

Fr. Levstik, Ode in elegije.

459 Ljubezen meč je, ki hladi in reže,
i kdor je kdaj okusil ost njegovo
ko v luč metulj, tako on sili v mreže.

Fr. Levstik, Ode in elegije.

460 Ljubezen mladosti je sapica sveta,
prinaša na zemljo žalostno raj.

Fr. Levstik, Pesni.

461 Ljubezen ne števili. Trenutka se držeč pije
srečni človek z vso dušo sladki požir in blagor mu, ako
uživa zdanjosti dar in ne dá bridkosti kaliti veselja in

ako utopi spomin tega, kar utegne priti grenkega, saj
— grenkobe nas ne pozabijo ter pridejo še prerade,
mislimo nanje ali ne mislimo!

Jos. Jurčič, Sosedov sin.

462 Ljubezen nima govorice, —
oko z očesom govori,
oko, ki vir je vse resnice . . .
In en pogled dá sto besed!
In vsaka iz srca je vzeta —
v njej prošnja je in tožba je —
in v njej vsa duša razodeta.

Ljud. Poljanec, Pesni.

463 Ljubezen! — Oj mladosti zlate sanje,
ti paša srcu mlademu medena,
ti mineš kakor cvetje pomladanje!

Jos. Stritar, Pesni.

464 Ljubezen prva hitro izgine,
a pri slovesu deli opomine:
Vonjive rože, koprive žgoče,
nadzemeljsko slast in solze vroče!

Jos. Cimperman, Pesni.

465 Ljubezen se lahko samo uživa,
besede o njej so vse zastonj.
Popiši, če moreš, z besedami vonj!
Nič ni, a vendar je nekaj — a kaj?
Prijetno, šegatno — nekakov slaj.

A. Medved, Poezije II.

466 Ljubezen! Tista pošast, ki pod krinko divne
lepote nase vabi in priklepa mladost in starost, ki
vzbuja neizkušencem najnežnejša čuvstva, ki v duho-

bolnih pesnikih poraja čarobne, večnosti vredne poezije! In ta nakazen, kako nesrečno deluje? Mladiča zavaja v pogubo, mami moža, osmešuje starčka, izpreminja pridnega obrtnika varčnost in poštenost v potratnost in hudodelstvo, tihega učenjaka modrost v bedastočo, samujočega pobožnika molitev in trdno vero v pohujšanje in krivoverstvo; ona, nikjer vidna, povsod pridna, razdira zakonski mir, ugonablja blaginjo srečnih družin in se vzpenja celò do prestolov, zatirajoč pravico, slepeč državnike in kakor požar vnemajoč vojne in krivprelivanje bednih narodov . . . Vsak, kdor ne beži, kdor vedno ne zatajuje svojega telesa, mora biti suženj te ljubezni in to vse samo zato, da ta človeški rod ne izmrè in da ne prestane prelepe zemlje, vredne boljših gospodarjev, teptati in polniti s svojimi bedastočami in še slavnejšimi grozodejstvi.

I. Mencinger, Abadon.

467 Ljubezen vzorna nebeška je hči,
ki grenko usodo človeštva sladi.
Vzemite ljubezen iz krogov sveta
pustoš in divjota bo ondi doma.

I. Turkuš, Pesni.

468 Ljubezen vesoljnemu stvarstvu vlada
in svet vzdržuje, da ne razpada;
ljubezen srcè sè srcem druží,
da drugemu drugo žije in služi,
ljubezen kali blagosti razvija,
ljubezen najvišja je poezija.

Jos. Cimperman, Pesni.

469 Ljubezen v srca! Ker v ljubezni je življenje,
v ljubezni zmaga, v ljubezni moč sveta . . .

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

- 470 Ljubezen žije, kar svet stoji,
nič upa vanjo ti ne poderi,
naj tudi rana stara ščemi.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 471 Ljubezni prave ne pozna, kdor meni,
da jo ugasiti more sreče jeza.
Fr. Prešeren, Pesni.
- 472 „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“,
najlepša beseda, kar jih je bilo govorenih v človeškem
jeziku, ta beseda se ni še uresničila; uresniči se naj in
človeštvo bode na vrhuncu svojega razvoja, doseglo
bode svoj poklic, svoj namen.
Jos. Stritar, Poučni spisi.
- 473 Ljubiti dom, to gre iz srca,
ljubezen srčna le velja:
Za dom, če treba, je trpeti,
če tudi treba, zanj umreti,
naj nič strašilo nas ne bo;
za dom trpeti je sladko.
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 474 Ljubiti dom, to je sveto,
ker to veleva nam nebo.
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 475 Ljudi brez broja dan in noč v tmine
pogreza se in kdo se jih spomina?
A slavnih mož duhovi lehkokrili
ponašajo se z zmagonosnim vzletom,
plujoč v svitu neminljive slave
nad tolikim razpadom in kaosom.
I. Trinko-Zamejski, Poezije.

- 476 Ljudi je veliko na sveti,
a pravi človek je malokateri.

A. Medved, Pesni.

- 477 Ljudi po vrednosti notranji sodi,
prijatelj in zaveznik njemu bodi,
ki ti v dejanjih je prijatelj tvoj.
Besedam, licu nikdar ne verjemi,
hinavec le je človek preprijazen.

E. Gangl, Arabeske; Dom in Svet 1897.

- 478 Ljudje često tako čudno sodijo o življenju, o
svetu, o človeštvu. Dokler so zdravi in krepki, jim živ-
ljenje ni vredno niti piškavega oreha. Ko pa bi morali
zapustiti ta svet, o tedaj se ga pa oklepajo z vsemi
močmi! Protivijo se sami misli, da je v kratkem vsemu
konec, da skoro pade temni zastor ter zastrè oder, na
katerem so igrali kratko tragikomedijo svojega živ-
ljenja.

Fr. Ks. Meško, Bolnik.

- 479 Ljudje imamo drug pred drugim predsodke,
nikdar si ne pogledamo do dna duše. Ostajamo si tuji
med seboj in nazadnje tuji celò samemu sebi. Za-
piramo v sebi svoj hram, kjer bi imelo biti čisto in
jasno, a je tam tema in pozabljenje. Skrivamo se za
svojo zunanostjo in zato čutimo osamelost.

Iv. Lah, Klara; Slovan 1907.

- 480 Ljudje, ki občujejo mnogo in prijateljski med
seboj, ne pazijo na besede svoje. Kar jim pade v glavo,
pride jim na jezik. Prijatelj pa ni vedno dobre volje.
Časi je siten, nataknen in išče odvodnika svoji nevolji.

Takrat pazi strogo na prijatelja, kako da se vede in kaj da govori. Hitro zasledi besedo, ki mu ni všeč, obrne jo parkrat, ogleda od vseh strani in prepriča se, da je hudo razžaljen. Zdaj se začne kujati, draži ga domišljija, ki mu kaže prijatelja prehudega, svojo osebo predobro; tega mu pa ne pove, da je prijatelju že zdavnaj žal za besedo. Koliko blagih src se zgreši tako, koliko se pokoplje sreče za vse življenje v ednem samem trenutju, koliko kesanja nakoplje vročerkurna prenaglica.

Dr. F. Detela, Trojka.

481 Ljudje smo navezani drug na drugega in nesrečnež je odljudnik, dasi nikdar ne brez nobene svoje krivde. Bistro naj pregleda svojo dušo in zapazil bode v skitem kotu čepečo ničemurnost, ki mu šepeta, da je on mnogo boljši od drugih in če je tako moški, da jo iztira, zagledal bi za njo kup svojih napak; in dasi so morebiti manjše od tujih, vendar ne bode videl več samo tujih, kakor nam mali hribci, ako stoje blizu nas, zastavljajo razgled celò na visoke gore.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

482 Ljudstvo hvali staro vero,
staro vino, staro mero;
prenaredbe sploh sovraži
i ime ga novo draži.

Fr. Levstik, Poezije II.

o o o

M

483 Majhen narod, ki ima dosti vrednih ljudi, je več vreden ko veliki, ki obstoja iz samih socijalnih ničel.

Svobodna Misel I., 3.

484 Malo jih je, ki uživajo celò v kesanju ter ga pretvorijo polagoma v svojem srcu v obliko novega hrepenenja po novem grehu, iz katerega se rodi potem novo kesanje — zmerom nova pomlad in nova jesen, zmerom novo življenje.

Iv. Cankar, Uvod k „Erotiki“.

485 Malopriden dobrotnik, ki izkazuje dobrote zato, da bi ga osrečenci hvalili; slab poznatelj ljudi, ki pričakuje iskrene hvaležnosti za storjene dobrote!

I. Mencinger, Abadon.

486 Manj strašna noč je v črne zemlje krili ko so pod svetlim solncem sužni dnovi.

Fr. Prešeren, Krst pri Savici.

487 Mar človek je v človeštvu sam in svoj brez naloge vesoljstvu posvečene? Kolesce je, a svet ogromen stroj.

A. Medved, Poezije II.

488 Mar sreča le zato se nam prismeje za nekaj hipov in potem zbeži, da je tem bolj pogreša srce borno? Kdor srečen bil je kdaj, edini on nesreče zna čutiti vso bridkost.

A. Medved, Viljem Ostrovihar.

489 Meč hitro razkruši;
kar v zmago navduši,
kar v miru kraljuje, edinost, je več.

Dr. L. Toman.

- 490 Meč srčnosti v umni roci
ugladi cesto si povsod.
Fr. Levstik, Pesni.
- 491 Meglice, glej, kako povsod
na tiho legajo ravan;
meglica zgine, ko vetrovi,
spusté na mirne se poljane;
tako poginjajo rodovi,
sledu za njimi ne ostane.
Iv. Jenko, Stara pravda.
- 492 Mehka ženska ročica igraje razreši vozél, ka-
terega mož s svojo trdo roko le bolj zadrigne.
Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.
- 493 Mehko, plemenito nam bodi srcé,
a volje bodimo močne in krepké.
Sim. Gregorčič, V obrambo.
- 494 Mej vednim upom in brezupom
trepeče, kdor se upijani
iz kupice, nalite strupom,
ki v sebi ga ljubezen hrani.
Fr. Levstik, Ode in elegije.
- 495 Mine nam rano ljubav mladosti,
enkrat se pije kupa sladkosti;
zanjo pa druga nam je nalita,
bridka usoda v njej nam prikrita.

Ljud. Poljanec, Dom in Svet 1900.

- 496 Minljivo je telo, minljive misli,
ki nanje svoj obračajo pogled.
Kar duh goji, živi na veke vse;
sto potov mu je prostih, kadarkoli
k sorodnemu ima zleteti duhu.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 497 Mi ostro obsojamo življenje marsikterega človeka,
posmehujemo se njegovim pogreškom, karamo njegovo
prenagljenost in ne pomislimo, da ta človek znabiti
mnogokrat pretaka bridke solze, ker mu manjka
moči in potrpljenja izvršiti to, kar si je namenil.

Svobodna Misel L, 1.

- 498 ... Mir na prostor navezan ni!
Ti bodi na poti ali v samoti,
mej šumom življenja ali v tihoti,
povsodi se lahko nemir te poloti!
Ne išči ga torej mej šumom sveta,
in ne na plešišči, in ne v gledišči,
miru in pa sreče le v srcu si išči,
le sredi srca je pokoj doma!

Sim. Gregorčič, V obrambo.

- 499 Miru ne najde revež, ak preišče
vse kraje, kar jih strop pokriva neba;
šele v pokoju tihem hladne hiše,
ki pelje vanjo temna pot pogreba,
počije, smrt mu čela pot obriše.

Fr. Prešeren, Pesni.

- 500 Misel nektera je iskri podobna,
bliskovo hitra, živa, sposobna,
da nam v duhu plamen zaneti,
tisoč drugih mislij plamen obsveti.

A. Medved, Resje in bilje.

501   Mi vsi smo zaljubljeni vase,
 a vsaki o sebi odločno taji to
 in vsakemu tudi poda se,
 ko — brani le svojo zavest plemenito.
A. Medved, Šibre.

502   Mlad človek in star pes sta si ednaka po umu:
 nobeden se ne poboljša.

Jos. Jurčič, Nemški valpet.

503   Mlad lahkomisljen človek je kakor popirni čol-
 nič v potoku; mirna voda in mali valčki, časi tudi večje
 valovje ga nosi ali podi s seboj, plešočega in vrtečega
 se na površju; ko ga pa pridrvi do jezua, vrže ga na
 lahko čeznj — a onkraj pod jezom potopi ga vrtinec.

J. Krsnik, Lutrški ljudje.

504   Mladosti jasnost . . . .
 gradove zida si v oblake,
 zelene trate stavi si v puščave,
 povsod vesele lučice prižiga
 ji up goljivi, k njim iz stisk ji miga.

Fr. Prešeren, Pesni.

505   Mladost je kelih, ljubezen je blagoslovljeno
 vino v njem! Brezmadežna, neoskrunjena ljubezen, ki
 je sama sebi užitek in plačilo. . . Tako bogata je lju-
 bezen, tako prepolna, da bolešno in nemirno išče
 struge, kamor bi se izlila. Zahvale neče, ne odgovora
 — odprtih rok išče, da bi jih oblagodarila, odprtih src,
 da bi jih napolnila s svetlobo . . . To je vse hrepenenje,
 to je mladost!

Iv. Cankar, Novo življenje.

506

... mladost je sreča
sáma, druga ni nam dana,
in ta naglo nam izgine
kakor mine rosa rana.

Jos. Stritar, Dodatni spisi.

507

Mladost.....
ne zmisli, da dih prve sap'ce bode
odnesel to, kar misli so stvarile,
pozabi koj nesreč prestanih škode
in ran, ki so se komaj zacelile.

Fr. Prešeren, Pesni.

508

Mladost! Mladost! kako si krasna!
Ti zarje jutrne si soj
in same zlate nade sije
iz sebe žar nebeški tvoj.

A. Aškerc, Junaki.

509 Mnogo je ljudi, ki jim je življenje sama žalost
in bolest brez konca; ne cvetó, ne rodé sadu, izginejo
naposled, trpeči in nadložni, kakor so prišli. Toda glej,
izpolnili so svojo dolžnost v trpljenju, bolest jim je bila
naloga, stali so v zgodovini, kamor jih je bila postavila
nevidna roka; težja in večja je bila njih dolžnost nego
dolžnost zmagovalca, ki hodi svojo svetlo pot preko
cesarstev.

Iv. Cankar, Krpanova kobila.

510

Mnogo se pod solncem zabi,
s časom gine vse gorjé,
a ljubezni izgubljene
pomni v smrti še srcé.

Lujtza Pesjakova.

- 511 Modrost je dragotina draga,
srebro, zlato je ne odvaga.

Sim. Gregorčič, Job.

- 512 Moško oko vidi bolje v daljavo, žensko je navadno bolj ostrovidno za to, kar je blizu. In tako je tudi prav, to je modra naredba narave; tako se mož in žena dopolnjujeta, da sta neka celota. Toda ne samo to; moževo oko vidi tudi bolj v globoko, bolj v notranjost; spoznava bolj in loči, kaj je bistveno, kaj samo slučajno; skozi lupino takorekoč prodira do jedra.

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

- 513 Moštvo pogiblje v naših dneh na sveti,
značaji bodo skoraj bele vrane,
zatorej njemu čast, kdor se ne gane,
ko viher bôjni čuje prihrumeti.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 514 Mož blag se pozno, vendar izpozna,
svet po izgubi mu veljavo da.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 515 Mož cel na svojem mestu vsakdo bodi,
preprost, visok zaseda sedež naj!
Mož pravi vedno v časti bo povsodi,
ne stol možú, mož stolu dá sijaj!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 516 Možje, kateri imajo vzvišeni poklic, bodi, da jim ga je ljudstvo izročilo, bodi da so si ga sami izvolili po nekem notranjem nagibu, vzvišen poklic, pravim, narod voditi, pravice njegove braniti, poganjati se za njega korist in blaginjo; taki možje treba, da so od-

lični v vsakem oziru, odlični po svoji duševni zmožnosti in omiki, odlični po svojem značaju, po vsem svojem vedenju v delih, v govoru in v pisavi.

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

517 Mož, kateri hoče dospeti do vrhunca človeške učenosti in modrosti, bode naj brez srca, ako noče biti neskončno nesrečen.

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

518 Mož vrli neomahno speje k cilju,
v izberi poti si sodnik je strog;
ne vda vabljenju se, ne vda nasilju,
ne moti hvala ga in ne porog.

Sim. Gregorčič, Pesni.

519 Mušici ugaja svetla luč, leti k njej po večjo srečo nego je v navadnem večernem hladu, pa najde trpljenje in smrt.

Jos. Jurčič, Lepa Vida.

o o o

N

520 Načeloma nismo sovražniki predrznih ljudi — pa kaj bi počeli ž njimi? Pri nas ni prostora za nje. Malo, prav majčkino predrznosti, toliko da se človek malo, prav majčkino razjezi ter se obenem prav zadovoljno nasmehne zato, ker ga predrznost ni dregnila s komolcem — to je za nas. Še boljša je seveda navidezna predrznost; plašljivo klečeplastvo v rdečem revolucionarnem plašču in z jakobinsko čepico na glavi; tako se človeku niti zgražati ni treba, ker vé, pri čem da je, pa vkljub temu je zelo napreden pred svetom in brez vsake škode.

Iv. Cankar, Križ na gori.

521 Na delo! Delo je življenje
brezdelje — v živem pa trohnenje.
Sim. Gregorčič, Pesni.

522 Nad vsemi verami je bratovstvo,
nad črkami je mrtvimi ljubezen.
A. Aškerc, Primož Trubar.

523 Nad zibko jasna so nebesa,
v nedolžnem srcu je pokoj!
Sim. Gregorčič, Pesni.

524 Nagla v sodbah, v mislih lena
množica godi strastem.
Iz dogodkov brez pomena
plete govor dan za dnem.
A. Medved, Poezije II.

525 Nahajajo se v človeški zgodovini tako velikanske prikazni, tako močni in mogočni potresi, da motijo pravo razsodbo tudi vestnega opazovalca. Zgodovinarju, ki opazuje dogodbe le oddaleč, zdi se nerazumljivo, kako so mogle prodreti in vsestransko se razširiti ideje, katerim prej ni bilo ni sledu; onemu, ki tega potresa ni čutil sam niti sam doživel, zdi se neverjetno, kako se je mogla navdušiti malomarna in le po materijalnem dobičku hrepeneča množica za teorije, ki so ogrevale poprej samo najčistejše značaje, najvišje duhove; kako so nadalje dobile te ideje kri in meso ter uničile v vihari hitrosti naprave, o katerih se je mislilo, da so po svojem sto- in stoletnem obstanku utrjene in posvečene proti vsaki prenarredbi in prekuciji.

Fr. Šuklje, Pravi vzroki francoske revolucije; Zvon 1870.

526 Na imenu ni ničesar; vprašanje je, kakšen je
človek, ki ga ima. Jos. Jurčič, Cvet in sad.

527 Najbolj je hudo človeku, če ne more grešiti.
Koliko slast je v grehu in koliko večja je v hrepenenju
po njem. Človek otopi, če greši kar tja v en dan, brez
pravega premisleka in brez modre zmernosti. Tako ne-
premišljeno in nezmerno grešenje je popolnoma neeste-
tično v objektivnem oziru in v subjektivnem oziru čisto
brezslastno; bolj navada nego zavestno poželenje po
prepovedanem, to se pravi po lepem; ne zavedajo se
tako grešniki, da grešé in se ne veselé in se tudi ne
kesajo, temveč grešé v enomer dalje, kakor da bi
mlatili ali opravljali kakšno drugo navadno delo.

Iv. Cankar, Uvod k „Erotiki“.

528 Najboljših mož oči sijajna slava
obrača, vleče silno za sebo;
ponosno dviga venčana se glava,
ko druge vse se klanjajo pred njo;
vse to priklanjanje in praznovanje
otročje meni vidi se igranje.

Jos. Stritar, Pesni.

529 Najčistejša ostajajo srca onih, ki gredo v ved-
nem delu ali v vednem trpljenju skozi življenje. Kakor
ogenj je trpljenje in delo, ki očičuje in ne trpi ob sebi
ne rjè, ne nesnage. Svet je ogenj, sveto je delo, posve-
čeno je trpljenje!

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

530 Najhrabrejši in najboljši junak
krepak naj bode in zraven mehak

in blag in jak,
to pot je do vzôra!

Sim. Gregorčič, V obrambo.

531 Najhuji na zemlji pa je tisti gotovi boj, ki ga je imeti noč in dan z oholimi neumneži. Ljudje te vrste niso videli nič, niso slišali nič, pa vendar hoté vse vedeti, vse znati! Gorjé ti, če se po robu postaviš tacemu človeku, s katerim se celo bogovi zastonj bore. Boljše bi ti bilo, da si na vrat obesiš mlinski kamen ter skočiš v morsko globočino.

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

532 Najhujša je vseh bolečin
kesanje, krivice spomin!

Sim. Gregorčič, Pesni.

533 Najhujša vseh je bolečin,
ko mati se od sina loči.

Jos. Stritar, Pesni.

534 ... najhujše gorjé, gledati prevaro in živeti.

Dr. Jos. Vošnjak, Doktor Dragan.

535 Najhujše je, da nesreča ednega ne izmodri drugih. Vsak se hoče sam speči; drugače ne verjame, da ogenj žge.

Dr. F. Detela, Trojka.

536 Naj je človek najomikanejši na zemlji, naj se še tako hvalisa z duševnimi svojimi deli, tega pač zakriti ne more, da ima trdo in sebično srce. Kultura se mu je vlila v srce kakor razbeljeno železo, ki se je počasi ohladilo in mrtvo mu naredilo srcé!

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

- 537 Naj le hrbet obrača svet ti zlobni,
ni vse propalo za te.
Pomagaj si in ne žaluj brez konca;
po burnem tem vremenu Bog milobni
ti zopet pošlje solnca.

I. Trinko-Zamejski, Poezije.

- 538 Najlepšega se človek privadi in — naveliča.

I. Kersnik, Rošlin in Vrjanko.

- 539 Najlepši dan človeku — zadnji dan,
ko nâd oholi grad se v nič podira,
ko trudno se oko na vek zapira:
Najlepši dan človeku — zadnji dan
ž njim konec je trapečega nemira,
življenja boj na veke je končan.

Fr. Gestrin, Pesni.

- 540 Naj mladina veruje mladosti in upanju, saj
upanje edino oživlja, osrečuje mladost. Kadar človeku
prerano vcepimo nezaupanje, napravimo ga neobčut-
nega za vse, kar je lepo in dobro; jemljemo mu vero,
katera ga navdušuje, zatemnimo mu luč, katera ga
oživlja, skratka, zastrupimo mu življenje.

P. Pajkova, Spomini tete Klare.

- 541 Najskrivnostnejša med vsemi
je ljubezen; in resnica
je med vsemi najsvetlejša,
a povsod na dnu — grenčica.

O. Zupančič, Samogovori.

- 542 Naj sreča pokopana
v gomili ti leži,
odsvit nje čarokrasni
še v grobu ne bleđi.

Lujiza Pesjakova.

- 543 Naj tudi z ljubeznijo strast je v dotiki,
med sabo sta vendar sila razliki.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 544 Najvernejša je pasja vera.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 545 Naj zmisli, kdor slepoto ljubi sveta
in od veselja do veselja leta,
da smrtna žetev vsak dan bolj dozori.
Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
v mrtvaškem prtu nam pred koncem dneva
molčé trobental bo: „Memento mori!“

Fr. Prešeren, Pesni.

- 546 Na kreposti ozki brvi
on oprede zmerom prvi,
kdor daje nauke drugu,
da prehitro čez ne drvi.

A. Medved, Gazele.

- 547 Na licu človeškem je pisana zgodovina do-
tičnikova. V očeh se zrcali tihi mir kakor valovita raz-
burjenost in vzburkanost njegovega srca. V obraz je
kakor z mogočnim trdim dletom vklesano človeško trp-
ljenje in gorjé. Na obrazu spoznava misleč človek
znake srčnih strasti, duševnih bojov, razjedajočih dvo-
mov . . .

Fr. Ks. Meško, Sestanek.

548 Naprej, naprej, dokler je dan,
da prej bo pot in trud končan.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

549 Na primer, če svoja pota greš
in podlost svetohlinko
pod šaro srečaš krinko,
spoštljivo snemi klobuk pred njo,
če hočeš, da ti dobro bo.
O. Zupančič, Zvon 1906.

550 Narava nas uči ljubiti,
ljubezen krotko potrpeti,
samo ljudje, ljudje na sveti,
uče nas kleti i vražiti.
Fr. Levstik, Poezije.

551 Narodi boje bijejo krvave,
zemljo oblastno z mečem si delijo,
narodom z jeklom pišejo postave,
ki v sužnih sponah žalostno medlijo,
krvavi lovor si vijo krog glave,
pridobljen z jokom vdov in podrtijo,
brat z bratovo krvjo si piše dela,
da slava jim na veke bi živel.
Jos. Stritar, Pesni.

552 Narodi, ki so na zelo nizki stopnji kulture,
so sicer res igrača v rokah duševno daleč jih nad-
kriljujočega mogotca; ali to velja samo za dobo naj-
nižjega kulturnega stanja. Kadar se pa začenjajo
narodi sami kretati in kadar začenjajo narodi sami
upravljati s svojo usodo, tedaj se kaže jasno, da so

tudi oni mogotci in vladarji, ki igrajo vodilno vlogo, le otroci svoje dobe in da so njih dela bila mogoča samo kot posledica prirodne evolucije.

R. Perušek, Položaj žene; Zvon 1904.

553 Narodi poginejo le, ako se iztrebijo s silo, drugače pa nikoli ne, ako se le količkaj zavedajo. Ista usoda jih čaka le še, ako se raztresejo po prevelikem prostoru in se priseli med nje tuja narodnost, ki jih prekaša po številu in obilnosti.

Fr. Trdina, Bahovi huzari.

554 Narod, ki umira brez upornosti, brez glasnega protesta, brez skrajnega požrtvovanja vseh svojih moči proti svojim sovragom, tak narod ni vreden sočutja, ni vreden, da je sploh kdaj živel!

Fr. Govekar, Martin Krpan.

555 Nasilnost naroda proti narodu se mora obsojati kot protikulturna, kajti slehern narod ima pravico do prostega razvoja ravno tako kakor ima revež ravno isto pravico do življenja kakor bogataš.

Naši zapiski II., 2.

556 Nas smrti ne obvarje koža gladka,
od nje nas ne odkup'jo kupi zlata,
ne odpodi od nas življenja tata
veselja hrup, ne pevcev pesem sladka.

Fr. Prešeren, Pesni.

557 Na svetu je divno lepo,
živeti nebeški sladko,
če srce ljubezen ogreva

i z lučjo jo svojo obseva
ter dušo mladi i telo.

Fr. Levstik, Poezije.

- 558 Na svetu ni danih človeku nebes,
zvestost je begoča, verjemi.
Pod cvetjem marogasti krije se gad,
le trgaj in vseka te v roko,
na plani ti cesti zazije prepad,
ki nadeje ugrezne globoko.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 559 Naša natora je včasih vražja v svojih kapri-
cah. Znori nam po krivi cesti ali najprej tako krotko in
s takšno malo zanimivo zmernostjo, da zmagosvestno
bijemo po mizi in obetamo konec. Jedva pa smo se
spomnili vajeti, jedva smo stisnili pest, že se je vzpela
pohlevna čud na zadnje noge ter je z rezgetanjem
udrla naprej. Zdaj se podi, zdaj drvi urneje od burje,
samo zato, da se nam roga in nam kaže svojo moč.

VI. Levstik, Obsojenci.

- 560 Naš ded je vzel na vrtu sad
meneč, da trga sad modrosti;
a utrgal je le sad bridkosti,
— in smrti sad —
Od tačas človek je trpin!

Sim. Gregorčič, V obrambo.

- 561 Našega življenja doba
od zibeli tja do groba,
kaj je drugega kot bitev,
selitev,
ločitev?

A. Medved, Resje in bilje.

- 562 Natora teši res človeka,
kadar bolno mu je srcé,
a takega pa nema leka,
da v radost premeni gorjé:
Človeku le natora blaga
prenašati gorjé pomaga.
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 563 Na zemlji biva
pač sreče le odsev, ne stalna sreča.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 564 Nebeška roža, žlahtna, nevenela,
ljubezen si do očevine mile;
zatreti niso v stanu vse te sile;
če bolj teró te — lepše boš cvetela.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 565 Ne boj se sovražnikov, a prijatelja se varuj,
ki vedno pritrjuje. VI. Levstik, Zvon 1908.
- 566 Ne glej nazaj, ko stopaš naprej! Ne obupuj,
ampak verjemi! Upanje je sicer samo prazno dno tiste
Pandorine pušice, katero je oče Zen ljudem podteknil
v osveto, ker je Prometej bogovom ukradel ogenj. Toda
kaj bi počel človek brez te omame?
I. Mencinger, Abadon.
- 567 Ne gre za to, ali je kdo deist, teist, politeist
ali ateist, naše vprašanje je naše vprašanje in to je
treba rešiti. Pojmujemo življenje resno, ljubimo ga in
ga hočemo živeti. Ne ljubimo smrti in nimamo vzroka
zapuščati življenja, ki je lepo, in če ni lepo, je naša
volja in sila, da ga ustvarimo lepega. V tem najdemo
svoj poklic in pomen. Svobodna Misel II., 2.

- 568 Ne hlepi po sreči, ne hiti za njo,
kedor je išče, ne najde sreče;
v nemiru, skrbeh mu dnevi teko,
od želje do želje mu duša trepeče.

Jos. Stritar, Dodatni spisi.

- 569 Nekaj družega je smrt kakor življenje, nekaj,
ki je življenju popolnoma nasprotno in ni nadaljevanje
njegovo, pa nekaj silno važnega, kajti neodvisna je od
človeške volje. Nenavaden in usoden se zdi ljudem
tisti trenotek, ki stoji kakor orjaška temna gora na
koncu dejanja in misli, za katero človek ne sluti dru-
zega, kakor veliko temo in konec svojega bitja, večni
konec.

I. Regali, Reliefi.

- 570 Nekoliko se časa gospodari
z lažjo, zvijačami in sleparijo,
nazadnje vsak lažnik se sam pokvari.

Jos. Stritar, Dunajski sonetje.

- 571 Ne kreni s prave poti nikedar,
resnica naj nad vse ti sveta bo;
z ležjo nikdar se ne prijazni ti,
nevarna je, pogubna zveza njena.
Pravica vodi te in svet bo tvoj!

Jos. Stritar, Pesni.

- 572 Ne mara srečni svet solzâ
trpinov ne umeje,
ko tožbe čuje, — godrnjá
in solzam se le — smeje.

Sim. Gregorčič, Pesni.

573 Nemirno človeško srcé je pač tako ustvarjeno,
da naj se ono topi še tako v obilnosti vsega in naj se
mu še tako smehlja sreča, ono biva vedno nemirno,
vedno po čem novem hrepeni.

P. Pajkova, Odlomki.

574 Ne more biti čista struga,
če val se v njej vali nečist,
ne more drug ljubiti druga,
če vlada v srcu mu zavist.

A. Medved, Resje in bilje.

575 Ne mrtvi krst, ne krst krvavi,
ta krst je bil edino pravi!
Bil krst duha je, krst življenja,
krst prenovljénja, prerojénja,
omiko z vero vred noseč,
z obema narodnost družoč!

S. Gregorčič, Pesni.

576 Ne plakaj in ne smej se in ne kolni
usode neizpolnjenih želja!
Popolne sreče zemlja ti ne dá,
naj tudi vsako željo ti izpolni.
Čim dalje se od brega voziš v čolni,
tem večja se odpira plan morja.
Mej svojih hrepenenje ne pozna,
iz želj rode se želje duši bolni.

A. Medved, Poezije II.

577 Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča,
dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!

S. Gregorčič, Pesni.

578 Ne pokaži ljudem, da si drugačen od njih,
ne povej jim nikar, da je zunaj, daleč za hribom, dru-
gačen in svetlejši svet! Komaj bodo spoznali, da nisi
iz njih testa, pa te bodo kamenjali!

Iv. Cankar, Križ na gori.

579 Nepokojni vi ljudje!
V daljno, strmo visočino,
v temnih brezen globočino
hrepenijo vam želje!

Fr. Levstik, Pesni.

580 Ne slutiš, da cvetje na stezo nastlano
le trnje zakriva, da zvene ti rano?

Sim. Gregorčič, Pesni.

581 Ne sodi brata, če je v srcu srd!
Le tisti duši moreš dno dozreti,
v katero ti ljubezen čista sveti;
kdor hodi s temo, mu je dom zaprt.

VI. Levstik, Zvon 1907.

582 Nesreča sama nam je zvesta — sreča,
na bilki rosa jutranja blesteča!

Jos. Stritar, Pesni.

583 Nesrečen tudi, kdor prevrača temelj,
zakonov večnih in s prešerno roko
razsekal rad bi vozal vzrokov temnih.
Obsojeno človeštvo v kroge ozke
je od graditelja svetov milijonov
in krogov svojih drži se človeštvo!

I. Šanda, Pesni.

- 584   Nesreči kdo veselo služi?
Nesiljen kdo li ž njo se druží?
Fr. Levstik, Pesni.
- 585   Nesrečniku se srečnik roga
in to še prav se pač mu zdi;
ko drugim se spodrsne noga,
smeji se, kdor krepko stoji,
češ, saj so krivi si sami.
Sim. Gregorčič, Job.
- 586   Nestalnost, neznačajnost, to je podedoval vsak
Evin sin od svoje matere.
Jos. Jurčič, Deseti brat.
- 587   Ne, stvarstvo ni brezmejno,
brezmejne naše so želje!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 588   Neumrljivo je hrepenenje.
Iv. Cankar, Nina.
- 589   Ne upaj od sveta plačila,
njegova sodba te ne moti,
nemila bodi ali mila,
ti le srčan se dela loti.
A. Medved, Pesni.
- 590   Ne veš še, črvič nežni moj,
da, kdor z bogastvom ne prvači,
verige robstva žive dni
on skoz življenje svoje vlačí.
A. Aškerc, Lirske in epske poezije.

- 591 Neugodna stvar je svet; danes te hvali
in jutri graja te, potem pozabi!

Dr. Fr. Celestina, Roza.

- 592 Ne zabi, da si praha sin,
da v tvoj namen prilično kratko
je tebi Bog nalogo dal!

Iv. Vesel Koseski, Pesni.

- 593 Nezaupanje v samega sebe je prvi vzrok ne-
samostojnosti in slabotnosti in kadar izročimo svoj
blagor v oskrbo drugim, delajo si drugi iz tega svoj
lastni dobiček.

Svobodna Misel I., 6.

- 594 Neznosno težko breme je dobrota!

Jos. Stritar, Pesni.

- 595 Ne želi nad človeka si,
saj više priti bi ne mogel.
Da pod človeka mi ne padeš —
le tega vedno mi se boj!

A. Aškerc, Nove poezije.

- 596 Nežni cvet dozoreva v sad spoznanja. Leta
teko. Dvigujejo se dvomi, vstajajo vprašanja, ki jim
iščemo odgovora; dà, iščemo celo nalašč dvomov, ker
nas mika pikantnost reševanja. Nič se nam ne zdi samo
ob sebi umljivo, neprestani „zakaj?“ nam brni iz vsake
prikazni, s trudom in z muko in često z grozničavim
trepetom se poganjamo za odgovorom. Ako smo ga
ujeli, si oddahnemo in začutimo v srcu uteho, dokler
morda ne vstajajo v nas novi dvomi, ki nas zbadajo z

namigavanjem, da smo z odgovorom varali samega sebe . . . In borba se pričinja iznova.

Dr. J. Tominšek, Temna vprašanja; Zvon 1905.

597 Nič ni hujšega na sveti
kakor kletev je dekliške duše!

A. Funtek, Godec.

598 Nič ni nam previsoko, pregloboko,
človeku vse mogoče je doseči;
samo gorjé mu, če predrzno roko
steguje hrepeneč po zorni sreči;
a dvakrat mu gorjé, če meni slep,
da jo objel je z željnimi rokami.

Jos. Stritar, Pesni.

599 Ni hujšega gorja na sveti
kot so zadušene solzé;
ko jim na dan ni dano vreti,
pekoče padajo v srcé.
A kot oblak dežeč se tanjša,
roseč iznikne v jasni zrak,
tako gorjé se v solzah manjša,
izgine žalosti oblak.

Sim. Gregorčič, Pesni.

600 Ni ideje, ki bi ne imela svojih biserov in bogastva, ki ne bi kazala aspekta tega čudovitega sestava, katerega imenujemo svet in silo, ki deluje v njem — življenje. In človeku, čigar duša je krepka dovolj, da bi objela vse te ideje, bi se odprlo morjé življenja in umel bi veliko besedo in pojem tolerantnosti.

Naši zapiski II., 2.

- 607 Nikoli strast ne ostavi človeka:
 Pristopi, ko mu življenje zazori,
 in spremlja ga, dokler si v grôba prostori
 počije, truden zemskega teka.

Jos. Cimperman, Kres 1882.

- 608 Nikoli še ni bilo prevarano upanje, ki si ga je
 bil izbral človek za posodo svojega življenja; nihče
 ga ne more prevarati, tudi ne smrt; izpolnjeno je in
 če ostane življenju samo še deseti del sekunde.

Iv. Cankar, Nina.

- 609 Ni lepše je na zemlji sreče
 ko blag spomin prežitih dni;
 ime umrje pač sloveče,
 le delom blagim smrti ni.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 610 Ni luči, sreče dom ta zemska ječa,
 navzgor oči — za žarkom solnca zlatim!
 Tam vir je luči, solnca plamna sveča.
 Navzgor srcé — v višave rajsko svetle!
 Tam sreča biva večno obstoječa!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 611 Ni mogoče rožici cveteti,
 ako solnčnih žarkov ne pozna;
 deklici veselo ni živeti,
 ako ji srcé miru ne dá.
 Le ko srčna se ji spolni želja,
 v prsih vse se vnovič oživi;
 zdaj ne išče si drugod veselja,
 saj zdaj radost vse je, kar v njej tli.

Gr. Krek, Na sveti večer.

612 Ni neumnejšega posla na svetu, kakor zaljubljenim ljudem dobre svete dajati.

Jos. Jurčič, Doktor Zober.

613 Ni poezija kot svetli poldan,
ko solnce prejasno stvari obseva,
a tudi ni kakor brezzvezdna polnoč,
ko goste teme sovražna moč
nebo in zemljo odeva.

Ampak poezija je — polumrak,
ko zarje večerne zlati trak
ob temenu gor polagoma gasne,
ko zvezde v višavi se vžigajo jasne,
ko zemljo ogrinja pokoj sladak.

Sim. Gregorčič, V obrambo.

614 Ni prava ženska ona, ki ne ljubi prisrčnosti domačega ognjišča, ki ne zna ceniti sladkosti domačih navad, skrbij in celo majhnih vsakdanjih hišnih opravil. Ženska, ki se za to ne briga ali pa se briga z nevoljo, katera se dolgočasi v svetišču lastne rodbine in zato hrepeni vedno po zunanjih izpremembah — taka ženska je izrodek svojega spola, taka je tudi malomarna za otroško vzgojo in jako nestalna v svojem poklicu.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1894.

615 Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!

Sim. Gregorčič, Pesni.

616 Ni prijetno, če je človek na smrt obsojen. Živi lahko dolga leta, ali kakšno življenje je to! Nima prihodnosti pred sabo, na smrt je obsojen; tudi nima

veselja na svetu, zakaj obsojen je na smrt. Drugi žive, prihodnost pred sabo, smrti nikjer, to je življenje! Ali drugače je, če je človeku usojeno od prvega dne... Roka seže po kozarcu, toda omahne! — „Saj si itak obsojen na smrt!“

Iv. Cankar, Ob zori.

617   Ni res, ni res, da vse se sme
za pravo narodno in božje,
ko gremo v sveti boj, možje,
naj sveti naše se orožje.

Jos. Stritar, Drobiž.

618   Niso grobje žitju meje,
pač pa vir krasnejšega,
iz grobov se tmin prismeje
solнца svit jasnejšega.

Sim. Gregorčič, Pesni.

619   Ni srebro, ni zlato, ni mekha svila
ne bodo ga branila,
komur na dan poroda
ušteta bila kriva je usoda...

I. Trinko-Zamejski, Poezije.

620   Ni stalnega vojaku mesta
kot val iz kraja v kraj hiti.

Sim. Gregorčič, Pesni.

621   Ni vselej svet pokoj vladar
sred tihega zidu.

Sim. Gregorčič, Pesni.

622 Ni vselej
večine hrupne brzoustna sodba
edina prava. Boljšim, umnejšim
možem dolžnost ljudem je svetovati.
Jos. Jurčič, Tugomer.

623 Njih besede so laži, umetni so smehljaji,
Mefistofelove zanke njih pogledi so goreči!
Drag. Kette, Gazele.

624 Nobena živa stvar ni brez moči,
počiva kal sadu v najmanjšem zrni.
A. Medved, Poezije II.

625 Novorojenec, bodisi v kmetski koči ali v kraljevi
palači, ne prinese na svet nič drugega nego prirodni
nagon sebeohrane. Ako se potlej ne vzgaja, blaži in
lika, onda mu bo vse življenje samo delovanje tega
nagona, zgolj boj za obstanek, za ohranjevanje in
uveljavljenje svoje osebnosti. To bi bil boj vsakogar
proti vsakomur na vse možne načine in z vsemi sred-
stvi. Vzgoja je torej zares neogibno potrebna vsakemu
človeku.
I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

o o o

626 Obilo mero trpljenja more prenašati človeško
srce, kar preseza to mero, ne čuti več. Narava ni dobra
mati človeku, vendar za edino to naredbo, ki kaže neko
usmiljenje do ubozega otroka, bodimo ji hvaležni; ko
bi mogel trpeti človek brez konca, ko bi mogel čutiti

brez meje bolečino na bolečino, kolikor jih more zadeti
človeško srce — grozna misel!

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

627 O blagor možu, ki ne gane,
ne zmoti ga podoba lepa!
Bridkosti srčne so neznane,
neznana mu ljubezen slepa!

Fr. Levstik, Ode in elegije.

628 O blagor mu, ki sreča ga zadene,
da pridobi prijatelja si, brata;
z jeklenimi vezmi naj ž njim se sklene,
ne zlatimi! Pogubna moč je zlata;
mogočno je, pokorno mu je vse —
zvestobe zanj ne moreš si kupiti!

Jos. Stritar, Pesni.

629 O blažene ženske in trikrat blažene ve, mate-
rine roke! Kjer vladate ve, tam je red in snaga. Česar
ste se dotaknile ve, to še dolgo diše blagi duh vašega
blagoslova prijetneje nego drage dišave, ki jih devajo
med perilo. Kaj ste ve, to ve samo on, ki je enkrat
užival vaš blagoslov, zdaj pa vas pogreša. Siromak,
kdor vas ni poznal nikoli, a blagor mu, komur ve laj-
šate in slajšate življenje ter mu strani spravljate trnje,
kamenje in drugo napotje, da se ne izpotika ob nje
trudna popotnikova noga.

Jos. Stritar, Svetinova Metka.

630 O blažen, ki dajo mu dobra nebesa,
da mirno mu teče valovje srca,
da prsi vihar mu sovražni ne stresa,
on ljubljeneč pač je neba!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 631 Obljubi mnogo svet — a mnogo zabi!
 Sladkosti nudi nam, a daje strupa
 in kmalu pride često hip spoznanja;
 srce zagrne temna noč obupa
 in dušo nam razjeda črv kesanja . . .
 Fr. Ks. Meško.
- 632   Obračati na dva oči,
 to zdravo ni, to dobro ni,
 iz tega se gorjé rodi.
 Fr. Levstik, Pesni.
- 633   O bratje, bratje — prišel je čas!
 O bratje, bratje — kako je v vas?
 So li vaše njive zorane?
 O. Zupančič, Čez plan.
- 634   Obseči hoče zemljo, morje,
 mladenič s strastjo drznih dni;
 neba brezkončnega obzorje
 nemirnih želj ne omeji,
 na lastno se opira silo,
 pogum mladenču je vodilo;
 a doba sanj je doba kratka,
 življenja teža, čaša zlobe
 poteze moške ti resnobe
 utisnejo na lica gladka.
 Iv. Jenko, Stara pravda.
- 635 O bridkostij bridkost, ko edinega loči od zveste
 duše prijatelja grob, samemu smrt je život.
 Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 636 O čemu pozivlješ sence,
ko ti sije solnce jasno?
Ali meniš, da se mora
prikazati senca vselej,
kadar beli dan posije?
A. Funtek, Godec.
- 637 Očita rad, a hvalo
nerad priznava slepi ljud.
A. Medved, Gazele.
- 638 O človek, človek, v ničem nisi tolik mojster
nego v prevarjenju samega sebe!
P. Pajkova, Odlomki.
- 639 O da se ne more človek niti za trenutje misli
iznebiti! Kakor senca gredo za njim, kamor se obrne,
spremljajo ga z doma čez hribe in doline, ne odtegne
se jim v najskrivnejšem kotu zemlje.
Jos. Stritar, Popotna pisma.
- 640 Oddaljenost je srčnim ranam to, kar je veter
ognju. Veter ugaša posamezne majhne plamenčke, a
oživlja velike požare.
P. Pajkova, Odlomki.
- 641 Odkod nam pride naj uspeh,
ko eden zida, drug podira?
Jos. Stritar, Drobiž.
- 642 Odločeni so roži kratki dnovi,
ki pride nanjo pomladanska slana
al v cvetju jo zapadejo snegovi.
Fr. Prešeren, Krst pri Savici.

- 643   Odločno odpovej se svoji sreči,
goreče išči drugim jo doseči,
živeti vrli mož ne sme za se!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 644   Odpri srcé, odpri roké,
otiraj bratovske solzé,
sirotam olajšuj gorjé!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 645   Odprta noč in dan so groba vrata,
al' dneva ne pove nobena prat'ka.
Fr. Prešeren, Sonetje.
- 646   Odprto srcé in odprte roké
imej za trpečega brata,
a trdno zapahni uho in srcé,
ko trka sovrašтво na vrata.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 647   Odreči se je pač težko
temu, kar se je v nas vsejalo
izmlada, od otročjih let,
ko nam odprl se je ta svet,
kar gredo nas, kar nas je žgalo,
pojilo nam uho, oko,
nam up in strah dajalo.
Mat. Valjavec, Poezije.
- 648   Od rojstva vedno pa do groba,
človeka spremlja zlega zloba.
Jos. Stritar, Pesni.

649 Odrveni, okameni že s časom
 človeku srce v revnem tem življenji
 in v borbi tej za kruh in v tem trpljenji.
 A. Aškerc, Balade in romance.

650 Oh, cvetje je rahlo,
 čez noč se vspè.
 Sim. Gregorčič, Pesni.

651 Oh, čas se menja in razdalja
 ljubezen src hladí, morí
 kot v brezdnú temnega oskalja
 zatira senca moč rasti.
 A. Medved, Pesni.

652 Oh, dvom je strašna, strašna reč; hujši menda
 od bolesti. Kadar smo gotovi kake stvari, kolikor nas
 je ona tudi stala težav in bolesti, ipak nazadnje se ji
 vdamo in kolikrat celo z neko voljnostjo. Dvom pak
 nam vedno ziblje srce med upi in bojaznijo in v naši
 duši vzbuja boje, koji nam povzročujejo bridkih težav.
 P. Pajkova, Odlomki.

653 Oh, jokajo se milijoni,
 da jeden le se veseli.
 Jos. Stritar, Pesni.

654 Oh kako težko na sveti
 brez človeka je živeti,
 ki z ljubeznijo bi živo
 z nami trpel ljubeznivo,
 ki gorjé bi z nami nosil,
 ki solzé bi z nami rôsil,

ki bi tešil nas v brezupu,
tu v življenja burnem hrupu!

Drag. Jesenko, Pesni.

655 Oh, kelih našega življenja
je kelih žrtev in trpljenja,
bridkosti poln je čez in čez,
sladkost kaplja le redko vmes.

Sim. Gregorčič, Pesni.

656 Ohol in žaljen duh ne boža,
bojniku nosi psovke tuje.
Z besedo se opeva roža,
a tudi blato opisuje.

A. Medved, Poezije II.

657 Oh, težka od doma je ločitev!
Pretežka, če ločiš se po sili!

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

858 Oj leta ve otročja, leta sreče
edine, ki človeku se prisodi!
A predno se zavé, izgine mu —
zavest nesreči pot odprè široko!

Jos. Stritar, Pesni.

659 Oj prave ljubezni nebeška sladkost,
kdo pač se ti more ubraniti?

Sim. Gregorčič, Pesni.

660 Oj srečen, ki živeti dano
pri ljubljencih mu je doma,
ki ga ne tira v tuje rano
od tihe sreče moč gorja.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 661 Oj svoboda je modrost najvišja,
v njej je sreča, v njej je izpolnitev,
v njej življenje in vseh blagrov blagor.
Brez svobode ni modrosti prave,
a s svobodo vse je dosegljivo,
kajti ž njo se druží moč junaška.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

- 662 Oj težka pot, oj tožna pot,
ko od srca srcé se loči.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 663 Oj zlata prostost, oj neskrbna mladost,
kako te je težko pustiti!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 664 Oj zlata vinska kaplja ti,
ki nam srcé jasni, mladi!
Ko človek ne bi te imel,
kako bi bil kedaj vesel?
Za čašo vinca rujnega
pošten kristjan življenje dá.

Drag. Jesenko, Pesni.

- 665 O kako lepo je zlo, lepo in čudovito, lepše sto-
krat od najlepše čednosti! Nikdar čednost ne osvaja
tako, ne jemlje duše s tako vročo, ošabno silo. Nikdar
ni čednost tako mamljiva in čarobna, sladkega pre-
senečenja polna, kakor je greh, kadar hoče zmage.

Zofka Jelovšek, Zvon 1908.

- 666 O kako sladka je ljubezen,
ko v mladem srcu prvič tli,
nerazumljiva je bolezen,
greni življenje i sladi.

I. Turkuš, Vojska in mir.

667 O načela, načela! Koliko se greši v vašem imenu!
Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

668 O ne žaluj, če ti je kriva sreča,
namenjena je tebi slava več!
Jos. Stritar, Pesni.

669 O ni življenje sladka le omama,
ni penava igrača, šala ni,
življenje naše je mogočna drama,
ne mara plehkkih govorov ni sanj,
nastopa v njej vsa deca od Adama,
značajev klenih hoče in dejanj
in zmago hoče ene, ene le resnice.
A. Medved, Poezije II.

670 On kakor sen izgine prazen,
zgubi ko nočna se prikazen,
ne vzre ga več oko drugov
in ne pozna ga kraj njegov.
Sim. Gregorčič, Job.

671 On trpi možato, junaško se bôri!
Sim. Gregorčič, Pesni.

672 Opasen dar božji je mlademu človeku genijal-
nost, ako ni krepe volje, neutrudne pridnosti in jeklene
značajnosti.
Jos. Stritar, Dodatni spisi.

673 Oj povej, kako bi rasle
rože brez svetlobe solnčne?
O povej, kako brez nade
moglo bi srce živeti?
Iv. Cankar, Erotika.

674 O sladka vera, polna tolažila:
 „Človeška duša je neumrjoča!“
 Ljubezen sama tebe je rodila,
 po dragi duši duša žalujoča.
 Ločitve si ne more misliti
 brez združenja ljubezen pregloboka.

Jos. Stritar, Pesni.

675 O srca, čemu vaše hrepenenje, o duše, čemu
 vaša žalost? Glejte v vas samih je obljubljeni dežela,
 sveta dežela! V človeku samem je kraljestvo božje na
 tem svetu! A mi strmimo le v daljavo, iščemo venomer
 izvun sebe. Same sebe, svoja srca, svoje duše, sveto in
 božje v nas in v naših bližnjih puščamo v nemar. Od-
 tod naša razočaranja, odtod žalost naših src, odtod
 trpko gorje naših duš...

Fr. Ks. Meško, Na Poljani.

676 O srečen ta, ki hrani vero živo
 i upanje — neomahljivo.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

677 O srečna, srečna si država,
 kjer državljanom kralj živi!
 Doma je tam ljubezen prava,
 tam ni zvijač, tam hlimbe ni.
 tam vsak se z jasnim čelom bliža,
 zvestost mu sije iz oči.

I. Turkuš, Vojska in mir.

678 Ostati človek — to tvoj vzor
 in smoter bodi tvoj najvišji!
 Ljub bodi ti obraz človeški
 in sveta ti človeška čast!

O bodi človek, ne fakir!
 O ne sovraži mi življenja,
 ne beži pred sveta trpljenjem,
 ne loči od sobratov se!

A. Aškerc, Nove poezije.

679 O sveti hipi oduševljenja,
 navdušenja ve ure blažene,
 ko pesem sama teče iz srca
 in strune srčne vse zvenijo same!
 Prebira jih nevidna roka božja.

A. Aškerc, Četrty zbornik poezij.

680 O ta počitek, sladki sen,
 ki ga oko v očeh uživa!
 Kdo ve za srca nemi izraz,
 ki duša ga v solzah prikriva?

Ljud. Poljanec, Dom in Svet 1900.

681 O ti blaženo naročje zveste žene! Naj se ti je
 tudi za nekaj časa izneveril nestanovitnež, naj je iskal
 veselja, omame drugod; po vseh svojih zmotah in krivih
 potih se vrne slednjič k tebi skesan; vse je sleparstvo
 po svetu in laž; tu je ljubezen, zvestoba, tu je mir in
 sreča!

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

682 O ti krasni, veliki, po velikih poetih proslav-
 ljani ponos! Ena beseda in dvoje, troje, desetero src
 bi zaplalo brezmejne sreče in solnce, žarko krasno
 solnce bi posijalo izza oblakov v ta bedna zmrzujoča,
 bolj in bolj ledeneča srca! . . . Toda ne! Oni ne izgovoré
 te besede, oni zakoljejo raje celo svojo srečo maliku
 Ponosu na žrtvenik in potem strmijo žalostno, brez-
 upno, s sklenjenimi rokami v njeno počasi na trdi tlak

curljajočo rdečo kri in venejo in mrejo . . . O ti krasni,
veliki, po velikih poetih proslavljeni ponos!

Dr. I. Šorli, Človek in pol.

683 Otrešite zaduhlih se sanj!
Po bliskovo gre vseh živih dan,
kdor ga je zamudil — ves klic zaman —
doživi ga le, kdor je pripravljen nanj!

O. Zupančič, Čez plan.

684 Otroci odpuščajo lahko in z vsem svojim
bitjem. Mi veliki ne znamo odpuščati — ne pozabljamo.

Z. Jelovšek, Črtice; Zvon 1903.

685 O zakaj je zlata zora naših dni pač tako zelo
kratka! Pa vendar vsak veljaven mladenič željno hre-
peni po truda polni moški dobi. Ko bi vedel, kaj ga
v njej pričakuje, nikdar se je ne bi tako veselil; prosil
bi, naj se ustavijo ure cvetnega življenja kakor je bil
nekdaj Jozva solnce ustavil na nebu, da bi morju ne
pripovedovalo sramote zmaganih bratov; znal bi, da
se veselo ozira mož v leta za seboj, ki bi se vanja tako
zelo rad povrnil, in da se boji bodočih dni.

Fr. Levstik, Zbrani spisi.

686 O zakaj povešaš pogled;
ali meniš, da zrcalo
izgubi čistoto svojo,
če kedaj pogleda vanje
izgubljen, nesrečen človek?

A. Funtek, Godec.

687 O zemlja je res le dolina solzâ,
le žalost, trpljenje je tukaj doma.

Sim. Gregorčič, V obrambo.

P

688 Pač le prepogostoma izginejo ideali, ko jim
stopamo bližje, pod ledeno skorjo praktičnega življenja.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

689 Pač srcu le domači glas
mehko se in sladko prilega,
on srcu pravi ve izraz
in spet mogočno k srcu sega —
domači glas le nosi spas!

Sim. Gregorčič, Pesni.

690 Pač vojskna služba neprestana
življenje tukaj je zemljana,
in dan njegov na svetu vsak
ko dninarjev je dan težak.

Sim. Gregorčič, Job.

691 Pač žene vsak rojenec
le malo časa tu živi
in še te kratke dni
ves čas je le mučenec.
Ko cvet iz popja zdaj se dvigne,
čez noč pa že ga strè vihar,
ko senca naglo mimo švigne
in stalen ni nikdar.

Sim. Gregorčič, Job.

692 Pa kadar se zvezda utrne
v temine brez mej —
kaj manj se žarijo nebesa
kot so se poprej?

O. Zupančič, Čez plan.

693 Pa kaj je sreča? Tista mirna samozadovoljnost? Korak sam zastane in srce zatrepeta, ko se je spomnimo; in če imamo ljubljeno in ljubeče bitje, ki hodi ob naši strani, nas mika, da bi posnemali življenje samotnih pastirjev v Arkadiji... Pa kako dolgo? Valovi današnjega življenja burkajo tudi ob gorska zatišja in mirne pašnike in srce nam postaja tam še nemirnejše. Dr. J. Tominšek, Temna vprašanja; Zvon 1905.

694 Pa kaj je smrt? Kdor pije solnčni dan,
vrojena iskra njemu nove vzbuja,
nikdar mu ogenj misli ni ugnan.
O smrti tudi misel ni mu tuja,
iz sebe ona vase vrè,
kako jo naj zatare časa struja.

A. Medved, Poezije II.

695 Pa kaj, nobeden se ne more s peto po nosu
popraskati.

Jos. Jurčič, Rokovnjači.

696 Pameten človek stoji z eno nogo vedno zunaj
svojih principov; fantast pa in ideolog, ki je dosleden,
mora priti z dejanskim življenjem navzkriž, ker smatra
igračke nemirne domišljije za svetovne zakone.

Dr. F. Detela, Učenjak.

697 Pes ni ponižen, ker je lačen, temveč zato, ker
je pes.

Iv. Cankar, Krpanova kobila.

698 Peti naj naše so želje,
pesen duha nam vedri;
petje prinese veselje,
žalost od nas odpodi.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

705 Pogum! Sam sebi zvest Slovenec bodi
in stal ne bodeš zadnji med narodi!

Jos. Stritar, Dodatni spisi.

706 Pohujšanje je kakor slana nežnim brstom cve-
toče breskve. Ena beseda, en pogled, en sam dogodek
in mirnost, čistost dotlej nedolžne duše je izgubljena
za vselej.

Fr. Govekar, O te ženske!

707 Pokoj je najhujši dušni sovražnik! Iz pokoja
se rodi dolgočasje; dolgočasje pa je tolikanj nezno-
so, da človeka žene v obup ali topoglavost. Pokoj je samo
za život. Duša ne potrebuje pokoja in ga celo v spanju
ne mara. Torej na delo, na gibanje duše, katera ne
sme nikoli mirovati! Duša je neumrjoča hči večnosti,
a život je minljivi sin časa.

I. Mencinger, Abadon.

708 Poleg vedoželjnosti ima človeška duša še neko
drugo potrebo, neko žejo, katere mu ne more ugasiti
znanje in spoznanje, ne vsa modrost in učenost tega
sveta . . . Kar je otroku igra, to je odrastlemu, pravilno
ustvarjenemu človeku umetnost, ki se je tudi razvila
iz igre, umetnost in poezija! — In še več, mislečemu
in čutečemu človeku podaja življenje toliko nemira,
zmotnjav in prevar, toliko vidi v njem nepopolnosti,
krivice, toliko bede, da hrepeni zdaj pa zdaj vsaj za
nekoliko časa zapustiti ta svet ter prestaviti se v neko
drugo, neko obljubljeno deželo, kjer vladajo drugi, ž
njim rojeni, v srce mu zapisani zakoni; kjer je vse,
kar je, to, kar hoče biti, pa zaradi mnogih ovir in za-
prek biti ne more, kakor je težko najti v naravi popoln
kristal. Videti hoče neko vzvišeno, očiščeno podobo

življenja, ne take, kakor mu jo podaje fotografija z vsemi malenkostni in slabostni in kakor mu jo ponuja moderno slovstvo. Človek bodi v ti podobi človek, ne angelj, kar se očita idealizmu, a tudi ne zver, pošast; nesnage tu ne mara in smradu, ne uhobolnega ropota; tega le preobiloma uživa v vsakdanjem življenju. Odpočiti se hoče tu od tiste duhomorne bede, ki jo vidi vsak dan toliko okoli sebe. Ne zadošča mu ta sama posnema življenja, bodi še tako zvesta, da si je tudi to neka umetnost ali umetnost na nižji stopnji.

Jos. Stritar, Nova pota.

709 Popolno neskaljene sreče
pod solncem ne učka zemljan.

Sim. Gregorčič, Pesni.

710 Popotniki smo vsi, samo
ta hodi peš, in ta se vozi.

Jos. Stritar, Drobiž.

711 Posamnik slednji je le del celote,
v njo vkladaj, črpaj spet iz nje moči;
skup lože zmagajo se vse težkote
in odgovornost težka se deli.

Sim. Gregorčič, Pesni.

712 Pospeševati razvoj človeškega rodu, dvigati ga
iz prahu, čistiti in blažiti mu srce ter tako približavati
ga visokemu smotru, za kateri je ustvarjen: ali ni to
sveta, vzvišena, prava božja služba?

Jos. Stritar, Poučni spisi.

713 Posuta s trnjem so življenja pota,
bridkosti, truda polna in težave,
po njih človeška ubija se sirota,

dokler ne odreko noge krvave,
dokler rešnica smrt ji ne odvzame
bremena, ki krvave žuli rame.

Jos. Stritar, Pesni.

- 714 Po svetu se peha krdelo ljudstva,
a malokdo ima svoj svet že v duši;
prostorček rad bi našel vsakdo sebi,
kjer bi užival kratke dni življenja
brez krutih bojev, brez skrbi prehude.
In kdor odkaže skromen kot mu v miru,
pred njim upogne tilnik brez težave,
pa sprejme vdano zakone njegove
pa moli zanj in za njegovo srečo.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

- 715 Pot do slave je trnjeva. Ob njej raste pored-
koma cvetica tihe rodbinske sreče. Temni oblaki zavisti
in brezumnja plavajo nad potnikovo glavo. Neskončno
duševno trpljenje, obup in solze so tožni spremljevalci.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

- 716 Potoku je podoben srca vir.
Dokler pretaka mirno se valovje
in uma solnce mu prijazno sveti
kreposti vrlih cvetje v njem živi.
Ko strasti pa oblak zakrije mir,
zdivja valovje srčno v besen tek,
v puščavo preobrazi srčno gredo.

F. S. Finžgar, Triglav; Dom in Svet 1896.

- 717 Potolaži se, kdor zabavlja, je zmirom čist...
Ali govori hladno, ostro, prepričevalno — kakor uža-
ljen poštenjak.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

- 718 Povoda vselej temna slutnja nima,
rodi se sama in živi ob sebi.
A. Medved, Viljem Ostrovrhar.
- 719 Poziva ne najdeš na širnem svetu,
da ne bi režala vanj zavist,
na tla želi človeka podreti, —
namen mu bodi angeljski čist,
ne zgolj v blesteče bogastvo graščaka,
svoj pogled upira še v skledo prosjaka.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 720 Poznamo se. — Vi vprašate: Po čem?
Ej človek ni tako velika tajna!
Po licu, po razgovoru, po vsem ...
Na prsih sveti temu se kolajna,
a drugi brez desnice suh in bled —
pred hišo hodi in otožno lajna.
A. Medved, Pesni.
- 721 Prah se k prahu vleže,
duh za večnim le hiti,
kadar se oprosti mreže,
ki ga ujetega drži.
Dr. L. Toman.
- 722 Prava ljubezen, edina, ki je vredna tega imena,
ljubezen, ki prebije čas, vse človeške izpremembe, dà,
celo smrt, ona še živi, kakor je živela vedno, in bode
tudi živela, dokler se svet ne poruši.
P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

723 Prava ljubezen more človeka le poboljševati, vzviševati, blažiti — pohujševati nikdar.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

724 Prava pogumnost velja, uniči zapreke kamnite, treba je iti prej v boj, potlej se venec dobi.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

725 Prava temeljita izobrazba ne more ženske popačiti, temveč jo obvaruje sicer majhnih, vendar jako pogubnih slabosti, katere izvirajo iz nevednosti. Nevednost je potem tudi kriva, da se ženska ne razvije v plemenito bitje, ampak postaje čestokrat brezčutna stvar, brez značaja.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1904.

726 Prava umetnost ne pozna „veroizpovedanja“, ona ima svoje trdne zakone, posnete iz človeškega bitja, kateri ravno zavoljo tega niso in ne morejo biti v nasprotju z moralo. Prava umetnost sama na sebi, brez stranskih ozirov povišuje in blaži človeka.

Jos. Stritar, Popotna pisma.

727 Pravica! O nejasna ti beseda!
Kdo ume te, kdo ve za tvoje meje?
Ko meni, da te boža tvoj branitelj,
in ljubi, čestokrat v obraz te bije.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

728 Pravice, enakosti ni pri ljudeh,
pravice, enakosti ni na grobeh,
pravica, enakost je — v grobi.

Sim. Gregorčič, Pesni.

729   ...pravice in resnice:
te božje hčerke, rajske te device,
po svetu tavajo plačoč,
izgnane iz palač in koč ...
Sim. Gregorčič, Pesni.

730   Pravično se ne zdi mi to,
poti se jih in orje sto,
a žanje eden in uživa.
Jos. Stritar, Drobiž.

731   Pravijo, da nesreča blaži srce; a to ni vselej
res. Samo pri nekterih redkih, izvoljenih ljudeh, ki so
milega, nežnega srca, more se to zgoditi. V obče pa
je vpliv nesreče čisto drugačen. Nesrečen človek dru-
gega ne vidi in ne premišljuje kakor lastno gorjé, dru-
gega ne čuti kakor lastne rane in težave, vsled tega
pa otrpne pri njem vsak drugi blagi čut, njegova vera
v pravičnost, njegovo zaupanje v Boga omedlita, da
se nevedé ugrezne v obup.

P. Pajkova, Domačija nad vse.

732   Pravi rodoljub ne pozna nobenih izgovorov,
kadar ga narod kliče.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

733   Pravljica le čarobno se glaseča,
nam um mameča in srce dražeča,
prikazen zračna, krasna, pestro sojna,
a bliskoma se v prazni nič gubeča
to zemlje sreča je!

Sim. Gregorčič, Pesni.

734 Pravočutje je prava človekova last; ono je začetek in konec vsega človeškega izobraževanja in napredka, v njem je zajeta vsa moralnost.

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

735 Prečestokrat pa kras telesa
in pogled kakor solnce čist
zakriva v prsih trdosrčnih
sovrašтво, zlobo in zavist.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

736 Pred smrtjo ne obvarje koža gladka,
od nje nas ne odkup'jo kupi zlata,
ne odpodi od nas življenja tata
veselja hrup, ne pevcev pesem sladka.

Fr. Prešeren, Pesni.

737 Prej odpri ljubezni srce,
preden čas mladosti zgine!

Sim. Jenko, Pesni.

738 Prepolna možu duša mora biti,
preden v oko mu solza priblesti.

P. Pajkova.

739 Prepričanje? Beseda tako prožna kakor kav-
čuk! Kar se vam zdi danes edino pravo, ovržete jutri
spet, prepričani, da zdaj ste na pravi poti in končno
se motite slej ko prej.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

740 Preprosti ljud je dete domišljije,
od vekov narod v njej živi brez spon.
Živeč v vsakdanjosti posebnost ljubi,

nov svet ustvarja z novimi ljudmi.
V življenje mož slovečih vpleta bajke
zdaj čudesa dobrote, zdaj zločesti,
in čudoma in strahoma jih gleda
zabivši, da strmi v izrode svoje.

A. Medved, Kacijanar.

- 741 Presrečen ta, ki med ljudmi
srcé enako si dobi,
ter sveta vez ga zveže ž njim!
o srečo sreč doseže ž njim!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 742 Presrečni so, ki primejo življenje
za roko, vidijo le to, kar kaže
jim neskajljenega očesa luč!
Osvežujoči tok življenja nosi
na svojih jih valovih brez vprašanja;
bodočnosti jih ne skrbi temina,
ne kljujejo srca jim mračni dvomi,
trapeči duh nam o skrivnostih stvarstva,
ne spluje čoln jim z varnega pristana,
da stre uganko večnosti brezkončne.

I. Šanda, Pesni.

- 743 Pretepi ga, kdor je palice vajen,
on misli, ka je od ljubezni glajen.

Fr. Levstik, Poezije II.

- 744 Prevare strup človeštvo vzdrami,
da se prahu otrese zmot,
ukrene novo solnčno pot.

A. Medved, Poezije II.

- 745 Preveč ne upaj, človek, nikdar srcu
 nestalno je kot časov brzi beg.
 In česar niti v sanjah ne bi zrlo,
 to včasih vanje se nenadno vseli.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 746 Prijatelja, če hočeš izgubiti,
 žrtvuj se, gladi mu življenja pota:
 vse odpusti, dobrot ne odpusti ti.
 Neznosno breme je dobrota.

Jos. Stritar, Pesni.

- 747 „Prijatelj“ senci tvoji je enak,
 ki zvesto za teboj se vije,
 dokler ti sreče solnce sije;
 a ko se pripodi oblak,
 ko solnce ti zagrne mrak,
 se tudi „senca“ tvoja skrije!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 748 Prijatelj spremlja te nepravi,
 dokler se vije gladek pot,
 a v breznih te boječ ostavi,
 steze si išči sam drugod.

Fr. Levstik, Pesni.

- 749 Prijatelj! To je beseda vseh besed!
 kot meč, svetlo nabrušen,
 i v ognju i v strupu izkušen —
 on, ti — in na drugi strani —

magari ves svet!

O. Zupančič, Čez plan.

750 Prijatelj, življenja se modro veseli,
samo od sveta premnogo ne želi,
dokler ti sijejo dnevi mladosti,
telesne in dušne vadi kreposti;
kadar nezgoda krog tebe vihari,
obupu v oblast ne daj se nikari,
pozorno uke poslušaj modrakov,
a skrbno se čuvaj lisic in lisjakov,
služabnik neustrašen bodi resnici,
ter klanjaj se brez upora pravici:
V srce si zapiši te svete moje
in lahko sem porok ti sreče tvoje.

Jos. Cimperman, Kres 1881.

751 Prijazna smrt — — — —
Ti ključ, ti vrata, ti si srečna cesta,
ki pelje nas iz bolečine mesta
tjè, kjer trohljivost vse verige zgrudi,
tjè, kamor moč preganjavcev ne seže,
tjè, kamor njih krivic ne bo za nami,
tjè, kjer znebi se človek vsake teže,
tjè v posteljo postlano v črni jami,
v kateri spi, kdor vanjo spat se vleže,
da glasni hrup nadlog ga ne predrami.

Fr. Prešeren, Pesni.

752 Pripravila si si prej primerno — filozofijo. Vsi
delamo tako, vsi, ki se prištevamo med boljše ljudi.
Celo boljši tatovi si pripravijo svojo filozofijo in po-
jasnijo ti vzroke in opravičenost svoje obrti tako pre-
pričevalno, da te je sram, da si jih prišteval med
lopove, dà, skoraj, ker nisi sam tat.

Dr. I. Šorli, Novele in črtice.

759 Ravnaj z dušno rano kakor s telesno. Ne rezati, ne širiti, nego obeži jo in čas jo zaceli. Najboljša obeza je dušna razvedritev. Oglej si svet in ljudi!

L. Mencinger, Abadon.

760 Razboren mož ne stavi si naloge,
dokler pomočkov ni do nje premislil.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

761 Različna dana je ljudem oblast,
rojena v dušni in telesni sili.
Vse prednosti izvirajo razliki.
Da smo enako močni in veliki,
enako slabi, majhni vsi bi bili.

A. Medved, Pesni.

762 Različne so življenja steze,
do raznih ciljev vodijo
in potniki vsi zasopljeni
za slepo srečo blodijo.
A tu na svetu sreče steze
povsod, povsod se križajo:
le onkraj groba k lepim ciljem
vse v eno pot se zbližajo...

Ljud. Poljanec, Dom in Svet 1901.

763 Razočaranje? Kaj pa je življenje drugega
nego neprestano razočaranje?

Iv. Cankar, Martin Kačur.

764 Razum, če predaleč zaide in napačne pote
najde, pripravi človeka ob vsako vero. Ne veruje na
Boga, ne sam na sebe, niti na to, da so še dobri
ljudje na sveti.

Jos. Jurčič, Deseti brat.

765 Razvoj dušne in telesne svobode v globino in višino, brezpogojna demokratizacija duhovne in stvarne kulture, to so cilji, h katerim se trudi in poti po ovinkih in presledkih blodno človeštvo.

Dr. Fr. Drganc, Janez Trdina; Zvon 1905.

766 Res lahka ni iz domovine pot,
milejši veter po domovju veje
in cvet procvita se doma krasneje
in solnce sije lepše ko drugod.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

767 Resnica se izreči mora
brez straha graje in ukora!

Sim. Gregorčič, Pesni.

768 Resnične ure so, brez igre smeha
pred vzhodom sreče, in brez solznih srag
nad breznom tuge, ko beži uteha, —
so ure; plahi duh prestopi prag
in obstrmi in se s seboj začudi,
in brez glasu mu pada prošnja v zrak:
„Oj bratje! Naj se v prah še danes zgrudi
minljivost vsa, kar naših je reči,
ne luč, ne mrak nam misli več ne mudi!
Umolčne naj, kar v srcu koprni;
bodimo žarki le notranje gloriije,
le igra črt na licu večnosti!
Zdaj sijmo: naša luč od vekomaj
na veke sveti naj, molčeče morje,
ki brez bregov razliva se v obzorje
in brez valov preišlja svoj sijaj ...“

Vl. Levstik, Zvon 1909.

769 Resnično življenje je umetnost in umetnost je nijansa. Vsakdanjost s svojimi kričečimi, zlaganimi barvami ne trpi nijans in ubija umetnost. Človek se pokori njeni nasilnosti ter ji daruje devetindevetdeset odstotkov svojih dni. Čas, ki mu je odmerjen, zapravlja v zunanostih in lažeh. Le v srečnih trenutkih, o božjih urah, se odpre nenadno kelih njegove duše, zatrepečejo strune njegovega pravega bitja. Vzdrumijo se naj-finejša, najbolj nijansirana, komaj še čutna čuvstva. Oči njegove pogledajo široko in radostno; zakaj ugledale so resnico.

Iv. Cankar, Ob zori.

770 Robje povsod enaki so!
Pretepaj jih, v obraz jim pluvaj!
In brcaj jih, teptaj in suvaj
in vihti jim po hrbtih bič —
o to ne de, ne škodi nič!
Le reci jim besedo sladko,
in obetaj vse jim, nič ne daj!
In ti spoznaš njih pamet kratko,
spoznaš njih suženjski značaj.

A. Aškerc, Rapsodije bolgarskega goslarja.

771 Rože slast so dihaljoče,
dokler se razvija cvet;
srce žensko je cvetoče,
dokler nima dvajset let.

Fr. Levstik, Pesni.

772 Rožice cveto vesele
le ob času let'ne mlade;
leto pošlje piš in strele,
lepo cvetje jim odpade.

Fr. Prešeren, Pesni.

S

773   Sad, ki na spoznanju rase,
vse grenkosti prekosi,
ker s krvjo se srčno pase,
v korenini mir mori.   Sim. Jenko, Pesni.

774   Sad najglobljega spoznanja,
ki razum uklanja volji
danes kot pred tisoč leti,
kje zori? — V trpljenja šoli.
A. Medved, Poezije II

775   Sad trpljenja je veselja up.
A. Medved, Resje in bilje.

776   Sad veselja je spomina strup.
A. Medved, Resje in bilje.

777   Saj bolje pozno ko nikoli.
Jos. Stritar, Pesni.

778   Saj, če pretežko je gorjé
solze tolažijo zemljane!
In blagor mu, kdor te pozna,
nebeška rosa iz oči;
gorjé mu, kdor molčé trpi,
gorjé prenaša brez solza!
Iv. Jenko, Stara pravda.

779   Saj dali petje so bogovi,
da lajša dušo nam trpečo.
Iv. Jenko, Stara pravda.

- 787 Saj veste, da človek je slaba stvar,
kdor se mu dobrika, lahko premaguje,
mej svetom češččen je največji slepar.
Fr. Levstik, Poezije II.
- 788 Sama kokoš bi rada pila, zato brani petelinu
h koritu.
Jos. Jurčič, Domen.
- 789 Samoljubni, sebični ljudje pa požrtvovalne
globoke ljubezni niso zmožni, premaga jih in stori jih
sužnje edina pohotnost.
J. Kersnik, Cyclamen.
- 790 Sam trpi in sam se bôri,
nase bodi sam oprt;
sam z usodo se zgovori,
stoj ali padi v moško smrt.
Fr. Levstik, Pesni.
- 791 S človeškim srcem ne igray,
naš pekel v njem je in naš raj,
sè srcem eno žitje strèš,
sè srcem eno bitje strèš!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 792 Sebe samega zataji,
živel boš ko v raji!
Drag. Jesenko, Pesni.
- 793 Sejati mora pa, kdor hoče žeti,
kjer ni semena, prazna bode njiva,
naj dela, kdor plačilo če prejeti.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 794 Sem videl, da svoj čoln po sapi sreče
komur sovražna je, zastonj obrača,
kak veter nje nasproti temu vleče,
kogar v zibeli vid'la je berača,
da le petica da ime sloveče,
da človek toliko velja, kar plača.

Fr. Prešeren, Pesni.

- 795 Simpatija je zora ljubezni.

P. Pajkova, Planinska idila.

- 796 Sin ne ljubi matere, ker je imenitna, gosposka,
bogata; ne ljubi je tem bolj, čim več mu je dala; ljubi
jo, zakaj? sam ne ve, ljubi jo, ker jo mora ljubiti, ker
ne more drugače. Taka ljubezen ne pride čez noč člo-
veku; kdor je ni prinesel sè sabo na svet, ne rodi mu
je noben čudež.

Jos. Stritar, Poučni spisi.

- 797 Sirota in bora — to je nečast!
Brezsrčni svet se ob nje spotiče.
Ljudem je žizen malik in slast,
trpljenje sirote, jok jih ne miče.

Jos. Cimperman, Kres 1881.

- 798 Skrbi zase, ljubi brata,
dvigni ga, odpri mu vrata,
in vodnik naj bo srcé!

Fr. Levstik, Pesni.

- 799 Skrbi zbeže v trenutku sreče,
ak' drago bitje se objema,
oko le govori žareče,
al' usta so v objetju nema.

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 800   Skrbno se po srcu oziraj;
 prepolno skrivnostnih je gub,
 tam videl boš groznih prikazni
 mnog prizor ti strašno neljub;
 in našel boš notri gotovo
 kak biser kreposti bliščeč,
 a našel boš madežev črnih
 in zlobnih pošasti še več.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 801   Slab je človek, v oblake hoče in vendar mora
 imeti palico in oporo na zemlji.

Iv. Cankar, Martin Kačur.

- 802   Slab mož je res, ki straši ga usoda,
 ko sreča solnčni mu zastrè obraz,
 s solzami se ne pribori svoboda,
 s srčnostjo hočem k njej prispeti jaz.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 803   Slab, zaničevanja vreden človek je oni, ki se
 klanja nemo, brez odpora, brez boja sovražni usodi!
 Cel mož pa se bori, dokler ne zmaga ali pa, dokler
 ne pade premagan kot junak!

Fr. Govekar, Martin Krpan.

- 804   Sladak mu kraj je tihega pokoja,
 kogar utrudila je težka hoja.

Fr. S. Cimperman, Pesni.

- 805   Sladka je vsaka prva ljubezen, ali najslad-
 kejša, najsrečnejša je tista prva, komaj zbudjena, mlada
 ljubezen do domovine!

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

- 806   Sladke so upa tudi prazne sanje.

Fr. Levstik, Sonetje.

813 Solza je ona hladna rosa, koja pada na naša vroča srca, da ugasi nekoliko žareči ogenj, koji je žge. Ena solzna kapljica da srcu več tešila nego svitli žarek upanja; zatorej gorje človeku, kojemu je za vselej usahnila ta dobrodejna rosica. P. Pajkova, Odlomki.

814 Solza, ki sirota jo lije,
do neba za kazen vpije.

Sim. Gregorčič, Pesni.

815 So pač različne človeške narave. Enega premaguje ljubeznivost ženska, drugega njena strast, njen ogenj, s katerim se ga oklepa. Tretjega najbolj razplamti ženska mrzlota, ženski ponos. Tak človek ne priznava, da je ženska mrzla le iz preračunjenega egoizma. On imenuje v svoji slepoti, v svoji pijanosti to mrzloto klasično veličino. — Ne veruje, da nekatera ženska niti ljubiti ne more, da je brez čuvstva, brez srca. Tak nesrečnež vidi le žensko lepoto ter jo — ljubi. A ne pomisli, da bi ravno tako opravičeno lahko ljubil tudi kamen, umotvor, ki čuti ravno toliko kakor nekatera živa bitja — da namreč niti ne čuti.

Fr. Ks. Meško, Sestanek.

816 So sicer nevihte v naravi — mogočno besneče in uničujoče vse življenje; — a hujši so viharji v človeškem srcu; najhujše pa so nevihte in burje, besneče v mladem, mehkem srcu deviškem — v srcu, podobnem ravnokar razcvelemu, a še nedotaknjenemu cvetu vrtno lilije.

Fr. Ks. Meško, Sestanek.

817 Spočeti in porojeni
v naročju tajnem hrepenenja
na zemlji smo obsojeni,

da z lučijo iščemo mišljenja,
namen in vir življenja.

A. Medved, Poezije II.

818 Spočetka, kadar srce začenja stoprav slutiti,
da je več nego prijateljstvo, kar je tako neprestano
vleče k drugemu človeku, očaruje, razveseljuje srce ona
boječnost, ona sramežljivost, ona zmedenost, s katero
mu se približuje kako prijetno bitje. Kajti one last-
nosti so svedokinje gotovega nagnjenja. Ali pozneje,
kadar je srce sladko ranjeno po prej neznanem čutu
in kadar postaja že nemirno zbok čudnih sprememb,
koje se v njem vrše, išče pokoja v sami zavesti zago-
tovljenega mu sočutja, takrat pa postaja takšno ob-
našanje najhuje mučenje.

P. Pajkova, Odlomki.

819 Spomina iznebiti ni se moči,
s teboj kot senca hodi neprestano,
do groba se od tebe on ne loči.

Jos. Stritar, Pesni.

820 Spomin izgubo vedno živo hrani,
skrbi, da ni je pozabiti moči;
da ne zaspi nam bolečina, brani
skrbčan čuvaj podnevi in ponoči.

Jos. Stritar, Pesni.

821 Spomin v potopu mine,
ljubezni bolečine
vsak dan spet oživi!

Fr. Prešeren, Pesni.

822 Spoznanje je prvo poglavje smrti.

Iv. Cankar, Krpanova kobila.

823 „Spoznavaj se!“ — „Ljubi bližnjega!“ Ni li v tem začetek in konec vse modrosti, vse človeške omike? Stoletij je bilo potreba, da se je rodil prvi nauk; minola so stoletja, da se je oglasil drugi in pretekla bodejo stoletja, da bode ta nauka razumelo in izpolnjevalo vesoljno človeštvo!

Jos. Stritar, Razni spisi.

824 Spremljata radost in slava
mного dejanje,
tiho korakata zadaj
kes in spoznanje.

A. Medved, Resje²in bilje.

825 S prijatelji enako je na sveti:
Njih roj se zvest ti zdi in srčnovdani,
dokler je sreča tvoja v polnem cveti,
dokler si slavljén in poviševan,
a ko te solnce sreče neha greti,
ko strt si v prah, od vseh strani teptan, —
zbeži ta roj ko ptički lahkokrili,
v sreči zvest, ni zvest ti v časov sili.

Sim. Gregorčič, Pesni.

826 Srce človeško — sveta stvar!
Ne šali ž njim se mi nikar,
v njem pekel naš je in naš raj,
sè srcem našim ne igraj!

Sim. Gregorčič, Pesni.

827 Srce človeško, v vek nemirno, hrepeneče vedno
po sreči, želeče si vedno nekaj tajnega, neznanega,
mora imeti nekaj ali nekoga, da se ga oklene z vsemi
svojimi silami, z vso svojo mogočno, vročo, kipečo
strastjo... nekoga, komur zaupa svoje misli, upe,
načrte in težnje svoje.

Jos. Kostanjevec, Moj prijatelj.

- 828 Srce enkrat posušeno,
zelenelo več ne bo. Jos. Stritar, Pesni.
- 829 Srce je dečelsko podobno vosku,
ki razne vtiske lahko v se prejema
in upogniti da se brez napora.
A. Medved, Viljem Ostrovihar.
- 830 Srce je ko morje globoko,
ki večkrat se vzburja mu val,
ki polno plitvin je peščenih,
prepolno pretečih je skal.
In kdor potopi se na dno mu,
mnog biser tam najde krasan;
a vidi i grozne pošasti,
mnog prizor tam vidi strašan.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 831 Srcé naj slika bo neba:
Enako v njem se lesketa
naj čednosti po sto in sto,
ki pravo je stvoré nebo.
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 832 Srce nesrečneža je bolj nagnjeno čuvstvu lju-
bezni nego srečneža. Nesrečnežu se srce naenkrat
vname za njo in ljubi brez hinavščine. Nezgoda je,
koja sili k iskreni ljubezni. P. Pajkova, Odlomki.
- 833 Srcé — — — — —
postav, dolžnostij drugih ne spoštuje
neg one, koje si samo osnuje;
zastonj je, pametno mu kdaj veleti,

in ukleniti v to, kar ono noče,
 naj zlepa se, naj s silo prizadeva,
 doseči bo gotovo nemogoče;
 a kadar glas ljubezni v njem odmeva
 in njene želje v njem vzbudé se, vroče
 posluša, dasi nikdo ne veleva.

P. Pajkova, Pesni.

834   Srcé skrivnostno je morje,
 krijoče biserje krasne.

Sim. Gregorčič, Pesni.

835   Srce trepeče samo v negotovosti; nesreča sama
 na sebi ni nič strašnega, a strašno je nemirno pričā-
 kovanje in brezplodno upanje...

Iv. Cankar, Vinjete.

836   Srčan in hraber bodi mož
 in to v dejanju in v trpljenju,
 glavo pokonci hodi mož
 junak ob smrti in življenju.

Jos. Stritar, Drobiž.

837   Srčnost! Srčnost! Čim hujši je boj, tem kras-
 nejši venec zmage.

Dr. I. Vošnjak, Doktor Dragan.

838   Sreča! — Človek hrepeni po njej, trudi se za
 njo, leta za njo, da mu noge krvave, da mu sape iz-
 manjka, da pade in obleži. To je življenje! O nespamet
 in zaslepljenost! Kakor nasajene glave premaganih v
 pripovedkah ne strašijo pogumnih snubačev lepe kralji-
 čine, da se drug za drugim oslepljen dreve v gotovo
 smrt, tako tudi človek ne odneha in se ne ustavi v
 svojem teku za srečo, dasi vidi pot s padlimi posut.

Jos. Stritar, Zorin.

839 Sreča je besedi skopa.

Jos. Jurčič, Doktor Zober.

840 Sreče življenja mi se zavemo,
ko čez mladosti grobe že gremo.

Ljud. Poljanec, Dom in Svet 1900.

841 Srečna mladost! Na svoje moštvo se opira marsikateri in na podlagi modroslovja se smeji marsikaki videzno nepomenljivi stvarici. Slabi sodniki in še slabejši računarji — takovi modreci. Neomahljivi so le, dokler štejejo z broji na papirju in rišejo z umetnim orodjem. A kadar je treba seči v globje rove, v globino lastnega srca, kadar se računi z nežnimi čuti in nenadno zbuženimi, tedaj izgube glavo, vržejo orodje od sebe in ne prašajo, kakov bode sad, koliko izgube tiči v začetem boju in koliko grenkih ur, ogoljufanih želj v mali besedi: skrivna ljubezen.

A. Koder, Zvezdana; Kres 1882.

842 Srečo lovimo po svetu vsi, ali sreča je čudna ptica. Vsi jo enako imenujemo, ali vsake oči jo gledajo visoko v nedosežnem višku sedečo v različni, drugačni podobi.

Jos. Jurčič, Sosedov sin.

843 Srečo pravo in resnico
najdete samo v tej dvajsetletni, kapljici šumeči!
Bolj ko staro, bolj sladko in jasno, ne ko ženska,
vedno bolj se mora vince ti prileči!

Drag. Kette, Gazele.

844 Starcu ne šteje mladostnega ognja
nihče v greh;
mladcu, ki v srcu se hitro postara,
sodi v posmeh.

A. Medved, Resje in bilje.

- 845 S teboj se tvoja smrt rodi
in smrti kal ti zaplodi:
Ob uri tvoji žitja prvi
rode s teboj se smrti črvi,
od rojstva pa ti tja do groba
črv kralj, kraljica je trohnoba.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 846 Sto cvetov vzbuja nam pomlad,
a redek je jeseni sad.
Ljud. Poljanec, Pesni.
- 847 Stoletje včasi porodi človeka
z ognjeno dušo, z bakljami v očeh,
ki razsvetlujejo daljave temne,
da pohite na neutrudljivih krilih
v neskončnost želje in z željami volja.
Čez meje vse se vznese mu pogled
in v jasni slutnji razpozna svobodo.
Tedaj mu ni življenja brez svobode
in vse je nično, kar mu daje svet.
E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.
- 848 Strašna je življenja noč
če ni zvezde svetle na obzorje ...
Takovo življenje, ki živiš ga mroč,
je od smrti same gorje.
Drag. Jesenko, Pesni.
- 849 Stvarem, kar stvarnik jih na svet postavi,
odmerjen vsaki svoj je del trpljenja.
Jos. Stritar, Pesni.

- 850 Stvar nestanovitna je žensko srcé
skrivnosti ozbiljnih posoda.
Rešiti uganke ljubezni težke
bilo bi se truditi škoda.
Jos. Cimperman, Pesni.
- 851 Stvar vsaka zemška in vse terišče
ljubezni dom je, ljubezni išče. P. Pajkova.
- 852 Svet, moj sin, nesrečne zasmehuje.
Jos. Stritar, Pesni.
- 853 Sveto služimo sveti domovini!
Nečista morebiti nekaj časa,
a stalno ne pomaga ji pomoč!
Jos. Stritar, Pesni.
- 854 Svet sodi človeka potem, kar ima, kar je in
kakršen je. Svet je pa že star — torej tudi ta navada
v starosti utrjena; kdor bi jo hotel ovreči, ta bi sam
stal, kdor bi ji hotel ravnati nasproti, moral bi skalo
v strm klanec valiti.
Jos. Jurčič, Deseti brat.
- 855 Svetu ni do opravičevanja; on človeka tehta,
razumeva, sprejema po umrlem vse sposobno za živ-
ljenje, a vse drugo in največ in najrajši — pozablja.
Dr. Iv. Prijatelj, Pismo iz Moskve; Zvon 1904.
- 856 Svoboda ne prisije sama ...
Bog sam nas ne osvobodi ...
le z umom jasnim, z rokoj hlabroj
junak prostost si pribori ...
A. Aškerc, Nove poezije.

- 857 Svoboda ni igrača, ni le slast,
brez nje je zadovoljen marsikdo,
ki bi težila bolj ga kakor sužnost. — —
Samo za najmočnejše je svoboda
osrečujoča in povzdigujoča.

E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

o o o

Š

- 858 Še druga vez trdnejša in krepkejša,
ki divno neenakih src rojake,
protivne misli v zložno misel spaja,
v prijateljstvo preminja hladne znance
sovražnike v sobojevnike verne:
Ljubezen do nesrečne domovine.

Jos. Jurčič, Tugomer.

- 859 Šele tisti spozna vso lepoto življenja in vso
njegovo krasoto, kdor premaga smrt in gleda nanjo z
vedre višave.

I. Regall, Rellefi.

- 860 Študija idej je zelo slična občevanju z ljudmi.
Mnogo znancev imaš, s katerimi govoriš o najrazlič-
nejšem in katere poznaš samo površno, a imaš pri-
jatelje, s katerimi te veže duša in oni ti odkrivajo taj-
nosti duše in svoje objektivnosti. V tem torej obstoja
skrivnost pravega umevanja idej: Da se jim vdaš, da
napolniš ž njimi svojo notranjost. Dvigajo te in na-
polnijo z življenjem.

Naši zapiski II., 2.

o o o

T

861 Taki ljudje (sebični) so kakor psi. Biješ ga lahko, kakor ga hočeš, samo zvijal se bo in cvilil, a poskusi mu vzeti kos mesa iz gobca, takoj se zakadi vate.

Dr. I. Šorli, Človek in pol.

862 Tako je, da je življenje samo — mnogim smrt. Vsakega vzame vsaj enkrat v svoje žrelo in ga poskusi. In kar je zanj, požre hlastno in spravi v svoj gnusni želodec, ki se mu pravi svet. Toda njega usta so groba in odurna in zato ne mara finih duš in jih samo pregrizne in vrže potem zopet v samoto zunaj sebe. In samo najmočnejših ne more ne streti ne požreti in jih mora izpustiti. In to so potem, ki ga zgrabijo za uzde in vodijo s svojo silno roko.

Dr. I. Šorli, Novele in črtice.

863 Tako je pač: kdor hoče uživati sladkost hrepenjenja, naj si odseka rajši roko, nego da bi posegel po cilju, zakaj jabolko je zmerom gnilo. In kdor ni radoveden, se mu ni bati razočaranja.

Iv. Cankar, Gospa Judit.

864 Tako, kar narava iz sebe rodi,
boreč se z naravo samo spet pogine.
Zatorej na stran nepotrebne skrbi,
uživaj življenje, dokler ti ne mine.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

865 Tako ko lune na nebu obraz
spreminja ženski srce se vsak čas,
ljubezen njej je igrača.

Jos. Stritar, Pesni.

- 866 Tako nam včasih nit življenja
 poteka in gube se dnevi,
 brez upanja in brez zelenja
 otrpne mrzlo nam srce,
 molče prenaša nam gorjé;
 a čas hiti in čas beži,
 usoda trpka nas predrami,
 razpotje kaže pred nogami:
 „Odloči se!“ nje glas veli,
 „na desno gre, na levo pot,
 sam sreči svoji si gospod!“

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 867 Tako spomladi pisan cvet uvene,
 če sape zabrijo nad njim ledene.

Fr. Gestrin, Izza mladih let.

- 868 Tako ti sam ne boš nikdar na sveti,
 če eno samo te srce umeva,
 če eno samo hoče te in zna objeti,
 sicer zastonj ti krona je kraljeva!
 Dasi krog tebe roji so nešteti —
 med temi roji vendar sam boš — reva.

F. S. Finžgar, Dom in Svet 1897.

- 869 Tako zelo je človek ubog, da je prisiljen od-
 povedati se celo tistemu, kar mu je dosegljivo. Tako
 slabe in plahe so njegove roke, da si ne upajo poseči
 po najbližjem. Tako je človek malodušen in zbeگان in
 tako se je bil privadil misli, da je temna noč na vsej
 dolgi poti pred njim, da se brani celo prijazne mese-
 čine, ki bi mu osvetlila cesto z blede svetlobo ter mu
 vlila v srce tolažbo; boji se, da je nevreden tolažbe, da
 nima pravice do nje, ker mu je bila usojena večna noč.

Iv. Cankar, Tujci.

- 870 Takšna je skrivnost
 človeškega duha. Kadar telo
 trpi in kadar gledamo že blizu
 smrt blede s svojimi očmi, prijatelj,
 tedaj se duša osvoboja rada
 in dviga kvišku se iz kletke svoje.
 Tedaj oziramo se v dni minule.
 A. Aškerc, Mučeniki.
- 871 Ta pač ne pozna življenja,
 komur lic ni znoj rosil!
 Drag. Jesenko, Pesni.
- 872 Ta svet je pisan sejm, kjer vse trguje,
 kjer vse se vprek prodaje in kupuje.
 A. Aškerc, Zlatorog.
- 873 Ta zemlja dolina
 zares je solzâ,
 in sreča trpina
 ni tukaj doma.
 Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 874 Tečen in potreben kruh življenja
 je modrost; koristi vir je ona . . .
 Nad modrostjo ni v življenju cene,
 ona oskrbuje duhu hrano,
 daje moč mu, varuje ga zlega;
 neizcrpni njeni so zakladi,
 slabe cene je brez nje življenje.
 E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.
- 875 Telesni človek, kaj si? Kaplja,
 ki trepeta na tenki, slabi vitri,
 in precej kane, ko se vitra zgane.
 A. Medved, Spomen-cviete.

- 876 Težavna borba je za ideal.
A. Aškerc, Lirske in epske poezije.
- 877 Težko, brate, je življenje
in ni vredno, da ga nosiš,
trdi njega so darovi,
ne velja, da zanje prosiš.
O. Zupančič, Samogovori.
- 878 Težko človeku je navzgor leteti,
telo pač vedno vleče ga navzdol;
a kdor za vzori tu stremlji na sveti,
največja to, najhujša mu je bol,
da sili vse navzdol leteti!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 879 Težko je človek biti, mož še teže
v nemoški, nečloveški dobi tej;
kdor pa, da mož in človek je, doseže,
ta vreden je živeti za vselej.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 880 Težko je to življenje in za toliko temnih ur,
za toliko žalosti in trpljenja je plačilo skoro premajhno.
Kelih strupa in kaplja nektarja. Ali ta nektar je tako
sladak, da bi izpil za eno samo kapljo tisoč strupenih
čaš.
Iv. Cankar, Vinjete.
- 881 Težko živi življenje se,
če ne deli trpljenja se,
a slajša radost je srca,
če isto si delita dva.
A. Aškerc, Balade in romance.

- 882 Ti bi vragu kol posodil,
da Boga bi ž njim osmodil.
Fr. Levstik, Poezije II.
- 883 Ti, ki veselje zdaj ti žari lica,
pretakal skoraj solze bodeš vroče;
če ne trpiš, a vidiš saj trpeti,
kako pač mirno mogel bi živeti?
Jos. Stritar, Pesni.
- 884 Ti streti me moreš, potreti nikdar,
usode sovražne besneči vihar!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 885 To bode edino ti prava prostost,
če imaš počutke v oblasti;
to bode najvišja modrost in krepost,
brzdati in vladati strasti.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 886 Toda ječa je šele strašna, kadar je v srcu
hrepenenje; lepa je noč človeku, ki ve, da izide solnce.
Iv. Cankar, Nina.
- 887 Toda sreča ženska prava je ciganka,
skor nikjer ga nema trdnega obstanka,
zdaj se smeje vate, brž se proč obrne
in megle pred jasno solnce dene črne.
Mat. Valjavec, Poezije.
- 888 To je ravno moč ljubezni,
da stoteri troski njeni
svetijo naravnost v temi.
A. Funtek, Godec.

889 To je ravno žalostno, to je neka tragična ironija v človeškem življenju: neka prirojena moč nas žene, zlasti moža, vedno dalje in dalje, miru mu ne da in pokoja, vedno mu neti hrepenenje, da bi rad vse videl in vse vedel, kar je in kar je bilo, dà, tudi goste, temne megle, katere nam zagrinjajo prihodnost, prodrlo bi rado njegovo nemirno oko. Do zadnjega dna hoče priti vsem stvarjem, ves svet bi rad obsegel sè svojimi hrepenečimi rokami. Iz nižave ga žene skrivna moč vedno više in više; z višave je širji razgled po svetu, po življenju. Ali čim više stopa, tem bolj vidi, kako velik, kako neizmeren je svet. Vednost je pijača, katera nam ne gasi žeje, še bolj nam jo vnema.

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

890 To je usoda, ki nas biča,
da sleherna se moč uje,
ko se do vrha poveliča,
ko čakamo največ od nje.

A. Medved, Poezije II.

891 Tolažba, oh, od njega govorjena,
ki sam jo potrebuje radi nas,
srca nam ne hladi, še huje peče,
naj tudi znak je plemenite duše.

A. Medved, Viljem Ostrovthar.

892 Torej srce trpi malo
svojo žalost, saj iz nje
bo veselje kal pognalo
kakor brstje v cvetje gre.

Fr. Svetličič.

893 To so najžalostnejši nasledki dolgotrajnega robstva, da ono v duši posameznika in v značaju naroda zaduši in zatara slednjič vso plemenitost, vse tisto, kar človeka v resnici povišuje. Zato pa mu vsadi tisto sirovost in potuhnjenost, tisto podlost in zavratnost, skratka vse tiste lastnosti, katere najbolj znižujejo človeka ter ga potiskajo doli med živali.

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

894 To so tisti ljudje (idealni), ki stopajo z brzimi, svet pretresujočimi koraki tja proti neki fati morgani, ki jim jo čara pred oči njih razgreta fantazija, razgreta po krivih „idealnih“ prorokih, ki jim med tem vihranjem mirno praznijo žepe! Življenje je planjava, polna cvetja in zelenja, a tudi mlakuž in prepadov in strupe-nih kač in oni „ideali“ so fata morgana sredi te planjave, čez katero derejo „idealisti“ do nje, ne da bi opazili cvetje, košata drevesa in ne da bi se jim oko privadilo prepadov in golazni. Potem pa, ko so razočarani obstali pred ničem, ki se jim je zdel blesteča resnica, se zgrudijo potrti na zemljo in ne morejo in nočejo verjeti, da je to cvetje in zelenje okrog njih krasno in uživanja vredno in potem začnejo ali tavati mrtvi dalje skozi živo življenje ali pa zavajati druge.

Dr. I. Šorli, Človek in pol.

895 To sreča materi je draga,
da dober sin pri njej živi;
oh dober sin in mati blaga
na svetu redko se dobi.

Fr. Cimperman, Pesni.

- 896 To življenje naše pestro —
 kaj je drugo ko trpljenje?
 Opazuj ga, kjer le hočeš!
 Opazuj ga ob začetku,
 opazuj ga na sredini,
 opazuj ga pri svršetku!

A. Aškerc, Nove poezije.

- 897 Trd bodi, neizprosen, mož jaklen,
 kadar braniti je česti in pravde
 narôdu in jeziku svojemu.

Jos. Jurčič, Tugomer.

- 898 Treba je krepke volje za življenje, sicer suvajo
 in porivajo človeka semintja vse življenje noter do
 groba. Čim revnejši, tem bolj neusmiljeno, tem bolj
 sirovo te sune vsak. Zato treba stati krepko!

Fr. Ka. Meško, Na Poljani.

- 899 Treba je samo živeti, nič misliti in življenje
 nese človeka samo v pravi smeri proti pristanišču, ki
 mu je usojeno.

Iv. Cankar, Tujci.

- 900 Trenotje kratko mirnega uživanja
 bridkost greni nesrečnega spomina.

Jos. Stritar, Pesni.

- 901 Trenutja imamo v življenja dneh,
 v katerih nam ustna pregiblje smeh,
 da potajimo — solzo v očeh.

A. Medved, Resje in bilje.

902 Trpeti vdano in odpuščati je najlepše maščevanje velikih duš.

Fr. Ks. Meško, S. Gregorčič; Zvon 1907.

903 Trpljenja morje krije vse prostore,
v bregovih tesnih je veselja reka;
oh koliko trpljenja užiti more,
a malo radosti srce človeško.

Jos. Stritar, Pesni.

904 Truplo tvoje pač strohni v gomili,
ali čaša tvojih del ostane.

A. Aškerc, Balade in romance.

905 Tudi laž je časih lepa!

A. Funtek, Godec.

906 Tudi mučenicov je treba ideji, oni so ji najboljši pospešitelji.

Jos. Stritar, Prizorni spisi.

907 Tudi pri knjigah velja, kar opažamo pri žigicah; čim slabše so, tem več jih porabimo in tem več jih razpeča trgovec.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

o o o

U

908 Ubožec, kdor mora doma žedeti,
ljudi in življenja ne pozna.
A kdor je mnogo hodil po sveti,
domov se vrne lahko brez srca.

Jos. Cimperman, Kres 1882.

909 Učenost je njiva, katera malokdaj redi moža,
ki jo orje.

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

910 Uganke menim, da je ni na sveti,
katero človek teže razrešuje —
naj vestno še tako jo preiskuje —
neg je srce človeško razumeti.

P. Pajkova.

911 Uiti ni ti moč usodi,
njej znan je najskrivnejši kot,
a zljajšaš si jo, svest si bodi,
če čuvaš se strasti in zmot...

Sim. Gregorčič, Pesni.

912 Umetnost je najblažji cvet pravega, čistega
človeštva, tisti dar, ki povzdiguje človeka najbolj nad
žival ter ga približuje stvarniku. Umetnost je prava
oaza v tem pustem praznem življenju, kjer duša hira
in od žeje umira; večno zelen otok poln hladnih po-
tokov, pisanih cvetic in ptičjega petja, poln življenja
in mladosti, harmonije in sreče.

Jos. Stritar, Zorin.

913 Umirati in vendar ne umreti,
človeku, ne tajim, pokora huda,
a hujša je vseh dragih dni zamuda,
ko delo svoje vidiš v nič bobneti.

Jos. Cimperman, Pesni.

914 Umreti, bratje, težko ni,
pustiti nade — to boli.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 915 Uporne prsi ve, ki dihate
svobodni zrak, srce kipeče,
ki biješ, da te sluša milijon.
trpeči milijon — čuj, sodba ti
je pisana: grobovi tulijo!
O. Zupančič, Čez plan.
- 916 Up pusti njemu, ki stoji
pred njim bridkosti polna kupa,
nebesa tukaj imaš ti,
on svoja naj tam gori upa!
Jos. Stritar, Drobiž.
- 917 Up zlobneža opira se
na pajčji dom, na pajčje mreže,
opre se nanj — podira se
ter, ko se trdno ga drži,
in on in dom na tla zdrči.
Sim. Gregorčič, Job.
- 918 Usode krute zakon pač je trd:
kar se rodi, rodi se, da pogine.
Jedva vzcvetè življenje, že premine,
usode krute zakon pač je trd!
V pomladni dan cvet pisan jedva sine,
z ledeno roko že ga boža smrt!
Fr. Gestrin, Pesni.
- 919 Usodi vsak je sam gospod,
a sebi le v zaslugo šteje,
če mila sreča se mu smeje,
usoda kriva je nezgod!
Iv. Jenko, Stara pravda.

- 920 Usodni greh, ki nisem jaz ga storil,
pred svetom mi otimlje čast, veljavo,
vse krivde osvetljuje pred ljudmi,
v temo peha kreposti ali senco.
Usodni greh, o kleti greh — uboštvo!

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 921 Usodno uro spoznati, kadar bije, ni umetnost;
ampak slutiti jo prej, to je umetnost.

Iv. Cankar, Martin Kačur.

- 922 Uspeh potrjuje človeka v dobrem, pa tudi v
slabem, in postane lahko vir sreče in nesreče.

Dr. F. Detela, Učenjak.

- 923 Uveriš se, da svet popraša
ob vsakem delu prej: Čigavo?
Potem presoja dela naša,
oseba jim daje veljavo.

A. Medved, Dom in Svet 1897.

- 924 Uže otroci iščejo „zakaj“, ne samo filozofi in
matematiki. Razloček med otroki in filozofi ter med
kakovim zaljubljenecem in po vrhu še potrjim bi bil
ta, da so oni srečni, kadar mislijo, da je razlog najden,
a takov malosrčen človek ni. Človek je bašti bolj k
hudemu nego li k dobremu nagnjen, rajši veruje slabo
nego dobro.

Jos. Jurčič, Lipe.

o o o

V

925 Valovje plove po okrogli zemlji, visoko razburkano valovje skozi dolge reke. Vsako stoletje novi sistemi, vsako stoletje novi nazori, podmene nove, duh časa nov; kar se letos v zvezde kuje, meče se drugo leto v blato; kar sedaj prešinja in giblje človeštvo, temu se smeje za trideset let novi zarod. In v tej stanovitni nestanovitnosti je nekaj, kar je stalno za vse veke, a najbolj izpremenljivo v bežečih dneh posameznikovih — to je človeško srce. Srce — dà, čudna stvar. Sedaj viharno in nepokojno, potem mirno in vdano, sedaj strastno in sovražno, potem pokorno in ljubeznivo, sedaj prevzetno, potem ponižno, sedaj kruto, potem usmiljeno, sedaj hrabro, potem boječe — vse to plivka semintja brez prestanka. Ali vkljub temu je bistvo srca ž njega svojstvi stalno v zgodovini človeštva, nobena prekucija, noben razvoj ga ne prestvari. Človeško srce poganja ko neusahljivo drevo v tisoč pomladih tisoč in tisoč istih cvetov in v tisoč jesenih donaša iste sadove.

Fr. S. Finžgar, Kvišku; Dom in Svet 1899.

926 Valovje življenja je bitje temno,
v njem sreča in tuga enako izginja,
in blagor in reva se vedno spreminja,
med vale s predrzno posezi roko.

Iv. Jenko, Pesni.

927 V besedi ne prenagli se nikdar,
ker izrečena ni več prazna stvar!
Srce človeško večkrat nam odklene,
podere mrznje stare mrzle stene.
Besede nepremišljena ostrina
nalije v dušo večkrat nam pelina

in ž njim zgreni življenje ti veselo,
upogne moč mladeniško za delo.

Fr. S. Finžgar, Triglav; Dom in Svet 1896.

- 928 V bridkostih se rodi spoznanje.
Vesel plenjavo klasje žanje,
kdor seme je sejal s solzami.

A. Medved, Poezije II.

- 929 V človeku nemir hrepenenje neti,
ker gledati duh bodočnost želi,
ker kliče nazaj minulosti dni,
a vedno v sedanjosti mora živeti.

A. Medved, Resje in bilje.

- 930 V delih svojih sam boš živel večno!

A. Aškerc, Balade in romance.

- 931 Večer budi nam slike sreče,
duh dvigne v svet se domišljije,
sedanjo revo nam zakrije
in dni bodočih raje kaže;
srcé pa sanjam se poda,
zastonj razum mu šepeta:
„Le sanje so in up ti laže.“

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 932 Več žensk v bližini budi vedno misel na grobo
telesno uživanje. A ena sama ženska kaže kakor jeziček
na tehtnici na ravnotežje, ki naj vlada med našo skrbjo
za dušo in telo. Ena sama ženska postane lahko pod
našim vplivom naša vodnica, ki nas vodi počasi, a ne-

prestano više in više na goro harmonične sreče, v ono ljubezen, v kateri se telesno druženje tako čisto in božansko uživa kakor duhovno.

Dr. Iv. Prijatelj, Monolog pomladnega večera; Zvon 1901.

933 Veda čisti življenje, nazore, pojme; išče vrednote življenja, kazati hoče življenje v pravi luči, ne more se torej ukloniti nikomur drugemu nego resnici: ne človeku, ne cerkvi, ne državi, ne veri, ne starim knjigam. Absolutna resnica pa je nedosežna, gre torej pred vsem za resnico v življenju. In tu veda osrečuje človeštvo s tem, da išče poti k spolnjenju človeka in družbe in pomaga k splošnemu blagostanju ljudstva. V iskanju resnice je spolnjevanje življenja. To more delati le neegoistična, necerkvena, svobodna šola.

Svobodna Misel II., Veda in vera.

934 Vedite, da je ljubezen vedno močnejša od sovraštva! Ljubezen je najmočnejša sila, tem močnejša, če se zgrne čisti sveti ogenj dveh src v velik zibelj, ki more uničiti sovraštvo tisočerih src.

Fr. Govekar, Legijonarji.

935 Vedno solnce semtertjakaj hodi,
časov slajših s sabo ne pelja;
zemljo večni ples ob solnci vodi,
naših solz nam v smeh ne preigra.

Fr. Levstik, Poezije.

936 Vednost je moč in imovina, nevednost slabost in najhujša potrata imovine.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

937 Vedoželjnost, hrepenenje po znanju in spoznanje, to je pravi kvas človeštva. Ali „omne nimium vertitur in vitium“. Poželenje po imetju je zdravo, ohrani človeštvo koristno; prestopi naj svoje meje in zdajci se spreobrne v lakomnost, skopost, bolezen, kateri ni zdravila. Taka bolezen, imenoval bi jo „Faustovo bolezen“, je tudi brezmejna vedoželjnost. Ubogi človek, resnica te mika in vabi; ali ko tekaš za njo, beži pred teboj kakor lepa večernica pred otrokom, ki teče za njo z razpeto ročico.

Jos. Stritar, Nova pota.

938 Vekov skušnje so veljavne,
a mi pa le včerajšnji smo,
brez skušnje, malo le vemo.

Sim. Gregorčič, Job.

939 Velika je moč navdušenja, samo vneti ga je treba in netiti.

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

940 Velika vprašanja, ki gredo mimo nas, to so pojavi iz družbe za družbo in človek mora razviti svoje sile, da jih razreši in ravno v tem more človek ustvariti v sebi velikega človeka, ki je vedno bližje spoznanju. Vprašanja so zato, da jih razmišljamo, da iščemo odgovora na nje; in s tem v sebi budimo moči, množe se nam sile, dvigamo sami sebe in v nas zmaga je človek, veliki človek, ki je prost in svoboden.

Svobodna Misel I., 2.

941 Veliki pesniki se porajajo malokdaj, in čim manjši je narod, tem manj utegne pričakovati teh veleumov. Ti redki pesniki imajo posebne svoje rojenice, in kolikor manjši je narod, takisto žalostnejša je pesni-

kova usoda. Velik pesnik deluje za vse človeštvo in za pozne rodove, ker njegovo obzorje daleč preseza duševno obzorje navadnostavnih vrstnikov; zatoj vrstniki velikega pesnika ne čislajo po njega vrednosti, ker je največ ne poznajo. Zakaj sam mora biti pesnik, kdor hoče velikega pesnika prav ceniti. Takih pravih ceniteljev je zlasti v majhnem narodu malo, in prav zato marsikateri pesnik šele onda, ko mah porase nad njim, učaka pravega cenitelja, ki poznim rodovom osvetljuje, kolik duševni velikan je bil pokojnik, o katerem so nam njega vrstniki poročili tako malo.

I. Mencinger, Abadon.

942 Velik, neumrjoč, stvarniku enak je v resnici umetnik, kateri iz svojega osrčja stvari podobe, ki jih je v svetem trenutku spočela njegova duša, ki jim je življenje dala njegova roka; podobe — kakor njihov stvarnik neumrjoče, katere bodo živele, dokler bodo veljale večne postave lepote in resnice.

Jos. Stritar, Zorin.

943 Vendar je še ljubezen do domovine najlepše in najstalnejše med takoimenovanimi blagimi čuvstvi v človeku. Prijateljstvo se razbije ob prekleti samopridnosti in ob črnem egoizmu, ženska ljubezen je mladosti lepa zvezda — ha! ali tudi tu prihaja umazana sebičnost, zaduši, kar je dobrega na njej in ogreni dušo, da imaš do konca dni strup v sebi iz onega, od česar si mlad bedak pričakoval sreče; in iz ljubezni se porodi iskra sovraštva, ki ti požge, kar je bilo dobrega v tebi. Le ljubezni do domovine ne, ako si jo res kdaj dobil v srce, kajti četudi je zamorjena z drugo ljubeznijo vred, povrača se ti vedno zopet in zopet in ti je še nekak dušni užitek in tolažba.

Jos. Jurčič, Doktor Zober.

944 Venec vseh ženskih čuvstev, kateri diči tudi čelo najrevnejše ženske, je čuvstvo materinske ljubezni. Plemenitost ženskega značaja, globokost njenih čuvstev, nesebičnost njenega srca se pri njej najbolj prikazuje v ljubezni do njenih otrok.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1894.

945 Veruješ li v usodo, draga moja?
Veruj, veruj! Vsak človek jo ima,
in nihče ne uide ji na svetu.

A. Aškerc, Četrty zbornik poezij.

946 Veselil se bodeš v presladki veri,
da vsako srce se lahko premeri,
če hočeš je za se izbrati:
Toda v življenja hladnem večeri
uvidiš razžaljene duše,
da trpko se zoper tebe naperi,
ko smatraš je najbolj za svoje!

A. Medved, Gazele.

947 Vest črna vse daljine preleti,
za senco njunih kril pozna se sled;
list sahne gori, polju vene cvet —
a ni ga lovca, da jo ustrelji.

O. Zupančič, Čez plan.

948 Vesten pisatelj ne more mladine nikdar dosti svariti, naj se vendar varuje pohajkovanja; kajti lahko se reče, da se največ nesreč rodi iz te nečednosti. Našim pisateljem se, hvala Bogu, ne more nič očitati v tem oziru. A kako vendar, da se mladeniči očitvidno tako malo držé njih pravil? Vzrok je ta, ker se taki nauki o priliki in nepriliki pripovedujejo. Ako zdravnik

pred bolnikom razloži nože in klešče in vode, zbal se bo bolnik in dejal: rajši sem bolan, kakor da bi me tako zdravili. Tako bo lahkomišelnež, ki naleti na obširno razlago o škodljivosti lenobe, preskočil celo stran, dà, tudi cel list. Pisatelj je pisal zaman! A prekanjen pripovedovalec prehvapi prostodušnega bralca. Kadar se ta nadeja najmanj, kadar ga najbolj mika zvedeti, kaj se je potem zgodilo, kane med tok pripovedovanja par moralnih kapljic, in čitatelj se pouči, meneč, da se je zabaval.

Dr. F. Detela, Pegam in Lambergar.

949 Veš, kje poneha vse nasprotje?
Kraj majhen, z zidom je obdan;
pač dokaj tam ima jih stan,
a drug ni drugemu v napotje;
a dokler jasni dihaš zrak,
ne upaj, da pod solncem kdaj
človeku človek bo enak,
da pride večne sloge raj!

Iv. Jenko, Stara pravda.

950 Videl bodeš, čas ti pride,
da si srečo vsak obeta,
za veseljem vsakdo leta,
trudi se, da ga doide.

Jos. Stritar, Pesni.

951 Viharni čas moči prebuja speče,
in mnoga sila, ki sicer na veke
brezdelna spala bi zaprta v prsih,
razpnè mogočna krila, v svet priplava,
kljubuje vihram in z roko, besedo
človeštvu kaže pot nazaj v prvotnost.

A. Medved, Kacijanar.

- 952 Vihar sovražen svet pretresa,
razganja srce divji boj;
nad zibko jasna so nebesa,
v nedolžnem srci je pokoj.

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 953 Visoke misli čar je čudovit!
Ko na obzorju temnem bliskov svit
nastopi hipoma — ne veš, odkod
in ne, katero si izvoli pot.
In množica jo gleda in strmi.
In tisti dan si razdeli ljudi
v dva tabora sovražna med seboj.

A. Aškerc, Primož Trubar.

- 954 Visoko, nizko rojeni —
vkovani v spone smo jeklene;
na smrt smo vsi obsojeni,
prej tega, tega slej zadene.

Jos. Stritar, Drobiž.

955 Višjih razmer zahteve, kaj so li drugega nego
pregreha zgodovinskih časov! — Te višje razmere za-
htevajo, da mora okosteneti vsak ud družbe naše, da si
mora zamoriti sam sebi duha, da mora potem nositi
vedno mrtvo srce v sebi, mrtvo srce, četudi cvete na
okrog pomlad, pojo ptice pod nebom in se žari природа
v vsej svoji krasoti. Višje razmere so samo izgovor in
vsak, kdor se ne upa na pekoče solnce delapolnega
življenja ter bi rad prespal trenutke bodočnosti v senci
duševne lenobe, ima te razmere takoj pri roki in opravi-
čuje ž njimi brezplodno svoje postopanje.

Dr. Iv. Tavčar, Mrtva srca.

- 956 V kogar nesreč je reka prišumela,
ki iz studencev raznih mu izvira,
zastonj je boj, zastonj njegova dela;
kadar usodi se na desno ugame,
od leve nanj strani sovražna plane.
Fr. Levstik, Poezije.
- 957 V mladosti vendar trdniši so mreže,
ko v njih drži nas upa moč golj'fiva.
Fr. Prešeren, Pesni.
- 958 V najkrasneji dobi nam leta,
naj človek bo star ali mlad,
veselje, up največ obeta,
obeta še mnogi nam sad.
Fr. Levstik, Pesni.
- 959 Vojnik nimam strahu, ako vidim sovražnika
pred sabo, kajti pred takšnim se lahko branim. Dru-
gačen je sovražnik v temi, za hrbtom, kjer ga ne vidim.
Jos. Jurčič, Erazem Tatenbach.
- 960 Volja naša največja je moč!
A. Aškerc, Četrty zbornik poezij.
- 961 Vožnja po železni cesti
ti, življenje, se mi zdiš,
vedno smo na drugem mestu,
spremljata nas hrup in piš.
Vsakdo misli na svoj smoter,
nikdar potnikov ni menj,
eni stopajo tu noter,
drugi stopajo tam ven.
A. Medved, Šibre.

962 V resnici bogat je samo tisti narod, ki je bogat na idejah; velik in plemenit je samo tisti, ki ima visoko in plemenito mišljenje; zapovedovati more le oni narod, ki zapoveduje z duhom; ljudstvo brez narodnega duha ne gospodari nad drugimi nego jim služi.

Sim. Rutar, Zvon 1882.

963 Vrniti nikdo ne more,
niti sam božji ukaz,
nikdo ne more doiti,
s čimer odbežal je čas.

Fr. Levstik, Ode in elegije.

964 Vrvi življenje po cestah in se smeje iz oči in vrè iz besed in zvoni in prepeva pod vsem širokim nebom. Ljudje, obsojeni na smrt, se plazijo ob zidu in gledajo s strahom izpod čela in se sramujejo. Čutijo namreč, da nimajo ničesar opraviti na svetu, da je njih življenje samo pusto pričakovanje in da so drugim ljudem v nadlego in pohujšanje.

Iv. Cankar, Ob zori.

965 Vsaka izprememba pride prepozno. Človek čaka nanjo toliko časa, da izpije v tem pričakovanju vse, kar je v njej resnično dobrega.

Iv. Cankar, Jakob Ruda.

966 Vsaka stvar ima svoje posebne vzroke; nekateri od teh so pomembni in uvaževanja vredni, drugi so neznatni, a vzroki so vkljub temu. Zakaj, če je osel še tako majhen, osel je nazadnje vendar le.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

967 Vsak človek ima toliko grehov, da se mu očita lahko, kar se mu hoče — in zmiraj bo nekaj resnice v zabavljanju.

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

968 Vsakdanja skušnja uči, da tisti, kogar otmó, kadar hoče baš uničiti svoje življenje, ne poskusi drugič potovanja v deželo, iz katere se ne vrne noben potnik; marveč goreče se oklene življenja in sladke navade človekovanja.

I. Mencinger, Abadon.

969 Vsak delavec za svete smotre bodi,
pri delu vztrajno, neomajno stoj;
kdor pravi mož je vedno in povsodi
ne svetne, božje sodbe se ne boj!

Sim. Gregorčič, Pesni.

970 Vsakemu človeku je nekaj prirojeno, kar ga spremlja po vseh njegovih potih do konca življenja in čemur žrtvujemo velik del svojih moči. Ljudje pravijo: to je poklic; mi moderni filozofi brez filozofije pa menimo, to je naravni namen — neka predestinacija. Nihče se je ni pravzaprav v svesti, domišlja si jo pa vsak in meni, da ji tudi ni treba mnogo pomoči v razvoj. Sama ob sebi se mora vršiti.

I. Krsnik, Na Žerinjah.

971 Vsakemu človeku pride ura, ko je zanj poslednji čas, da izgine. Če tega ne stori, vlačí se po svetu brez duše in brez življenja v nadlego sebi in drugim ljudem.

Iv. Cankar, Jakob Ruda.

972 Vsako reč kanalje laže prenesejo kakor ponos in ugovor.

Iv. Cankar, Martin Kačur.

- 973 Vsak svoje sreče je kovač,
a svinec kuje marsikdo,
meneč, da kuje si srebro,
trpi in končen je berač.
A. Medved, Resje in bilje.
- 974 Vsak življenski nazor je zdrav, samo da daje
človeku smisel in namen v življenju.
Svobodna Misel II, 2.
- 975 Vse človek preboli
v palači, v gradu, v koči,
srcé premnogim poka,
a malokomu — počí.
A. Medved, Gazele.
- 976 Vsega, kar up nam obeta,
pozneje, ko pridejo leta,
ne spolni nam polovice.
Sim. Jenko, Pesni.
- 977 Vsega se človek opijani, vsega naveliča.
Jos. Jurčič, Doktor Zober.
- 978 Vseh vekov luč gori med dni vrvenjem
nadsolnčen plamen, bel ko sneg višin
mirno, ko biser dna pod valovenjem.
V krasoti je in v studu teh dolin,
in zlo in blagor, kar v očesu tone,
je zgolj megla pred lučjo globočin.
V pratok življenja njena gloriija klone:
vsa silna, vsa svetejša je od nas,
je Mi — nad — Nami skozi vse cone,
do nje ne vidi smrtnosti obraz;
trepetu redkih ur se razodeva,

ko groza tajna zagrmi ukaz
 pogledu v tujost lastnega odseva
 in ko je duh sam sebi prepuščen
 v slutnjah noči in v težki žeji dneva.
 A tiste hipe kakor mrtev sen
 telo za nami gine, mine, pade —
 in nas ni več in Jaz je izgubljen.

Vl. Levstik, Zvon 1909, 3.

979 Vse, kar siloj začne, siloj jenja.

Fr. Levstik, Poezije.

980 Vsekdar je burna doba tudi slavna.

A. Medved, Kacijanar.

981 Vsekdar je kazni vreden vsak upornik,
 vladar pravičen bodi ali ne.

A. Medved, Viljem Ostrovihar.

982 Vsekdar se bomo motili, ako mislimo, da je stara nekdanja strast in ljubezen na veke pokopana, ako smo ji tudi v mrzli uri dali slovo ter novi ljubezni odprli dušek, katera ono izključuje; bodimo tudi še tako srečni, naj nam polni nova ljubav vso dušo, vse dejanje, vse življenje, nikdar nismo gotovi, da se stara ljubezenska strast ne povrne z dvojno elementarno silo ter ne podere in ne razruši vseh močnih in lahkih spon, s katero nas je že pozneje uklenila.

J. Kersnik, Cyclamen.

983 Vsemogočna silna je človeška beseda, nesmrtna je, če se je v njo zavila nesmrtna ideja... In velike duše žive večno življenje v teh svojih otrokih...

Dr. I. Šorli, Spomen-cviece.

984 Vsemu svetu pač lahko ušel si —
sebe nesel samega s sebo si!
A. Aškerc, Balade in romance.

985 Vse ničevo, vse otlo, puhle pene
le prazna paša srca in oči;
če se trenutje ti smehlja — premene,
nesreče boj se, ki poleg preži:
Nesreča sama nam je zvesta — sreča
na bilki rosa jutranja blesteča!
Jos. Stritar, Pesni.

986 Vse orožje edno vam premaga,
bratovska je sloga to orožje!
A. Aškerc, Balade in romance.

987 Vse poti zemlje širne so nevarne,
naj človek v to stran, v ono se obrne,
prečesto potnika besede kvarne
zmoté, da v zevajoč prepad se zvrne.
Fr. Ks. Meško.

988 Vse se giblje, menja in pretvarja,
rojstvo se povsod srečava s smrtjo,
bol, užitek, tuga in veselje,
hrepenenje, želja in hotenje,
razočaranje, brezupnost, briga,
vse se meša, povzdiguje, ustvarja,
ruši, uničuje in ubije. —
Iz grobov pa vstajajo spet bitja,
iz temin se dviga mlado solnce,
v nedogled drevi življenje bujno, —
večen boj, razvnetost vekovečna.
E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.

989

Vse se sme
za domovino! Vse je blago, pravo,
lepo, kar domovini je na prid.
Dejanja vsega možu mera naj
edina domovini bo korist!
Čast sama mora se umakniti njej!

Jos. Stritar, Pesni.

990

Vse suče se, preminja brez prestanka,
življenje v sebi smrti kal ima.
Vse dim nad streho, senca, nične sanje,
prikazen, ki zagledana beži;
gotovo je samo, kar me boli,
ostalo vse — otročje domišljevanje!

Jos. Stritar, Pesni.

991

Vse veruje srce ljubezni vroče,
igraje si zapreke bran podira,
kadar iz vrelca pravega izvira,
oklepati je z lanci ni mogoče.
Prestvarja pušče v vrte nam cvetoče
ob slame bil zaupno se opira,
in ko že nadej poslednja umira,
žele oteti solze jo pekoče.

Jos. Cimperman, Pesni.

992 Vse vpije danes o dušni in telesni lakoti. In to samo zato, ker žive ljudje v tem blaznem egoizmu in v tej kruti pomoti: ne da bi v stiskah duše iskali pomoči samo pri sebi in se v stiskah telesa vzajemno podpirali, se godi sedaj ravno nasprotno: po odgovore na vprašanja svoje duše hodimo k drugim, telesne dobrote pa grabimo z vsemi štirimi pod se.

Dr. Iv. Prijatelj, Monolog pomladanskega večera; Zvon 1901.

993 Vse, vse je Luč! In kar je naših spletek,
 v globinah eno je na večni čas,
 zlo in dobrota, konec in začetek.
 To vse je majhno, je bežeč le glas,
 kopneč oblak, ne noč, ne mrak, ne jasnost
 nevreden brazd, ki vam grde obraz.
 O kaj bi, bratje, naših solnc ugasnost:
 Luč prabrezkončna je brez senc zemlje!
 O kaj bi njej dobrot in zmot opasnost!
 Pa kaj bi njej človeške vse steze
 vse blodnje do popolnosti, do greha,
 kaj nji — nizkotnih sreča in gorjé!

Fr. Levstik, Zvon 1909, 3.

994 Vse žive dni
 hudobnež od strahu drhti,
 nasilnik trepeta vsa leta,
 ki so za tu mu šteta.

Sim. Gregorčič, Job.

995 Vsi grešniki smo in v ljubezni
 odpuščati nam je dolžnost.
 Kdor stare brata v uri jezni,
 usode dá mu piti zlost.

Drag. Jesenko, Pesni.

996 Vsi ljudje smo v prvotnem enaki; povsod tisto
 nepopisano in nepopisno, nerazumljeno in nerazumno
 človeško srce z vročo svojo ljubeznijo in neznanskim
 sovraštvom, burnim veseljem in težečo žalostjo, tihim
 mirom in viharno strastjo. Razloček v življenju sega
 pač v srce, budi dušo, uči človeka misliti, izpreminja
 ga v obleki, v bistvu — nikdar.

Jos. Jurčič, Cvet in sad.

997 V spisih velikih mož je kakor v rudniku zapanega mnogo, kar njim samim, dokler so bili na svetu, nikdar ni prišlo na um; a njihovi tolmači so vendar bistrourni zasledili.

Fr. Levstik, Zbrani spisi III.

998 V trenutku čut ljubezni vzplamení, potem se v srcu bolj in bolj razžarja. Ej, kdor zaljubi se, mar preudarja z razumom hladnim, ali premišljuje? Kdor ljubi, ta zaupa in veruje!

A. Aškerc, Zlatorog.

999 V trpljenje zemlja je zakleta, v gorjé zaklet človekov rod.

Jos. Stritar, Pesni.

1000 V vsakem človeku je nekaj človeka, resnično! In kadar se ta človek vzbudi! — To boste gledali. Kadar se vzbudi v hlapcih gospod, v sužnjih kralj! Dragi moj, kadar ne bo več „naroda“, kadar bodo samo ljudje, sami svoji, predrzni in ponosni... kralji v cunjah! Takrat ne bo več tega naroda, ki caplja na različnih uzdah, ki je na prodaj za groš, za uslužen smehljaj!

Iv. Cankar, Za narodov blagor.

1001 V vsaki hvali je nekaj hinavščine; stvar, ki je dovršena, ne potrebuje hvale, zakaj hvala jo ponižuje.

Iv. Cankar, Iv. Terdina; Zvon 1903.

1002 Vzor nežnočuteče ženske je ljubav, blaga, prava ženska ljubav, ki živi od žrtev, ki pa zahteva ljubav. Taka ženska živi v vednih sanjah, nahaja srečo, moč in tolažbo v svojih bridkostih tudi ondi, kjer oseba nizkih čuvstev ne dobiva ničesar.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1894.

1003 V življenja časi nam napoj
tako je raznoteri...
pol radosti, pol žalosti!
Ljud. Poljanec, Pesni.

1004 V življenje trnja, a cvetja na grob!
Pač bolje bi bilo narobe:
Sadite nam raje v življenje cvetic,
a trnje shranite za grobe!
Sim. Gregorčič, Pesni.

1005 V življenju človek govori in dela,
z besedami in deli sam si zida
bodočnosti poslopje nezaveden.
A. Medved, Kacijanar.

1006 V življenju Terziti niso prijetni, če prevla-
dajo, so prava nesreča narodu kakor vrabec sadnemu
drevju. To so ljudje, ki se ničesar niso učili, vsaj ko-
renito ne, pa vse vedo. Sami podlo misleči in čuteči,
si človeka še misliti ne morejo plemenitega. Z nekimi
pobranimi frazami slepé in begajo nerazsodno ob-
činstvo.

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

o o o

Z

1007 Zadnja ljub'ca — bela smrt.
Fr. Prešeren, Pesni.

1008 Za dom trpeti je sladko.
Fr. S. Cimperman, Pesni.

1009 Za eno srečo kaj solzâ in znoja,
kaj bolečin je treba in skrbi!

Jos. Stritar, Pesni.

1010 Za hip le zre človeštvo strah in upe
ter gré, pustivši za seboj spomine.

A. Funtek, Godec.

1011 Zakaj pa je življenje? Nič razmišljati o njem, o njegovem pomenu in namenu — samo živeti! In sicer vsak trenutek za se! To baš je krivo, da jemljo celo inteligentni ljudje življenje za eno samo veliko celoto, nekako kad bi rekel, ki vlivajo vedro za vedrom vanjo samo iz vsem prirojenega strahu pred praznoto... Seveda je vse delo zastonj, zakaj dno v tej kadi pušča precej občutno. Zato pa more živeti samo oni, ki si misli življenje iz milijona samih majhnih čašic, stoječih v dolgi, dolgi vrsti pred njim, in pazi samo na to, da izpolni vsako čašico, to je vsako sekundo posebe; ko ga vleče čas mimo nje.

Dr. I. Šorli, Novele in črtice.

1012 Zakaj se iznebi človeštvo tiranov, ki mu jemljo svobodo, in zakaj se klanja tiranu, ki je od vekomaj in ki se vsak dan vnovič porodi, ki jim nevidno vklepa dušo in pamet ter jih peha v sužnost. To je tiran, ki ima povsod pomagače, ki te zvežejo, kadar se ganeš. Vzrok nesreče in robstva je laž, kajti kadar bo vladala resnica in iskrenost, nastopilo bo carstvo svobodí.

I. Regali, Reliefi.

1013 Zakon je sveta družba, podstava rodbine, steber človeške zadruge. Cerkev in država ščitita zakon s svojo oblastjo in delata s svetom in postavnimi

naredbami na to, da so zakoni kolikor možno srečni in da se zabranjujejo zveze, ki bi ne mogle biti koristne človeški zadrugi. Kdor stopa v zakon, ima voljo svobodno in toliko pameti, da utegne premisliti, kako je vprav vstop v sveti zakon najvažnejši, najusodnejši korak v življenju. In vendar, koliko brezpametna, kako lehkomišelnost je večina človeškega rodu pri tem koraku, kjer gre za gorje in blagost tistih, ki so, in tistih, ki bodo! Ne ozirajoč se na blagost svoje osebe, klanjajo se občemu nagibu mogočne prirode, ki pod krinko divne ljubezni deluje na to, da človeški zarod ne izmrè.

I. Mencinger, Abadon.

1014 Zaljubljeni so kakor med, ob katerem se gnetejo lačne muhe. Vse ga grize in gloda, pa če se ni zmenil poprej zanj živ krst.

Fr. Govekar, Legijonarji.

1015 Zaman za mir srca se oni trudi,
ki v hrumu išče ga brezdelne čete;
mir borbe lovor je za smotre vnete.

I. Šanda, Pesni.

1016 Za medice kozarec — grenčice
izpiti je čašo do dna;
za veselja, za užitka hip kratek
pogosto daš mero gorja.

A. Aškerc, Lirske in epske poezije.

1017 Za narod delati,
moči vse moške dati koristi obči,
skrbi nakladati si domovinske,
dolžnost je sveta vsacemu moževi.

Jos. Jurčič, Tugomer.

- 1018 Za narod goreči, živeči, trpeči,
a sluge nikomur kot narodni sreči!
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 1019 Zaničevanja se junak ne plaši,
časti lahko si v boju pridobi,
prezir ošabnih glav prezira sam
zaveden lastne cene in veljave;
a suženjstvo sovraži kakor greh,
pod jarem nikdar ne upogne glave,
še rajši položi jo pod sekiro.
E. Kristan, Vitez Ivan; Zvon 1907.
- 1020 Zapeljiva vera
v lastno nam krepost
vodi le mladost,
volja — ne modrost
ji moči je mera.
Sim. Jenko, Pesni.
- 1021 Zares si lepa, pomlad mila,
al oj le kratek tvoj je cvet,
ti komaj cvetje nam pokažeš,
pa naglo ga odvzameš spet!
Fr. S. Cimperman, Pesni.
- 1022 Za srečo leta vsak, ki tu je ni,
in upa vedno, dasi vse lažó mu nade —
da šteje revež stokrat sto prevar,
ko ude trudne k zadnjemu počitku klade.
Sim. Gregorčič, Pesni.

- 1023 Za srečo večkrat človek se poganja,
trpi in vleče, trudi se in muči,
prečuje marsiktero noč brez spanja.
Nazadnje se pokaže v jasni luči,
da revež trudi se zastonj in klanja.
Ne dajo se skovati sreče ključi.

Fr. S. Finžgar, Dom in Svet 1896.

- 1024 Zastonj miru, počitka išče,
komur skrbi so nevesele
na nočno legle mu ležišče
in misli dušo mu prevzele.

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 1025 Zastonj pa išče si miru,
komur je v srce smrt zavdana.

Iv. Jenko, Stara pravda.

- 1026 Za svoje bitje bori se, kar živi; rastlina, žival
in človek. Živeti, biti pravico ima vse, kar more, na
svetu; in pravico ima tudi poganjati, boriti se za to
pravico, v kolikor more. Vpraša se le, kakšen je, kakšen
bodi ta boj. V tem se loči človek od živali, s tem se
odlikuje človek od človeka.

Jos. Stritar, Dunajska pisma.

- 1027 Zatorej le gledaj po sveti,
a večkrat še v srce si glej —
in sodil boš druge mileje
in sodil boš sebe ostrej!

Sim. Gregorčič, Pésni.

- 1028 Zatvore vse zlato odpira,
ni boljšega do uspeha vira.

Mat. Valjavec, Poezije.

- 1029   Za upi — brez upov življenja ni
za cilji — brej ciljev ni sreče ...
Za upi in cilji — do novih dni!
V njih jasna bodočnost leskeče!
Ljud. Poljanec, Pesni.
- 1030   Za vse nadeje svetle in solnčne
življenje zahteva kup drag:
To prevare so bridke, kaj ne da?
In zmot, razočaranj je mrak.
A. Aškerc, Lirske in epske poezije.
- 1031   Za zimo vrsti se zelena pomlad,
cvet pride iz brsta, iz cveta sad;
ti uživaj, ne uživaj sad in cvet —
po svojem krogu vrti se svet.
Jos. Stritar, Pesni.
- 1032   Zbežale so te sanje kratkočasne,
blisk nagel bilo upanje je celo,
ki le temnejšo noč stori, ko ugasne.
Fr. Prešeren, Pesni.
- 1033   Zdaj ni dostojno se ljubiti,
dokler nam spašena še ni očina,
a lice nje še ni krvi oprano.
Jos. Jurčič, Tugomer.
- 1034   Zdaj ure ti teko prekrasne,
krasnejših oh ne bo nikdar!
Sim. Gregorčič, Pesni.

1035 Zdihljaji so samotne duše cveti,
ki se odpro tedaj, kedar zasveti
nebeško solnce v čašo tenkozorno.
Drag. Kette, Soneti.

1036 Zdi se mi človeka pol,
kdor vedne radosti je vnet,
in zdi se mi, da nikdar ni
ugank življenja reševal,
kdor v sebi ni skoval moči,
ljubiti včasih tudi — žal.
A. Medved, Poezije II.

1037 Zemljanom mnogim sreče pot ni znana,
ne vedo zanjo, a naprej drevé
kot množica ujetnikov izgnana,
brez smotra ne, njihov je smoter — smrt.
A. Medved, Poezije II.

1038 Zemskega pol, nebeškega pol
v žlahtni vinski kaplji leži,
zato ozdravlja človeško bol
in nam radost nebeško deli.
Ljud. Poljanec, Pesni.

1039 Zgubi pač mnogokaj se v časov tiri,
a velik, blagi čin živi vselej;
iz roda v rod se plod množi mu, širi,
iz roda v rod deli dobrot brez mej.
Dobrote te pa novim spet so viri,
ki več in večjih porodé poznej;
a kdor je bil dobroti prvi oče,
ta ustvaril je posredno vse bodoče.

Sim. Gregorčič, Pesni.

1040 Zlato je čudodejen ključ, ves svet
odprè, njegovi moči se uklanja
moštvo, poštenost in nedolžnost vsa.

Dr. Fr. Celestina, Roza.

1041 Zlato je najtežja reč na zemlji; zato ni čudo,
da čestokrat celo može visokoletečih misli tako potlači
k tlom, da lezejo podlo po blatu in prahu in da jim
umrè njih poštenje v živem telesu.

I. Mencinger, Abadon.

1042 Zlobo? Saj je ni... v vsem stvarstvu je ni;
večnim zakonom se pokoravajo vse stvari in hodijo
svojo gotovo pot, brez laži in sleparstva in ne prestopajo
svojih mej. — Izjema je le človek. — Oj narava,
s kom si prešestovala, da si rodila ta nestvor, to grozno
spako, ki edina v vsem stvarstvu laže in se hlina in
slepari! — Dà, laž in zloba, to je razlika med človekom
in živaljo, edinega človeka svojstvo. — Strašno,
čudno je to bitje, ki se roga vsem pravilom in poskusom,
ta zasmeh vsake logike, obup vsega umovanja,
vsak sam zase brezsystemen sistem.

Dr. F. Detela, Učenjak.

1043 Zmagljiva možu je lepote moč;
dokler je v cvetju, ide vse za njo.

Jos. Stritar, Pesni.

1044 Z ognjem drzan se ne šali,
sicer te lahko na smrt opali
menečega, da se greješ.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 1045 Zunanjemu nemiru ni težko
uteči; a če v srcu ni miru,
tedaj samota prija manj od družbe.

A. Medved, Viljem Ostrovrhar.

- 1046 Z rastočo omiko raste gmotno blagostanje
in se manjša človeška beda. Uči nas izkušnja, da je
posledica vsaki stalni poboljšavi človeških razmer:
poprava životne udobnosti in občega zdravja, podalj-
šava tiste dobe človekove, v kateri je najsposobnejši za
delo, in zmanjšava telesnih in dušnih hib in zločinov.

I. Mencinger, Moja hoja na Triglav.

- 1047 Zvesta ljubezen i Bogu je draga —
varati srce vseh grehov je greh.

Ljud. Poljanec, Zvon 1903.

- 1048 Zvestost! — Beseda lepa brez pomena!

Jos. Stritar, Pesni.

o o o

Ž

- 1049 Žaljeno samoljubje — to časih huje skelí
nego vsaka druga bolečina.

J. Kersnik, Cyclamen.

- 1050 Žalosti se znebi,
predno dan ugasne,
a spomin ohrani
na trenutke jasne!
To vodilo zlato

za življenje kratko
kožo ti ohrani
dolgo časa gladko.

Sim. Jenko, Pesni.

1051   Žalostno je življenje, to je res; pa možu ni
spodobno, žalovati in tožiti; kaj bo s tem bolje? Veseli
bodimo ali pa vsaj delajmo se vesele, da povzdigujemo
in podpiramo svoje brate, ki pešajo na poti. Kaj ni
to dobro delo?

Jos. Stritar, Literarni pogovori; Zvon 1870.

1052   Žalost z grenkimi solzami
v srci bridkost le vabi;
z eno samo preveselo
se vsa grenka solza zabi!

M. Vilhar, Jamska Ivanka.

1053   Ženitev je loterija, v kateri se težko kaj dobi!
Navadni nespametneži v njej vse zaigrajo!

Dr. I. Tavčar, Mrtva srca.

1054   Ženska ima lahko srce! Ženska nesreča trn
v prstu! Trn se izdere, kaplja krvi — in drugi dan
že ne ve, kateri prst jo je bolel včeraj.

Jos. Stritar, Gospod Mirodolski.

1055   Ženska je čudna stvar! Ne govorite mi, da
jo omami duhovitost, lepota in da ji ljubezen šine kar
tako iz jasnega v srcé — seveda, ljubezen! Duhovitost,
lepota — smešno! Priložnost — ona jim je pogubna.

J. Kersnik, Cyclamen.

1056 Ženska je začetek, namen in konec našega življenja, vir našega uživanja. Vse drugo nam je za spremeneno, spočitek. — Otrok išče in najde največjo srečo v naročji mile mamice — mladenič v objemih, na ustnicah svoje ljubice — mož v družbi svoje zveste soproge. Ljubezen do ženske, skrb za njeno čast, varnost in srečo navdušuje moštvo za boj, krvavi in nekrvavi ter ga vodi do zmage ali junaške smrti. Iz ljubezni do ženske, iz poželenja po priznanju iz ust lepe, blage ženske so se rodila skoro vsa slavna dela človeštva, pa tudi premnoga slovita zlodejstva . . . Zato pa, ko odmremo ženstvu, če nas zavrže, obsodi plemenito ženstvo — kaj nam li še ostane? — Filozofija? — Askeza??

Fr. Govekar, O te ženske!

1057 Ženska, posebno dokler je mlada, mora ljubiti. Ljubljenec ji je to, kar bršljanu deblo, kar vrtnici solnce; ženska mora imeti vzor, katerega sme negovati, in bodisi nje vzor samo misel ali katero si bodi čuvstvo.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1894.

1058 Žensko srce je mehko kot testo, da se izpremeni v njem celo sovraštvo v strastno ljubezen.

Fr. Govekar, O te ženske!

1059 Žensko srce je že samo na sebi podobno majhnemu svetu. Premnogo bojov vihra v njem, dokaj žalostnih spominov ga prešinja, ali zastava z geslom: „Ljubi!“ ne povesi se nikdar. Ženska živi za ljubezen celo tedaj, ko ji je zastrupila srce.

P. Pajkova, Aforizmi o ljubezni.

1060 Žensko življenje, na katero si bodi stran ga ogledamo, ograjeno je s samim trnjem. Ženski biti pomenja trpeti; ženski poklic pomenja zatajevanje in požrtvovanje samega sebe.

P. Pajkova, Aforizmi o ženstvu; Dom in Svet 1894.

1061 Ženstvo je kakor obzidan grad,
ki sam sovražnika kliče in vabi;
a kadar pride sovražnik do vrat,
besede svoje na videz pozabi.
A jedva ima na pragi noge,
vsi ključi trdnjavski se mu dade.

Fr. Levstik, Poezije.

1062 Živeti ima pravico, kdor ima moč — moč,
da se bori s skopo mačeho zemljo, bori z nebeškimi silami, bori z živalmi in bori s svojim lastnim bratom. Kdor nima te moči, kaj ga je treba? pa naj izgine z zemeljskega površja, brez sledu in tiru, bode pa drugim več prostora.

Jos. Stritar, Razni spisi.

1063 Živeti ob duhu
ubožec si hotel ti?
Presmešno! Brez duha, ob kruhu
tako se najbolje živi!

A. Funtek, Smrt.

1064 Živeti vrli mož ne sme za se.
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
veselje ljudsko njemu v oko sije
in tuja solza mu meči srcé!

Sim. Gregorčič, Pesni.

- 1065 Življenja klic zahteva,
da mati omedleva
in kakor brez srca na pot se odtrga sin.
O. Zupančič, Čez plan.
- 1066 Življenje boj je brezobziren.
S človekom človek bije boj . . .
da ne premaga te tvoj bližnik,
ti čuvaj se, na straži stoj!
A. Aškerc, Mučeniki.
- 1067 Življenje človeško podobno je vodi,
ki vsaka po svoji strugi hodi.
Fr. Levstik, Pesni.
- 1068 Življenje čudno! Danes ognjevite
ob glavi strele švigajo srdite,
a jutri mirno bodo okrog plesale
in me brezskrbno sitne muhe klale.
I. Trinko-Zamejski, Poezije.
- 1069 Življenje dan je hitro končujoč,
poln straha, poln nadej in poln nemira
ko širno morje gnano od zefira.
Drag. Kette, Soneti.
- 1070 Življenje golo — žalostna dobrota!
Neznan, neprošen dar temne veljave.
Jos. Stritar, Pesni.
- 1071 Življenje je bolezen, nje ozdravi
smrt sama nas, ni drugega rešenja.
Jos. Stritar, Pesni.

- 1072 Življenje je cesta čez plan, čez goré.
Bl. Potočnik.
- 1073 Življenje ječa, čas v njej rabelj hudi,
skrb vsak dan mu pomlajena nevesta,
trpljenje in obup mu hlapca zvesta
in kes čuvaj, ki se nikdar ne utruđi.
Fr. Prešeren, Pesni.
- 1074 Življenje je sovraštvo, večer boj . . .
Drag. Kette, Soneti.
- 1075 Življenje je trpljenje, sreča
mladost, a kratko le trpi,
na veji kapljica viseča,
potegne veter, pa je ni.
Jos. Stritar, Jagode.
- 1076 Življenje, komur pot
je bila polna zmot,
na koncu pač spoznanje
in bridki sad njegov — kesanje.
Sim. Gregorčič, Pesni.
- 1077 Življenje nam je pismo sivo,
in piše ga srdit trinog,
oči ognjenih, krutih rok,
in z dušo nikdar milostljivo.
Če hočeš, padi na kolena;
če ne, zakliče: Stoj, pisar!
Dovolj čečkaš, nehaj, šušmar!
Tako! Zdaj mož — pečat imena.
Vl. Levstik, Zvon 1908.

- 1078 Življenje nam sladi ubrano petje,
vsakdanjost trezna se potaplja v njem;
in človek čuti v njem se res človeka.

A. Medved, Viljem Ostrovihar.

- 1079 Življenje naše je kakor nebo,
zdaj jasno, zdaj oblačno,
zdaj svetlo, a zdaj mračno,
nikoli vendar ni tako temno,
da jasno še bi kje ne bilo:
ko se življenje je stemnilo
še sveti vanje up svetlo.

Jos. Cimperman, Pesni.

- 1080 Življenje naše je sejanje,
pri katerem se poleniti ne smemo,
ker čas po bliskovo leti in vemo,
da kdor je len ob setvi, malo žanje,

Fr. Svetličič.

- 1081 Življenje, oj!
težavna ti človeku si pot,
nemira polna in znoja in zmot!
Po tebi se človek ubija in trudi,
mir najde, ko v temno jamo se zgrudi.

Jos. Stritar, Dodatni spisi.

- 1082 Življenje prazno samo je že — smrt.

A. Medved, Poezije II.

- 1083 Življenje tvoje je menica,
zarisana nezbrisnih črt,
podpisana sta ti in — smrt;

dolžnik si ti, a smrt lastnica,
nikdar ne usahne nje pravica
in nihče ni za te porok.

Sim. Gregorčič, Pesni.

1084 Življenju treba vsakemu izvora! —
Izvoru — konca, v njem je kal prikrit:
V ugaslih žarkih vstaja — novi svit
in za nočjo rodi se nova zora.

Ljud. Poljanec, Pesni.

1085 Življenje vse je mozaik laži
in vsa modrost je slaba le metoda,
goljufa samega prevarati,
prevražiti vseh zlodejev gospoda
in laž laži z lažjo očarati.

Vl. Levstik, Zvon 1908.

1086 Život sovražnosti je žaloigra
in lovor častne zmage njemu rase,
kdor pade mož, kadar zavesa pade.

Jos. Cimperman, Pesni.

